

sosyalist **Barikat**

Aylık Sosyalist Dergi
EYLÜL 2006/Sayı: 44/ 2YTL (KDV Dahil)

İŞBİRLİKÇİLİK
HALKA
İHANETTİR
**HALK
BÜLTENİ**

- Devrimci Yenilenme ve Yeniden İnşa Mücadele İçinde Büyüyecek
- Ortadoğu'nun Kaderi Halklar Tarafından Çizilecek
- Emperyalizmin Taşeron Savaş Mekanizması: Birleşmiş Milletler "Barış" Gücü
- Bütünlüklü İnsan, Yeni İnsan Bağlamında Kadro II
- Neoliberalizm Karanlık Üretiyor
- Deprem Öldürmezse Devlet Öldürür
- Tarımda IMF Programları Küçük Üretimi Felç Ediyor
- Yeni Bir Sosyalizm Anlayışı ve Enternasyonizm Bağlamında: Küba Sağlık Sistemi

**BARIŞ GÜCÜ İŞGAL GÜCÜDÜR
İŞGALE ORTAK OLMAYACAĞIZ**

**ORTADOĞU'NUN
KADERİ HALKLAR
TARAFINDAN
ÇİZİLECEK**

MERHABA,

Oligarşi halkın yoğun tepkisine karşın yeni Lübnan'da bir Kore macerasına gözü kapalı dalarken dergimizin 44. sayısı çıkıyor. Doğal olarak bu sayımızın içeriğinde de Lübnan ve Filistin ağırlıklı bir yer tuttu. Hem Halk Bülteni'nde hem de dergide Lübnan ve Barış Gücü ile ilgili yazılar bulunuyor. Bu arada, hatırlanacağı gibi geçen sayımızda

Betül yoldaşın bir seminer sunumunu vermiştik. Bu sayımızda da aynı sunum sonrasında gelişen tartışmalı bölümü yayınlıyoruz.

Yine geçtiğimiz ay, emekçilerin gündeminin ön cephesine çıkan Fındık oyunları, Maden kazaları, enerji sektöründeki şantaj, bu sayımızda yer aldılar.

Küba da bu sayımızda belli bir yer tutuyor. Yeni bir sosyalizm anlayışı üzerine yoğunlaşan bütün devrimci sosyalistlerin Küba'yla ilgili metinleri dikkatle okumasında yarar var. Özellikle tıp, Küba'da yalnızca halkın durumunun iyileştirilmesi anlamını taşıyor; bunun da ötesinde kitlelere ve enternasyonalizme nasıl bakıldığıyla ilgili dersler içeren bir konu.

Halk Bülteni'miz bu sayıda yine haberler ve küçük gündem yazılarıyla dolu dolu çıkıyor.

Eylül sonrası devrimci sosyalist hareket açısından önemli. Yeni bir süreç başlıyor ve dergimiz de bu sürecin bir parçası. Bütün görevlerimize daha güçlü biçimde yönelmek bu süreçte çok ciddi önem taşıyor.

Bu arada, son günlerde Atılım çevresine yönelik polis saldırısı oligarşinin devrimci güçlere karşı başlattığı kampanyanın bir parçası. Sosyalist Barikat, bütün bu saldırıları kınıyor ve Atılım çevresiyle olan dayanışmasını bir kez daha vurguluyor.

45. sayımızda buluşma kararlılığıyla...

İÇİNDEKİLER

Devrimci Yenilenme ve	
Yeniden İnşa Mücadele İçinde Büyüyecek ..1	
Ortadoğu'nun Kaderi Halklar	
Tarafından Çizilecek.....5	
Emperyalizmin Taşeron Savaş Mekanizması:	
Birleşmiş Milletler "Barış" Gücü9	
Bütünükü İnsan, Yeni İnsan	
Bağlamında Kadro II12	
Neoliberalizm Karanlık Üretiyor21	
HABER.....24	
Tarımda IMF Programları	
Küçük Üretimi Felç Ediyor41	
Çernobil, Kanser ve "Gereksiz Tetkikler"	
Konusunda Dostça Bir Uyarı47	
Özelleştirme, En Ciddi Maden Kazasıdır49	
Yeni Bir Sosyalizm Anlayışı ve	
Enternasyonizm Bağlamında:	
Küba Sağlık Sistemi52	
Sosyalizm ve Tıp Hakkında.....56	
Kavram: Medeniyetler Çatışması61	
Tarih Sayfalarından: Guernica Katliamı63	
Portre: Yılmaz Güney64	

CIA'nın Küba Karşısı "Gazeteci"lere Akıttığı Dolarlar Açıklandı

DARISI ÖZKÖKLERİN BAŞINA!

Bush yönetiminin 2001'den beri çoğu Küba asıllı 10 gazeteciye, Küba karşıtı propaganda için "maaş bağladığı" açıklandı. The Miami Herald Gazetesi'nin hükümet belgelerine dayandırdığı haberine göre, Amerikan Küba Yayıncılık Ofisi, Fidel'i küçük düşüren haberler yapmaları amacıyla gazetecilere yüz binlerce dolar ödedi. Aynı gazetenin makale yazarı Pablo Alfonso (175 bin dolar), serbest muhabir Olga Connor (71 bin dolar), alırken, Wilfredo Cancio Isla (15 bin dolar), ve liste böyle uzuyor. Amerikan Küba Yayıncılık Ofisi ise gazetecilere para ödendiğini doğruluyor, ancak ayrıntı vermiyor. Listedeki en ilginç isim ise Temmuz'daki Mercosur Zirvesi'nde sorduğu soru yüzünden Fidel'den azar işiten ve sadece bu yıl 11 bin 500 dolar alan WJAN-TV muhabiri Manuel Cao. Fidel, "siyasi bir muhalifin ülkeyi terk etmesine neden izin vermediğini" soran Cao'ya, "Sana kim para ödüyor, paralı asker" diye çıkmıştı.

Böylece ilk kez resmi ağızlardan şu insan hakları şampiyonlarının maaşları açıklanmış oldu. Ne diyelim, darısı bizim işbirlikçi gazetecilerimizin başına!

PARTİYLE, HEP BİRLİKTE DEVRİME!

Mustafa ŞENPINAR

Yaşar BİLGİN

Mustafa ŞAHİN

Osman HAZNEDAR

8 EYLÜL 1979

**Turgutlu'da çalıştıkları fırında
faşist katiller tarafından
katledildiler
Anıları yolumuzu aydınlatıyor**

Sosyalist BARİKAT/Aylık Sosyalist Dergi Sayı:44 /EYLÜL 2006 Fiyatı: 2 YTL (KDV Dahil) Anka Yayıncılık Adına Sahibi ve Sorumlu Yazışleri
Müdürü: Gönül Sonbahar Yönetim Yeri: Çakırağa Mah. Abdülatif Paşa Sk. No: 4/5 Aksaray/İstanbul Tel/Fax: 0212 632 23 19 Abonelik için: Gönül
Sonbahar, İş Bankası hesap No: 1122 0297172 Web: www.barikat-lar.de e-mail: sbarikat@hotmail.com Avrupa e-mail: barikat@barikat-lar.de
Baskı: Ser Matbaacılık Fazılpaşa cad. 4.Zer sanayi sitesi 16/26 Topkapı/İST. Tel:565 17 74 /Dağıtım: YAY-SAT

devrimci yenilenme ve yeniden inşa mücadelesinde büyüyecek

Eylül düzen açısından toparlanma ve başlangıç ayı. Adli tatil bitti, okullar açılıyor, tüm halk yeniden yerleşik konuma geçiyor, meclis açılıyor... Haziran ortalarına değin, toplumsal yaşamın yeni bir rutin dönemi daha başlıyor.

2006'dan 2007'e uzanacak bu dönemin başında, karşı karşıya olduğumuz tablo her açıdan büyük ve keskin çelişkilerle, çatışmalarla ve görevlerle yüz yüze olduğumuzu gösteriyor.

Ortadoğu'da çatışmalı süreç Lübnan'da dinmiş gibi görünüyorsa da, Afganistan'da, Irak ve Filistin'de şiddetleniyor, İran bağlamında ise mayalanıyor. Afganistan'da işgal güçleri giderek büyüyen darbeler alıyorlar. TC, işgal güçlerinin bir parçası, şu anda sınırlı görevler üstlenmiş olmasına karşın, onu çatışmaların merkezine çekecek senaryolar giderek daha fazla gündemleşiyor. TC, bundan fazlaca kaçamaz. Afganistan'da direnişin büyümesi ve TC'nin çatışmaların bir parçası haline gelmesi önümüzdeki sürecin kaçınılmaz olgularından biri olacaktır. Irak'taki süreç 2007'de Kerkük'ün statüsünün belirlenmesine dönük çalışmalar nedeniyle daha da kızışacaktır. Güney Kürdistan'ın bir parçası olan Kerkük'ün, Kürdistan'a bağlanması TC'nin geliştireceği yeni hamlelerle karşılanacaktır. TC, ABD'yi karşısına almak için bu hamlelerini oldukça sinik biçimlerde geliştirecektir, ama tablonun bugünkü gibi kalmayacağı, çelişki ve çatışma unsurlarının büyüyeceği açıktır. Siyonist İsrail'i korumak için Lübnan'a asker gönderme kararıyla birlikte Ortadoğu'daki bütün çatışmaların içinde emperyalizmin yanında doğrudan saf tutulmuş durumdadır. Lübnan'daki BM güçlerinin konumu muğlaktır ve her an Lübnan direniş güçleriyle çatışmaya açık bir pozisyonda bulunmaktadırlar. İran'a karşı ABD emperyalizminin hazırladığı komplo ve saldırı planları da giderek daha fazla gündemleşecek-

tir. Afganistan, İran, Irak, Suriye, Lübnan; TC'nin tüm sınır komşuları yangın yerine dönmüştür, dönmek üzeredir ve TC bu yangının parçası olmaya doğru hızla sürüklenmektedir. Bu da kaçması çok güçtür. ABD Dışişleri Bakanı Rice geçtiğimiz aylarda yaptığı ziyarete A. Gül'ü açık biçimde tehdit etmiş; uluslararası tekellerin TC'ye karşı tutumunun değişebileceğini söylemiştir. Kırılgan TC ekonomisi bir emperyalist tekellerin bir fiske darbesi ile çökebilecek konumdadır. Oligarşi bunun farkındadır ve ABD emperyalizmine tamamen teslim olmuş durumdadır. Bunun anlamı, TC'nin Ortadoğu'daki yangından kaçamayacağıdır. Bu önümüzdeki sürecin önemli bir çelişki ve çatışma alanıdır.

Emperyalizm ve oligarşinin iradesi ile halkın talepleri bu alanda tümüyle ve keskin biçimde karşı karşıyadır.

Kürt ulusal hareketi gerilla savaşını yeniden büyütmeye karşı ulusal mücadele, Öcalan'ın yakalanmasından önceki süreçle kıyaslanamayacak ölçüde geride konumdadır. Buna rağmen, TC'yi ciddi biçimde zorlamaya başlamıştır. Ulusal hareketin geriye düşüşü gerilla ile ilgili bir mesele değildir. Tersine, gerillanın Öcalan'ın müdahalelerinden kurtulması, bizzat savaşın unsurlarının kendi inisiyatiflerinin öne çıkması, daha yetkin bir gerilla tarzını ortaya çıkarmıştır. Gerilla kayıpları daha da azalmış, vuruş tarzı daha etkili hale gelmiştir. Oligarşinin Kürt hareketi karşısındaki tutumu klasik inkar ve imha boyutunu aşmaktan çok uzaktır. Özellikle oligarşinin çekirdek yönetici gücü olan Genelkurmay'da hem Kürt ulusal hareketindeki büyümeye, hem de kızışan Ortadoğu tablosuna karşısında, NATO ve ABD patentli bir özel savaşçılar ekibi egemen hale gelmiştir. Savaşın tırmanması ve sivil faşist güçler eliyle Kürt-Türk çatışması zeminlerinin çoğaltılması ö-

↑ sosyalist barikat

nümüzdeki sürecin belirleyici gelişmelerinden biri olacaktır. Güney Kürdistan'daki gelişmeler, özellikle Kerkük'ün statüsü konusundaki çatışmalı süreçlerde bu tabloda katalizör rolü oynayacaktır. TC, Kürt sorununda çıkışsız durumdadır, demokratik seçenekleri üretecek konumdan uzaktır. Bu tablo içinde şiddetle bastırmanın etkili olmayacağını bilmekle birlikte başka seçenek de üretememektedir. Bu çıkışsız sarmalın toplumsal atmosferi özellikle şovenizmle ciddi biçimde kirleteceği açıktır. Bunun yaratacağı çelişki ve çatışmalar önümüzdeki süreci belirleyecek bir diğer önemli çelişki alanı olacaktır.

Anadolu kentlerinde ve üniversitelerde devrimci, demokrat güçlere, Kürt yurtseverlerine karşı artan faşist saldırılar önümüzdeki sürecin önemli çatışma alanlarından biri olacaktır. Bu saldırılar linç vb. kavramlarla bir tür anlık toplumsal histeriler olarak nitelendirilmesine karşın, gerçeklikte planlı ve örgütlü faşist çalışmaların ürünü olarak ortaya çıkmaktadırlar. Bu saldırılar karşısında bugün yaygın bir tutum haline gelen mağdur pozisyonu terk edilerek, direnişle ve direnişçi duruşla gereken yanıtlar verilmelidir. Haklı ama güçsüz ve mağdur duruşuyla varılacak, kazanılacak hiçbir şey yoktur. Faşist saldırılar ve direniş önümüzdeki sürecin önemli bir mücadele alanı ve dinamiği olarak önümüzde durmaktadır.

Başta işçi sınıfı ve yoksul köylülük olmak üzere emekçi sınıf ve tabakaların yaşadığı ekonomik, sosyal ve kültürel yıkım derin çelişkiler, çatışma alanları yaratıyor. İşsizlik, güvencesiz çalışma, yaşam alanları olan semtlerde uyuşturucu, çeteleşme, fuhuş, alkolizm vb. unsurlarla büyüyen çürüme ve yozlaşma giderek büyüyen çaresizlik-öfke-çıkış arayışı sarmalı üretiyor. Yoksul, küçük ve orta köylülük yoksulluk ve iflaslar sarmalı içinde un ufak oluyor. Fındık üreticilerinin, tütün üreticilerinin büyük gösterileri ve kimi patlamalar önümüzdeki süreçte köylülüğün refleksi açıdan oldukça önemli ve uyarıcı bir nitelik taşımaktadır. Giderek daha da kırılanlaşan ve kriz ögeleri artan ekonomideki herhangi bir geriye düşüşün emekçi sınıf ve tabakalardaki derin çelişki ve öfke dalgalarını olağanüstü büyüteceği açıktır. Görünen apaçık şudur: Büyük patlamalar kendine yol ve öncü arıyor.

Önümüzdeki sürecin bir diğer önemli çelişki ve çatışma alanı oligarşi içinde önümüzdeki bir yılda olağanüstü bir yoğunluk kazanacak olan iç çatışmalardır. 2007, önce cumhurbaşkanlığı seçimi, ardından genel seçim yılıdır. AKP ve arkasındaki sermaye grupları ile Oligarşi içinde egemen olan ve mevcut statükoyu AKP'siz devam ettirmek isteyen sermaye grupları ve genelkurmay arasındaki çelişki ve çatışmaların cumhurbaşkanlığı ve genel seçim üzerinden büyük bir hız kazanacağı, tarafların her araç ve yoldan çatışacağı açıktır. Bu durumun kaçınılmaz sonucu daha büyük çatışma ögeleri için kapının aralanmasıdır.

Yukarıdaki ögelerin bir ya da birkaçının şiddetlenmesi önümüzdeki süreçte büyük çatışma ve kriz süreçlerini beraberinde kaçınılmaz olarak getire-

cektir.

Devrimci sosyalist partimiz güncel konjonktürün ilk elde sayılabilecek ve önümüzdeki kısa dönem başlıca unsurları olacak bu ögeleri, tarihsel akış içinde birbirine eklenen olaylar dizisi olarak kavramıyor. M. Çayan yoldaşın Marksizme en büyük katkılarından biri olan emperyalist-kapitalist sistemi tarihsel dönemleme sistematigi içinde kavrama anlayışına, bunalım dönemleri kavrayışına bağlı olarak ele alıyoruz bütün bu gelişmeleri ve bu gelişmeler karşısındaki görevlerimizi... Bu bağlamda, bütün bu güncel gelişmeler, 1990 sonrası başlayan yeni tarihsel sürecin temel dinamiklerinin güncel görünümüdür. Bu güncel gelişmeleri, 1990 sonrası biçimlendiren temel gelişmelerden, dinamiklerden bağımsız olarak ele alma, bu gelişmeler karşısında yürütülecek devrimci mücadelenin de sığlaşmasını, dönemsel bir perspektiften yoksunluğu, günlük politikaya saplanıp kalmayı beraberinde getirir.

Devrimci sosyalizm, bütün pratiğini bu tarih ve süreç kavrayışına bağlı olarak biçimlendirmektedir. Devrimci sosyalizm, 1990 sonrası yeni tarihsel süreçte yeniden büyük bir devrimci dalga yaratabilmenin, ancak hem yeni tarihsel süreçte yanıt olabilecek, hem de devrimci hareketin geride bırakılan dönemlerinden birikip gelen sorunlarına yanıt olacak ve ideolojik, politik, örgütsel vb. her alanı kapsayan büyük bir devrimci yenilenme ve atılım süreci geliştirmekle mümkün olduğunu tespit etmiştir.

Devrimci sosyalizm, pratik olarak 2002 ortalarından itibaren tüm çalışmalarını, pratiğini, sürecini, devrimci yenilenme eksenine çekmiş, kendini bu temelde yeniden inşa etme yoluna girmiştir.

Bu, genel geçer çalışmalara eklenmiş bir devrimci yenilenme, yeniden inşa söylemi değildir. Planlı, somut hedefleri ve zamanlaması olan süreçtir. Devrimci yenilenme ve yeniden inşa bir temenni değil, somut çalışmalarla yürüyen ve yaşanan, gerçekleşen bir süreç olarak ele alınmıştır.

Bu bağlamda, bugün sadece Eylül'le başlayan yeni bir mücadele dönemini-yılımı karşılamıyoruz. Bunun yanı sıra, 4 yıllık yeniden inşa sürecimizin kazanımlarını, eksiklik ve zaaflı yanlarını da demokratik katılımcılığın ileri bir örneğini sergileyerek kapsamlı biçimde değerlendiriyoruz. Kolektif iradeyi üretme, Hareketin tüm sorunlarına ilişkin düşünme, çözüm üretme noktasında önemli adımlar atılmıştır. Bu değerlendirmelerin ışığında, güncel pratiğe, yeniden inşa sürecimizi daha ileriye nasıl taşıyabiliriz sorusu ekseninde de bakıyoruz. Bu bağlamda; kazanımlarımız, yarattığımız ileri değerler, hatalarımız ve zaaflarımız, onarmamız gereken yanlar artık daha berrak.

Devrimci yenilenmenin, devrimci sosyalist hareketimiz açısından bugünkü somut ifadesi proletarya partisinin ve öncü devrimci müdahalesinin yani devrimci atılımın yeniden inşasıdır. Yeniden inşanın stratejik görevlerini üç ana başlık altında toplar-

yabiliriz; birincisi, ideolojik-teorik alanda ML'in yeniden daha ileri bir tarzda üretiminin ilk somut ifadesi olacak Manifesto ve program çalışmasıdır. Günümüzde devrimci sosyalist bilincin somut ve bütünlüklü ifadesi olacak bu çalışmalar yeniden insanın temel görevlerinden biridir. İkincisi, devrimci savaşçı proletarya partisinin politik, örgütsel, kültürel, kadrosal düzeyde devrimci yenilenme perspektifine uygun olarak yeniden inşasıdır. Üçüncüsü, bu çalışmaların bir ürünü olarak ortaya çıkacak, toplumsal yaşama bütünlüklü tarzda devrimci merkezi müdahale olarak gelişecek devrimci atılımdır.

Yukarıda sıraladığımız güncel sürecin belli başlı noktalarının her biri aynı zamanda devrimci müdahalenin birer alanıdır. Ancak bu güncel görevlere yaklaşımımız kesin biçimde yukarıda sıraladığımız yeniden insanın stratejik görevleriyle bağlantılıdır. Güncel görevlere yönelik pratiğimiz ancak yeniden insanın stratejik görevlerine hizmet ettiği ölçüde orta ve uzun vadede kazanım haline gelebilir. Bunun yerine, güncel görevlere adeta yeniden insanın stratejik görevlerini yerine getirmiş, manifesto-program çalışmasını tamamlamış, öncü bilinci bütünüyle berraklaştırmış, devrimci savaşçı partiyi asgari ölçülerde bütünlüklü olarak yaratmış gibi yönelirsek bunun sonucunun hezimet olacağı açıktır. Ve partimizin, daha da ötesinde tüm devrimci hareketin bu tür hezimetlere artık tahammülü yoktur. Yeniden inşa sürecimize, onun stratejik görevlerinin yerine getirilmesine, zarar verecek, onu geriletebilecek hiçbir çalışma biçimine izin vermemiz söz konusu olamaz.

Bu bakış açısının ışığında baktığımızda, gelişme seyrimiz açık biçimde göstermektedir ki, devrimci sosyalist hareket yeniden inşa sürecimizin geride bıraktığımız dört yılı içinde, yaşadığı doğal tasfiye durumunu kesin biçimde aşarak, kendini devrimci bir politik hareket olarak yeniden kurmuş, devrimci yenilenme yolunda önemli mevziler yaratmıştır. Devrimci sosyalizm artık her alan ve her cephede irili-ufaklı da olsa birikimlere ve birbiriyle organik olarak entegre olmuş bir yapıya sahip hale gelmiştir.

Ancak dört yıl sonunda ulaşılmak istenen hedeflere de ulaşılmış değildir. Bu tablonun güçlü, sağlam bir analizi, eleştiri-özeleştirici tutumunu gerektirdiği açıktır. Devrimci sosyalist hareket bundan kaçmamıştır. Ve yukarıda belirtildiği gibi bu göreve demokratik katılımçılık temelinde yürüttüğü çalışmalarla karşılık oluşturmaktadır.

Durduğumuz noktada; önemli yollar katedilmiş, pek çok eşik aşılmış, sağlam ve geriye dönüşsüz mevziler yaratılmıştır. Ancak henüz hedeflere ulaşılmamıştır. Tüm devrimci sosyalist hareketin bu tablo karşısında iradesi de açıktır. Durmak yok, tersine yarattığımız her mevziyi, her zemini sağlamlaştıracamız ve bunu yaptığımız ölçüde daha hızlı yürüyeceğiz. Yeniden sürecini tamamlamak kolektif devrimci duruşumuzun olmazsa ol-

maz koşullarından biridir. Her adımda daha sağlamlaşmanın ve daha hızlı yürümenin, daha çok yol almanın zeminlerini yaratan bir hareketiz. Bu zeminleri, potansiyelleri kullanmak konusunda, kendimizi doğru örgütlemek, çalışmalarımızı daha etkin ve sonuç alıcı kılmak noktasında, ideolojik çalışmalarımızı devrimci yenilenme perspektifimizin gereklerine uygun hale getirmek noktasında, kadrolaşma süreçlerimizi daha etkin biçimde işletmek noktasında, daha da ötesi bütün çalışmalarımızda sağlam bir düzeltme faaliyeti ile sağlamlaştırmak noktasında hız kazanmamız, hedeflerimize doğru, daha tempolu bir yürüyüş geliştirmemiz mümkündür ve zorunludur. Sağlamlaşmalıyız; Hareketimizin birikimlerini amaca uygun güçlü ve üretken mevzilere dönüştürmeliyiz. Bu çalışmalar temelinde yaratacağımız yeni imkanlar üzerinden nitelik ve nicelik olarak büyümeliyiz. Önümüzdeki görev budur.

Daha somut başlıklar halinde açacak olursak: Devrimci sosyalist hareketimiz, ideolojik-teorik alanda yeniden inşa sürecimizin başlangıcında tutturduğumuz düzey ve tempunun nispeten zayıfladığını görmektedir. Bu öze ve başlangıçta ortaya koyduğumuz devrimci yenilenme iradesine ilişkin bir zayıflama değildir. Esasen bu çalışmaların pratik örgütlenmesine ilişkin zayıflıklarla ilgilidir. Önümüzdeki dönem bunu aştığımız bir süreç olarak biçimlenecektir. İdeolojik-teorik-politik çalışmamız kesin biçimde manifesto-program eksenine oturacaktır. Manifesto-program ideolojik çalışmanın ilk ve temel halkasıdır. Bunu ikinci halka olarak ifadesini yayınlarımızda bulacak güncel ve genel teorik-politik çalışmalar izlemelidir.. Üçüncü halka ise kadrolara, parti kitlesine ve daha geniş çevre çeper ilişkilerine ve tüm emekçilere dönük çok katmanlı ve çok yönlü sistematik ideolojik eğitim çalışmalarıyla biçimlenmelidir. Bu çalışmalar birbirinin önünü kesen değil, birbirini tamamlayan, organik bütünlük oluşturan çalışmalardır. Devrimci saflarda ideolojik düzeyin düşüklüğü her dönem en sık dillendirilen sorunlardan biridir. Devrimci sosyalizm bu sorunun saflarını sarmasına izin vermemeye kararlıdır. Ve bu genel bilgilendirmeler düzeyini aşan, manifesto ve program çalışmasıyla birleşen eğitim ve üretim süreçleriyle geliştirilmelidir.

Yukarıda belirtildiği üzere, politik çalışmalarımız stratejik çizgimize uygun bir tarz ve içerikte gelişmiyor. Yeniden inşa sürecimiz açısından bu bilinçli bir tercihtir. Stratejik çizginin uygulanabilmesi esas olarak yeniden inşa sürecinin başarıyla tamamlanmasına bağlıdır. Hiç kuşkusuz, stratejik çizgimizi uygulamadan ülke gündemine güçlü biçimde müdahale etme, emekçilerin öfkesinin devrimci sözcüsü-öncüsü olma gibi hayali beklentilerin içinde değiliz, olmadık, olmayacağız. Yeniden inşa sürecimizin politik pratiği bu bakış açısına uygun özel bir yol izliyor. Bu yol, stratejik

çizgimizin ana unsurlarını içermiyor ve dolayısıyla sınırlı bir etki gücüne sahiptir. Ancak bu yol-taktik, yeniden inşa sürecimizin mantığına uygundur ve stratejik mücadele çizgisine giden yolda ara bir çalışma tarzını ifade etmektedir. Bu noktada, aceleci beklentiler yersizdir, umutsuzluğa kapı aralar ve bu anlamda tehlikelidir. Bugünkü mücadele taktiklerini doğru-düzgün biçimde uygulayamayanların daha ileri mücadele biçimlerini uygulamaları mümkün değildir. Yapılması gereken mevcut mücadele taktiklerini yetkin biçimde uygulama yeteneğini kazanmaktır. Devrimci sosyalizm militan bir sokak hareketi olma yolunda sağlam adımlar atmıştır. Bunu iki yönden geliştirmek zorunludur. Birincisi, pratiğimizi daha militan hale getirmek zorunludur. Bu bağlamda çalışma alanlarında alan hakimiyeti kazanmaya dönük çalışmalar yürütmek, kampanya tarzı çalışmayı, daha esnek, daha hızlı ve değişen toplumsal gündemlere uyum sağlayacak tarzda örgütlemek, faşist teröre militan direnişçi karşılıklar vermek, bütün bunları açık ve kapalı alanın ortak çalışmalarını biçiminde daha güçlü biçimde gerçekleştirmek pratiğimizi sağlamlaştırmak ve hızlandırmak için ilk elde yapılması gerekenleri oluşturuyor. İkincisi, politik pratiğimizi emekçilere yaklaştırmak, onları örgütleyecek biçimlere kavuşturmak gerekiyor. Devrimci güçlere sempati duyan duyarlı demokrat gençliği, kadınları devrimci pratiğimizin içine katacak, doğrudan temas edebilecek hale getirecek eylem biçimleri geliştirmeli, yerellerdeki eylem pratiğimize bu yönlü bir derinlik kazandırmalıdır.

Parti ve cephemizin yapısının büyütülmesi ve sağlamlaştırılması yolunda daha güçlü adımlar önümüzdeki dönemin başlıca görevleri arasındadır. Hem açık, hem kapalı alanda nicelik, örgütsel yetenekler ve kurumsallaşmalar bağlamında büyümek ve daha yetkin hale gelmek olmazsa olmazdır.

Devrimci sosyalizm kitle mücadelesinde önemli deneyimler yaratmıştır. Bu çalışmalarımız tekil, parça başı çalışmalar olmaktan çıkmış, pratiğimizin en temel unsurlarından biri haline gelmiştir. Kitle çalışması ve mücadelesi konusunda faaliyetlerimiz henüz yeterince verimli olmamakla birlikte, buna ilişkin bilinçte tüm geri yaklaşımlar aşılmıştır. Bugün hiç tartışmasız biçimde her devrimci sosyalist emekçi kitlelerin kazanılması ve mücadelenin öznesi haline getirilmesinin yaşamsal bir sorun olduğu konusunda nettir. Ancak bugün bu noktada yürüttüğümüz çalışmalara ilişkin beklentilerin yüksek tutulmaması gerektiği açıktır. Geniş emekçi yığınlarının yüzünü devrimci çalışmaya çevirecek yegana pratik PASS temelinde geliştirilebilir. Bugünkü pratiğimiz çataları bellidir: politik, kültürel ve örgütsel çalışmalar yoluyla kitle mücadelesinin temel özelliklerini öğrenmek, bu konuda deneyim, ilişki biriktirmek, derinlikli nüfuz yaratabildiğimiz (küçük ölçekli de olsa) alanlar yaratmak, proletarya içinde derinle-

şirken diğer kesimler içinde de diğer kesimler içinde asgari ilişki temelleri oluşturmak, bu noktada emekçi kitlelerin temas kurduğumuz öncü unsurlarını kazanmanın yol ve araçlarını öğrenmek, kök salma noktasında küçük küçük de olsa deneyimler kazanmak için yeni taktik açılımlar ve pratikler geliştirmek gerekiyor.

Liseli ve üniversiteli devrimci sosyalistlerin mücadelesini bağımsız, militan ve dinamik bir yapıya kavuşturmak önümüzdeki sürecimizin başlıca çalışmalarından bir olacaktır. Geniş öğrenci kesimlerinin yaşamından kopmuş bir gençlik çalışmasının başarı şansı olmadığı görülmüştür. Öncelikli sorunumuz kendisini geniş öğrenci kesimlerinin yaşamıyla iç içe geçmiş bir devrimci gençlik çalışma örneğidir. Bununla bağlantılı olarak artan faşist teröre karşı militan tutum geliştirmek, ancak bunu, pratiğimizi ağırlıklı olarak faşistlerle çatışma üzerinden kurmadan yapmak gerekiyor.

Yeniden inşa önümüzdeki süreçte bu ve daha başka alanlardaki (kadrolaşma, örgütlenme çalışmalarının değişik boyutları vb.) çalışmalarımızın güncel süreçlerle bağlantılı olarak geliştirilmesiyle hedeflerine ulaşacaktır. Devrimci sosyalizm devrimci politik mücadele görevlerinden bağımsız bir yeniden inşa vb. asla kurgulamadı. Devrimci öncü sürece ve hedeflerimize uygun devrimci mücadele süreçleri içinde örgütlenecektir. Önümüzdeki mücadele döneminin yukarıda ortaya koyduğumuz başlıca unsurları açık biçimde göstermektedir ki, kat be kat daha örgütlü, daha enerjik, daha militan çalışmalara ihtiyaç bulunuyor.

Ortadoğu halklarıyla, Latin Amerika'da yükselen sol dalgayla, dünya proletaryasının eylemleriyle enternasyonalist dayanışmayı daha etkili biçimler altında geliştirmek, oligarşinin emperyalizmin ve siyonizmin isteklerini yerine getiremesinin önünde militan duruşla karşı durmak, Kürt ulusuna dönük şovenist saldırganlığa karşı devrimci militan tutumla karşı koymak, emekçi semtlerinde yozlaşmaya ve çürümeye karşı militan ve kurumsallaşmış pratikler geliştirmek, proletaryanın öncü unsurlarıyla temasları geliştirmek ve mücadelelerine aktif katılım göstermek, köylülüğün direnişleriyle dayanışma içinde olmak, giderek içlerinde yer almak, faşist saldırılara karşı militan karşılıklar vermek... ve bütün bunları yeniden inşaı büyütme ve hedefine ulaştırma perspektifiyle yapmak; işte önümüzdeki sürecin politik pratik yol haritası en kaba biçimiyle budur.

Devrimci sosyalizm devrimci yenilenmeye ve onun günümüzdeki somut ifadesi olan yeniden inşa sürecine kilitlenmiştir. Hiçbir güç hedeflerimize ulaşmamızı engelleyemez. Bu hedefler devrimci sosyalist saflarda artık içselleşmiştir, bilinç ve irade bağlamında geriye dönüşüz süreçlerdir. Önümüzdeki mücadele dönemini bu doğrultuda attığımız adımları sağlamlaştırarak ve büyüterek kazanacağız.

D. SENA

ortadoğu'nun kaderi halklar tarafından çizilecek

İşbirlikçiler Cephesinde Bayram Havası

Emperyalizmin ve Siyonizmin uşakları nihayet muratlarına erdiler. Halkın yüzde sekseninin muhalefetine ve sokaklardan gelen haykırışlara rağmen Lübnan'a asker gönderme tezerkesini meclisten geçirdiler ve bir kez daha efendilerinin gözüne girmeyi becerdiler. Şimdi gurur zamanı! Şimdi televizyonlara çıkıp bir yandan halka rağmen karar alabilmenin keyfini çıkarma, bir yandan da emperyalistlere mesaj gönderme günlerindemiz.

Filistin ve Lübnan'da Neler Oldu?

Dönüp bir daha hatırlamakta yarar var: Filistin ve Lübnan'da neler oldu da birdenbire Birleşmiş Milletler denilen emperyalist kukla tiyatrosu, "barış sağlama" görevini anımsadı? Daha doğrusu şöyle sormak gerekiyor: Lübnan'da zaten bir "Barış Gücü" yok muydu?

Tabii ki vardı; hem de yıllardır vardı. Peki o zaman niçin BM, mevcut gücün sayısını şu kadar ya da bu kadar artırmak yerine yeni bir kararla yeni bir güç gönderme gereği duydu? Ve daha önemlisi, bu kararı ne zaman aldı?

Bütün bu soruları anlamak için çok uzağa da değil, yakın geçmişe bakmak yeterli. Bu yakın geçmişte gerçekleşen en önemli olay ise kuşkusuz Filistin seçimleriydi. Afganistan ve I-

rak işgallerinin ardından direnişlerle bunalan ABD emperyalistlerinin Büyük Ortadoğu Projesi'ni ilan ettiği günler henüz çok geride kalmıştı. Bu projenin de esas hedefinin bölgede henüz uysallaştırılmamış ya da ezilememiş olan güçlerin tasfiyesi olduğu biliniyordu. Irak direnişinin mezhep kaosları içinde kırılması, İran ve Suriye gibi sorun yaratan odakların sıkıca baskı altına alınması ve en ciddi sorun olarak gözüken Filistin direnişinin ise rüşvet, baskı, kıyım, vs. bütün yollar denenerek, kimi zaman yol haritalarıyla, kimi zaman direniş önderlerini hedef alan Siyonist füzelerle ezilerek teslimiyete zorlanması... Tümüyle felçli Hamas liderinin katledilmesinden FHKC liderinin koranlıkla kaçırılmasına dek her yol kullanılıyordu bunun için.

Öte yandan bu proje, kademe kademe sıralanan bir işbirlikçiler hiyerarşisini de öngörüyordu, ki kuşkusuz bu bölgesel piramidin tepesinde Siyonist İsrail vardı. Daha sonra ise Türkiye gibi her işe sürülmeye gönüllü işbirlikçiler, gerici Arap rejimleri, Ürdün ve Lübnan gibi yedurma devletçikler ve Pakistan gibi bölgenin en kötü şöhretli diktatörlükleri geliyordu.

İran'a nükleer dayatma, Suriye'ye yüklenen provokatif suikastler, Filistin'e hem "yol haritası", hem de tanklar... Liste böylece uzuyordu.

Tam da bu noktada, Irak direnişi henüz bi-

tirilememişken, Filistin seçimleri emperyalist politikalara ciddi bir darbe oldu. Filistin halkı ortaya konulan sandığa gitmiş ve kendisini yönetecek güç olarak Hamas'ı seçmişti. Bu, Hamas'ın kirli geçmişi ve gerici niteliğinden bağımsız olarak halkın açık bir tercihini yansıtıyordu. Filistin halkı, uzun yıllar boyu uzlaşma yollarında gitgide bataklığa saplanan ve bu arada yüzlerce yolsuzluk ve skandalla kirlenen El-Fetih ekibini reddediyor ve direniş vaat eden bir gücü iktidara getiriyordu. Bu tercih, özel olarak Hamas'la ilgili değildi; emperyalistler ve siyonistler açısından potansiyel tehlike de buydu zaten. Filistin halkı, 70'lerin deyimiyile söylersek, yeniden bir "red cephesi"ni tercih ediyordu.

Provokasyonlar ve saldırılar gelmekte gecikmedi. Bir yandan İsrail Hamas'a karşı resmen savaş ilan ederken, diğer yandan ise suikast ve işgal politikalarını sürdürüyordu. Tam da bu noktada İsraili bir askerin Filistin direniş güçleri tarafından esir alınması gündeme geldi. Çocuklar ve kadınlar dahil olmak üzere binlerce Filistinli, İsrail zindanlarında çürütülürken bir İsrail askerinin esir alınması aslında bir açıdan hiç de vahim değildi, üstelik hiç olmamış bir şey de değildi. Ama artık İsrail'in ipleri çözülmüştü ve azgın bir saldırı dalgası başladı. Daha birkaç ay önce sözde boşalttığı Gazze'ye yeniden giren İsrail ordusu, bakanları, milletvekillerini tutukluyor, ölüm fermanları yayınlıyordu.

İşler bu aşamaya geldiğinde, süreçte yeni bir perde açıldı ve Lübnan, neredeyse zaman zaman Filistin cephesini unutturacak kadar çok öne çıktı. Lübnan topraklarına ayaklarını basan ama İran'la da sıkı bağlar içinde olan Hizbullah, bir adım öne çıkınca bu kez İsrail savaş makinesi Lübnan'a yönelmekte gecikmedi. Bir yandan bir başka hesaplaşmanın, İran-ABD çatışmasının sanki provası yapılyordu ama bir yandan da bu, Lübnan-Filistin topraklarında gerçekleşen, o topraklara özgü bir savaştı.

İsrail'in planı basit görünüyordu aslında. Hitler tipi bir "yıldırım savaşı" ile Hizbullah'ın kolu kanadı iyice kırıldığında ve direniş kapasitesi iyice düşürüldüğünde biraz yabancı gözlemciler razı olmak ve böylece Filistin'e ciddi moral etki yapan bu odağın zayıfladığı koşullarda yeniden "yol haritaları"na geri dönmek...

Ama, İsrail Genelkurmayı dahil olmak üzere herkesin üzerinde hemfikir olduğu gibi, bu plan tutmadı. "Yıldırım Savaşı" fiyaskoyla sonuçlandı ve Hizbullah bu savaştan bütün sivil kayıplara karşın moral açıdan bir tür zaferle çıktı. Hesaplanmayan olgu, yapay bir devlet olan Lübnan'da Hizbullah'ın yıllardır kazandığı konum ve büyük askeri-moral gücüydü. Hizbullah üzerinden İran'a mesaj verme projesi, İran'ın ABD ve İsrail'e tersten bir mesaj göndermesiyle bozuldu: Bana dokunamazsınız!

Ateşkes ve "Barış Gücü" Planı

O güne dek bine yakın çocuk ve kadının vahşice katledilmesine karşı parmağını oynatmayan BM, tam da işlerin İsrail açısından sarpa sarmaya başladığı bu aşamada ortaya çıktı. O güne dek bütün ateşkes önerilerini Hizbullah'ın iyice ezileceği umuduyula veto eden ABD, sadık müttefikinin imdadına yetişti ve BM bir gün içerisinde inanılmaz bir hızla kararlar almaya başladı.

İsrail'in beceremediğini bir başka yoldan becermek! Hiç lafı uzatmadan açıkça söylenebilir: Bugünkü planın özü budur. Daha da açık ve net söylemek, iyice altını çizmek gerekiyor: Bu, bir işgal planıdır! Kararın içeriği, gizli maddeleri, açık maddeleri, Türkiye'nin ne yaptığı, vs. tartışmalarının da bu bakımdan hiçbir anlamı yoktur. Lübnan halkını korumak, barışı sağlamak gibi demagojilerin de bir hükmü bulunmamaktadır; savaşın tek bir nedeni vardır ve onu da bütün dünya bilmektedir: İsrail. Barışı korumanın yolu da gayet basittir: İsrail'i silahsızlandırmak! Oysa, Barış Gücü, saldırgan güç olan İsrail topraklarına değil Lübnan'a konuşlandırılmaktadır. Güney Lübnan'da sınır boyunca bir bölge belirlenecek, burası fiilen işgal edilerek İsrail için "tehlikesiz" hale getirilecek ve sonra bu bölgede resmi Lübnan devletinin, yani aslında

hiçbir zaman var olmayan şu hayalet devletin egemenliği "tesis edilecek!"

Bütün bunların bir işgal başlangıcı olduğunu görmemek için kör olmak gerekir. Bütün bunların Hizbullah'a saldırı amacını taşıdığını görmemek için kör olmak gerekir. Ayrıca zaten ABD'nin BM temsilcisi de ikinci bir planlarının olduğunu gizlemiyor. Öte yandan, halkın neredeyse yüzde yüzünün Hizbullah'ı desteklediği bir bölgeyi "güvenli" hale getirmenin tek yolu, oradaki yerleşim alanlarının ortadan kaldırılması, bizdeki orman yakma-köy boşaltma taktiğine benzer biçimde bölgenin insansızlaştırılmasıdır.

Bugün söylenen bütün yumuşak sözlerin, yemin billah edilerek altı çizilen "Hizbullah'la çatışılmayacak" garantilerinin tümü de anlamsızdır, gerçeğin karşısında parçalanıp gidecektir. Lübnan'ın bu bölgesi Hizbullah'a aittir ve Filistin direnişiyle yakın temasta olan bu bölgenin İsrail için "güvenli" hale getirilmesinin tek yolu, Hizbullah'ı vurmaktır. Bu, tek yoldur; çünkü Ortadoğu topraklarının bu parçasında Hizbullah dahil hiçbir direnişçi gücün ehlileşme, uysallaşarak İsrail katillerine karşı mücadele etmekten vazgeçme ihtimali yoktur. Ne Hizbullah, ne Hamas, ne de bölgenin diğer güçleri Siyonizmle savaşmaktan geri durma lüksüne sahip değillerdir.

Sonuç olarak, adı ne olursa olsun bu emperyalist askeri güç, eninde sonunda kalıcı bir işgal gücüne dönüşmek, bölgenin direnişçi güçlerine saldırmak zorundadır. Bu da aslında genel ABD planına uygundur. Çünkü bu planın bütün eksenini, bölgenin direniş güçlerinin ezilmesi ya da satın alınarak ehlileştirilmesi üzerine kurulu. Yani neresinden bakılırsa bakılınsın bu girişim, İsrail'in yapmadığının uluslararası emperyalist güçler tarafından yapılması amacına yöneliktir. Üstelik bu kez, İsrail kadar bölgeyi tanı-

mayan güçler bu konuda görev almaktadır ki, açıkça söylemek gerekirse hiç şansları yoktur.

Kazanacak olan şimdiden bellidir: Filistin ve Lübnan halkları! Ne kadar güç yığılırsa yığılsın, ne kadar uzun süre kalırsa kalsın, toprak bu yabancı maddeyi geri kusacak ve ABD'nin Beyrut'ta 80'li yıllarda yaşadığı yenilginin utancı bir kez daha tekrarlanacaktır. Üstelik bu defa, Filistin ve çevresindeki diğer Arap güçlerini birleştiren, kısa vadede yeni ulusal ittifakların zeminini hazırlayan ve en önemlisi gerici Arap rejimlerinin halklarını da harekete geçirebilecek bir moral ortamı vardır. George Habbaş'ın "Arap ulusal birliği" çağrısı bu bakımdan önemlidir; çünkü özellikle Hizbullah'ın başarısı bütün Arap coğrafyasında etki yaratmış ve gerici rejimlerin Filistin ve Lübnan halkına yönelik sahtekar tutumunu açığa çıkarmıştır.

Türkiye: Kölece İtaat ve İşbirlikçilik Ruhü

İşte Türkiye'nin almak istediği sefil figüranlık rolü, böyle bir işgal senaryosunun parçasıdır.

Bir yandan, aslında bu tezkere zaferi (!), hiç tartışmasız biçimde işbirlikçilerin 1 Mart tezkeresindeki zayıflıklarının özürüdür. Türkiye oligarşisi ve özel olarak AKP hükümeti, böylece efendilerine "güvenilir uşak" olduklarını göstermiş ve geçmişte olan şeyin sadece bir anlık zaaf olduğunu kanıtlamışlardır. Bize güvenebilirsiniz, bizi her yere çekinmeden çağırabilirsiniz, koşu koşu geliriz ve hizmet ederiz... Halkın %90'ının sizden nefret etmesini dert etmeyin, biz onlara rağmen sizin sadık uşaklığınızı yapmaya devam edeceğiz... Meclis'teki 340 oyun söylediği şey budur!

Ama bundan daha önemlisi, ordusuyla siviliyile Türkiye oligarşisinin bu davranışı artık ka-

Unutturulan Gazze'de Soykırım Yaşanıyor

Lübnan ateşkesinin kirlili pembe havasında İsrail'in Gazze'deki soykırımı gizlenmeye, unutturulmaya çalışılıyor.

Bugün 1,3 milyon Filistinli, İsrail'in kuşatmasıyla hapis. Birçok Filistinli İsrail'in gününbirlik hava va kara saldırılarında öldürülüyor. Doktorlar, 25 Haziran'dan bu yana toplam 262 sivilin öldüğünü, bin 200 sivilin de yaralandığını belirtiyor. İsrail uçakları, Gazze'ye 250'den fazla operasyon düzenledi. İki enerji santrali, üç bakanlık yıkıldı. Filistinlilere ait 120'den fazla bina yok edildi. Elektrik şebekesinde 1,8 milyar dolarlık maddi zarar meydana geldi ve 1 milyondan fazla insan içme suyundan yoksun kaldı. Batı Şeria ve Gazze, ekonomik olarak çökmüş durumda. Reel gelirler 2006'da en az üçte bir oranında azaldı ve nüfusun üçte ikisi yoksul.

Eski göz doktoru ve Gazze'nin belediye başkanı Ebu Ramadan, "Gazze bir hapisane. Ne insanların ne de malların Gazze'yi terk etmesine izin verilmiyor. İnsanlar açlıktan ölmeye başladı bile." Dr. Ebu Ramadan, İsraililerin turuncu bahçelerinin yüzde 70'ini güvenlik bölgeleri oluşturma bahanesiyle yok ettiğini söylüyor. İsrail tarafından düzenlenen bir hava saldırısı sonucunda bir elektrik enerjisi istasyonunun yok edildiği ve böylelikle enerji kaynağının yüzde 55'inin kaybedildiğini belirtiyor. İsrail, vergi gelirlerini dondurduğu gibi, malların Gazze'ye girişini de engelliyor. Gazze halkının üçte ikisi işsiz ve üçte biri kamu kesiminde çalışıyor.

Sonuçta, İsrail işgali ve Batı ambargosu, Gazze'deki herkese kesilen ortak ceza. Üstelik Lübnan'daki "ateşkes" ortamının bulanıklığında Gazze felaketi görmezden geliniyor, Gazze unutturuluyor.

lıcı ve meşru kılma amacıdır. Türkiye, açıkça bu coğrafyada ABD askeri olarak hizmet vermeyi “normal” bir devlet politikası haline getirmek ve halkı buna ikna etmek istemektedir. Hizbullah’la çatışılıp çatışılmamasının, bütün o kabadayı lafların ötesinde asıl önemli olan gerçek budur. Oligarşi, böylece Rice’nin kurulacağını hayal ettiği “yeni Ortadoğu”da tuttuğu safı görünür biçimde işaretlemiştir. Öyle ki, askerin gerçekten gönderilip gönderilmemesi, sayısı, görevi, vs. de artık önemli değildir. Türkiye, niyetini ve tutumunu ortaya koymuş; bu coğrafyadaki bütün çatışmalarda ABD ve İsrail saflarında yer alacağını ilan etmiştir. Dolayısıyla bu, başka lejyonerliklerin de kapısının açılmasıdır. Örneğin bu noktadan sonra İran’a karşı yapılacak bir harekatta da Türkiye’nin yer alması mümkündür. Kaldı ki zaten şu anda da Hizbullah’ı ve Filistin’i vuran İsrail hava kuvvetlerinin pilotları Konya’da eğitim görmekte, İncirlik’ten İsrail’e lojistik destek verilmekte ve bir dizi anlaşma ile sıkı fıkı ilişkiler kurulmaktadır. Yani bu esasen başlamış bir süreçtir.

İşin asıl önemli olan noktası burasıdır. Yoksa “Hizbullah’la çatışılırsa geri çekiliriz” gibi ucuz kabadayılıkların ciddiye alınır bir tarafı zaten yoktur. BM kararlarının bağlayıcılığı bir tarafa, zaten Hizbullah’la çatışmak da öyle pek akıllıca bir iş değildir. Uluslararası güç daha Hizbullah’a karşı ilk silahı patlattığı anda kendisini büyük bir kaosun içinde bulacaktır. Hiç tanımadığı bir bölgede, hangi evden ne zaman ateş açılacağını bilmeyen bir durumda bu birlik bir süre sonra halkla savaşır hale gelecektir. Türk ordusunun halkla savaşma gelenek ve deneyimi bilinmektedir gerçi ama bu işin Lübnan’da yapılması o kadar kolay değildir.

Ayrıca, “büyük devlet” olma, “maçı kale arkasından izlememe” gibi ucuz edebiyatların da bir hükmü yoktur. Türkiye, Ortadoğu bölgesinde orta boy bir yeni-sömürge ülkedir ve anti-emperyalist anti-oligarşik bir devrimle emperyalistler ve işbirlikçileri kovulmadan da bundan büyük, bundan fazla bir şey olmayacaktır. Uşaklık yoluyla “büyüme”nin mümkün olmadığı şimdiye dek binlerce kez kanıtlanmıştır. Bugün Washington’un övgüsünü alanların da yarın için garantileri yoktur. Daha şimdiden yedek kulübesinde hazırlamaya başladıkları yeni aktörleri yarın ortaya sürerler ve bugün sarhoşluğun zirvesinde olanlar daha birkaç yıl önce siyaseten ceset haline getirilmiş olan meslektaşlarının yanını boylarlar. Yeni-sömürge siyasetinde işler böyle yürür. Yani büyük siyasetçi, büyük devlet kavramları oynaktır, geçici mutluluklardır. Öte yandan “büyük” olmanın formülünü Lübnan’da değil de Kürtlerin ezilmesinde bularak orduyu

“Beyrut’a değil Kandil’e” gönderme hevesini güdenler de, halkla savaşılarak bir yere varılamayacağını eninde sonunda öğrenirler.

“Maç seyretme” konusunda ise söylenebilecek tek şey, sefil bir sahtekarlık içinde olduklarıdır. Katliam bütün hızıyla sürerken parmağını bile oynatmayanların böyle sözler söylemeleri utanç vericidir.

Sonuç olarak Türkiye’nin de heveslendiği uluslar arası güç projesi, eninde sonunda hüsra- na uğrayacak bir işgal projesinden başka bir şey değildir ve kim bu projenin içinde yer alırsa o, mutlaka hezimete uğrayanların arasında olacaktır.

Sürekli Dayanışma Sürekli Enternasyonalizm

Bugün, tezkerenin çıkmasıyla birlikte her şey bitmiş değildir. Türkiye devrimci hareketi ve emekten yana anti-emperyalist güçlerin yapabilecekleri çok şey vardır. Her şeyden önce direnen Filistin ve Lübnan halklarına olan desteğin devamlılığı son derece önemlidir. Lübnan ateşkesinin gölgesi altında kalan Gazze faciasını unutturmamak, kesintisiz bir biçimde Filistin davasını desteklemek ve anti-emperyalist anti-siyonist kampanyayı sürdürmek bugün artık daha fazla acildir.

Bütün bunlar için Hizbullah’a sempati duymak gibi saçmalıklara da gerek yoktur. Çok kirli bir geçmişe sahip olan Saddam’ın bile Türkiye solunun sınırlı bazı kesimlerinde hafif bir sempati görmesi düşünülürse, Hizbullah için bu uyarı daha anlamlıdır. Ayrıca, Hizbullah’ın anti-siyonist savaşına destek vermenin Türkiye’deki dinci gruplarla özel bir yakınlık geliştirmeyi gerektirmediği de ortadadır. Esasen doğru olan tutum, emperyalizme ve siyonizme tepki duyan emekçilerin tümüne -hangi dini inancıya sahip olurlarsa olsunlar- doğrudan, onların dini-siyasi temsilîyetlerini dikkate almadan gitmek ve bu duyguları devrimci duygulara çevirmektir. 2006 Türkiye’inde bunu yapmak mümkündür, hem de çok mümkündür.

Özel olarak devrimci sosyalist hareket, Ortadoğu halklarının devrimci dayanışmasını her şeyin üstünde tutmakta ve bunu stratejik bir görev olarak görmektedir. Türkiye devrimi, Ortadoğu devriminin ayrılmaz bir parçasıdır. Bunu hiç unutmuyoruz ve enternasyonalizmin ışıklı yolunda yürüyoruz.

S. YILMAZ

Emperyalizmin Taşeron Savaş Mekanizması:

birleşmiş milletler "barış" gücü

Son haftalarda Türkiye ve dünyada gündem çok hızlı yaşanıyor. Son bir aydır sokaklar canlanırken, sistem cephesinde işbirlikçiliğin en iğrenç örneklerini birlikte gözlemliyoruz. ABD emperyalizmi Büyük Ortadoğu Projesi-BOP temelinde Ortadoğu'yu çıkarları doğrultusunda yeniden biçimlendirmek için saldırılarını olağanüstü ölçüde yoğunlaştırmış durumda. İsrail bu sürecin en vahşi ve saldırgan işbirlikçi-kukla devleti olarak öne çıkıyor. İsrail'in en son Lübnan'daki direniş dinamiklerini ortadan kaldırmak için giriştiği saldırı başarıya ulaşamayınca, bir yandan tepkileri dindirmek bir yandan da İsrail'in yarım kalan işlerini tamamlamak için BM Barış Gücü devreye sokulmaktadır.

Lübnan'a gidecek olan "Barış Gücü"nü taşıyanları şekillenirken tartışmalar da hızlı bir şekilde devam etmektedir. Avrupa'da İtalya ve Fransa bu göreve talip olurken, başta Türkiye olmak üzere diğer ülkeler de onlardan geri kalmıyor. Barış Gücü'nün Lübnan'a barışı sağlamak için gittiği söylense de, emperyalist efendiler her ağızlarını açtığında açık ya da örtük biçimde Hizbullah'ın silahsızlandırılmasından dem vuruyor.

Tam da bu noktada, Lübnan'a barış götürme iddiasında olan BM'nin Barış Gücü'nün gerçekten bu misyona sahip olup olmadığına, geçmişteki deneyimlerin de ışığında bakmak gerekiyor.

Barış Gücü'nün Ortaya Çıkışı

Barış Gücü'nü öncelikle kendini nasıl tanımladığına bakalım. Dünyanın herhangi bir bölgesinde çatışma ertesinde varılan ateşkes antlaşmasının uygulanmasını sağlamak ve denetlemek amacıyla oluşturulan BM barış güçleri, ilerleyen yıllarda değişen koşullara paralel olarak çok çeşitli görevler üstlenmişlerdir. Ayrıca bugün tipik bir barış gücü, pek çok ülkeden gelen asker ve polis yanı sıra, seçim denetleme uzmanları, mayın temizleme uzmanları, insan hakları gözlemcileri, iletişim uzmanları gibi farklı kategorilerden oluşmaktadır. Barış Gücü, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi tarafından oluşturulur. Barış Gücü'nün görevleri, gücü, süresi bu konsey tarafından belirlenir. Operasyonun bütçesini ise Genel Kurul oylar.

Resmi olarak Birleşmiş Milletler'in kendi söylemiyle genel işleyişi böyledir. Yani, çıplak gözle bakıldığında masum, tek derdi "barış" gibi gözükken bir yapı ortaya çıkmaktadır.

Oysa madalyonun öbür yüzü hiç de böyle değildir. Öncelikle Barış Gücü denilen yapı, kuruluşundan bu yana belli amaca hizmet etmektedir. Barış Gücü, II. Emperyalist paylaşım savaşından sonra 51 ülkenin katılımı ile kurulan ve sosyalist blok ile kapitalist blok arasında dünya çapında bir uzlaşma zemini işlevini yüklenmesi umulan Birleşmiş Milletler şemsiyesi altında çalışmaktadır. Ancak BM'nin bir uzlaşma zemini olma işlevi daha ilk andan itibaren

oldukça zayıf olmuş, daha çok başta ABD olmak üzere emperyalist güçlerin saldırganlıklarını örtülemek için kullandıkları bir araç işlevi görmüştür. 1945 yılında kurulan Birleşmiş Milletler'de 5 ülkenin (Çin, ABD, İngiltere, Fransa ve SSCB - şimdi Rusya-) veto hakkı bulunmaktadır. Üye sayısı 192 olan Birleşmiş Milletler, barışı korumak adına ulusal kurtuluş savaşları başta olmak üzere emperyalistlerin çıkarlarına ters düşecek her türlü durumda saldırgan roller üstlenebilmiştir. Özellikle reel sosyalizmin 1990 başlarındaki çöküşüyle birlikte BM'nin bu niteliği belirgin biçimde ortaya çıkmıştır. BM bünyesinde çalışan birçok emperyalist kurum ve kuruluşlar bulunmaktadır. IMF, Dünya Bankası, WTO gibi kurumlar emperyalizmin ekonomik baskı aygıtını oluştururken, Barış Gücü de bu sistemin askeri ayaklarından birisidir. Böyle kurumlarla kendini gizleyen emperyalizm, son yıllarda dünya halkları tarafından daha iyi tanınmaktadır. Emperyalist sömürüyü, katliamı, zulmü gizlemeye artık bu kurumların da gücü yetmemektedir.

Konumuza dönersek, BM Barış Gücü çok istisnai durumlar dışında emperyalist sömürgeciliğin, işgal ve denetim altına alma amacının araçlarından biri olmuştur. Dünya barışını korumak yalanı ile her defasında insanların karışına çıkan Barış Gücü, ilk 'görev'ini Kore'de gerçekleştirmiştir.

ABD, İngiltere, Fransa ve Türkiye askerlerinin de yer aldığı Birleşmiş Milletler Barış Gücü, Kore'yi işgal etmiş ve ülkeyi ikiye bölmüştür. Kore ne barışa kavuşmuş, ne özgür olmuştur.

1967 ve 1974 yılında Birleşmiş Milletler Barış Gücü, İsrail'i korumak için Ortadoğu'dadır. Özellikle Mısır-İsrail, Suriye-İsrail savaşlarında İsrail'i korumak için görev üstlenmişlerdir.

Barış Gücü askerleri Kongo'da barışı korumaktan öte, oradaki yerli kızlara tecavüzlerle anılmaktadır. Kongo'da yapılan araştırmaya göre aralarında küçük yaşta çocukların da bulunduğu 59 Kongolu kadının fuhuş ve tecavüz sonucu Uruguay ve Fas ordularının mensupları tarafından hamile bırakıldığı belirtilmiştir. Ayrıca çaresiz ve aç olan 14 yaşındaki bir kız çocuğunun 1 ya da 2 dolar veya 2 yumurta karşılığında bir barış gücü askeri tarafından cinsel tacize uğradığı, mağdur kızın askeri daha sonra teşhis ettiği belirtilirken, aynı kızın 3 dolar ve bir paket süt karşılığında bir başka asker tarafından bir kez daha tacize uğradığı belirtilmiştir.

BM barış güçlerinin ismi daha önce de Kamboçya, Somali, Bosna ve Etyopya'da cinsel taciz ve istismar olaylarına karışmıştı.

Barış Gücü, Angola'da iç savaşı izlemekle yetinerek, 500 binden fazla kişinin ölmesine,

100 binden fazla insanın sakat kalmasına sebebiyet verdi. Ayrıca bunların masrafı da milyarlarca doları buldu.

1994 yılında Barış Gücü askerleri, Orta Afrika ülkesi olan Ruanda'da Hutular tarafından, Tutsi nüfusuna karşı işlenen katliamda bir şey yapmamış, 100 gün içinde 1 milyon kişi öldürülmesinde kılını bile kıpırdatmamıştır. Önce Almanya, sonra Belçika işgalinden sonra 1962 yılında bağımsızlığını ilan eden Ruanda'da üç kabile vardır; Hutular, Tutsiler ve Pigmeler. 1994 yılında yaşanan olay, Hutuların Tutsileri katletmesiyle başlıyor. O yıllarda ülkede bulunan Birleşmiş Milletler askeri gücünün komutanı, Kofi Annan'a durum bildiriliyor. Amerikan emperyalizminin de baskısıyla, Birleşmiş Milletler askeri gücüne "size saldırılmadıkça hareket etmeyin" emri veriliyor. Daha sonra 10 tane Birleşmiş Milletler askeri öldürülüyor ve Birleşmiş Milletler ülkeden çekilmeye karar veriyor. Hutuların Tutsilere yönelik yaptığı katliam 100 günde 1 milyon kişiye varıyor. Birleşmiş Milletler'in "barış" misyonu bir kez daha boşa çıkmış oluyor.

Birleşmiş Milletler, 1995 yılında Bosna Hersek'te Srebrenitsa'da Sırp tarafından yapılan katliama müdahale etmemiş yüzlerce insan can vermiştir. Tarih: 11- 17 Temmuz 1995, Yer: Doğu Bosna'da Sırbistan sınırına yakın Srebrenitsa kenti. Bölge BM askerlerinden Hollanda askerinin kontrolü altındadır. 50 bin Boşnak bu birliğe sığınmıştır. Sırpların esir aldığı 30 Hollandalıya karşı 50 bin Bosnalı Sırp'lara teslim edilmiştir. Sonuç ise tecavüz, katliamdır... Kaçamayan 7 bin kişi birkaç gün içinde katledilmiştir. Binlerce çocuk, kadın, erkeğin oluşturduğu toplu mezarlar.

Birleşmiş Milletler Barış Gücü, Sudan'da 21 yıldır süren iç savaşı izlemiş, buraya müdahale

etmeyerek 2 milyon kişinin ölmesine seyirci kalmıştır.

Yukarıda saymadığımız birçok ülkede görev alan Barış Gücü'nün derdi hiçbir zaman barış olmamıştır. Aksine, emperyalist sömürünün rahat hayata geçirilmesi için, emperyalizmin önündeki engelleri düzleyen bir araç olmaktadır. Birleşmiş Milletlerin yetkililerinin söylediklerine göre, 2005'te 124 barış gücü askerinin çatışma, kaza ve salgın hastalıklardan ölmüştür. 2006'da ise ölen Barış Gücü askerinin en az 32 olduğu belirtilmektedir.

Barış Gücü'ne bağlı olarak, şu anda dünyada 72 bin asker ve 15 bin sivilin görev yaptığı belirtilmektedir. Diğer taraftan Barış Gücü birliklerine asker gönderen ülke sayısı 108'dir. Önemli bir ayrıntı olarak ise Barış Gücü askerlerinin 1978 yılından bu yana Lübnan'da görev

yaptığı belirtilmektedir.

Barış Emperyalizmle Gelmeyecek

Emperyalist hegemonyanın olduğu dünyada kan hiçbir zaman durmamıştır, durmayacaktır. Çünkü, emperyalizmin derdi kanı durdurmak değildir. Tam tersi dökülen kanlar, ortalığa yayılan cesetler üzerinden kârına kâr katmaktır. Hal böyle olunca, başta Barış Gücü olmak üzere emperyalist kurumların bütün söylemleri koskocaman bir yalan duvarından ibarettir. Bu kurumların işleyişi sürdüğü sürece dünya halkları tehlike altındadır. Bu tehlikenin yok edilmesinin tek yolu da, emperyalizmin işgal altında tuttuğu bölgelerden defedilmesi, emperyalist-kapitalist sistemin dünya proletaryası ve ezilen halkların enternasyonal mücadelesiyle yok edilmesidir.

Birleşmiş Milletler'de Türkiye'nin Macerası

Dünyanın çeşitli yerlerinde emperyalizmin askeri saldırılarında görev almaya soyunan TC bugüne kadar 63 bin 686 Türk askerini 13 kez yurt dışına görev yapmaya göndermiştir.

Kore ile başlayan macera, Somali, Bosna Hersek, Adriyatik Denizi, Arnavutluk, İran-İrak, Kuveyt, Doğu Timor, Gürcistan ve Afganistan'da devam etmiştir.

- Tugay seviyesindeki bir birlikle Kore Savaşı'na katılan Türk askerleri, 1950 yılında başladığı emperyalistlere hizmetini 1953'de tamamlamıştır. Kore'de, toplam 52 bin Türk askeri görev almıştır.

- Somali'de, 1993-1994 yıllarında Ümit Operasyonu adı altında 1 mekanize bölük (300 asker) görev almıştır. Daha sonra, 28 Şubat Postmodern darbesinin baş aktörü Çevik Bir buradaki BM Barış Gücü'nün komutanlığını yapmıştır. Emperyalizme yaptığı bu hizmetler içinde yükselmiştir.

- Bosna-Hersek'te, Birleşmiş Milletler Barış Gücü (UNPROFOR) Harekatında görev kuvveti olarak 1464 kişi, 18 uçak, Ağustos 1993'ten Aralık 1995'e kadar görev yapmıştır. Daha sonra NATO harekatı olarak 1995'ten Aralık 2004'e kadar bir tugay görev yapmıştır.

- Türk askerleri eski Yugoslavya hava sahasının kontrolü için tesis edilen "Deny Flight" harekatına ise İtalya'da konuşlandırdığı bir F-16 filosuyla katıldı.

- Adriyatik Denizi'nde düzenlenen SHARPGUAR harekatına (NATO harekatı) Temmuz 1992'den Ekim 1996'ya kadar Türkiye'den 18 firkateyn, muharip gemi, 2 denizaltı, 4 akaryakıt gemisi

ve yaklaşık 5 bin personel katıldı.

- Arnavutluk'ta yaşanan olaylar üzerine, bu ülkeye yapılacak insani yardımların dağıtılması amacıyla başlatılan ALBA Harekatı, Nisan 1997'den Ağustos 1997'ye kadar devam etmiştir. Harekate, Türkiye'den, 779 kişiden oluşan 1 deniz piyade tabur kuvveti katılmıştır.

-İran-İrak Harekatında, dönemler halinde 10'ar asker personel, BM harekatına katılmıştır.

-Kuveyt'te Irak'ın saldırısından sonra, BM Harekatı olarak, dönemler halinde 75 Türk askeri görev yapmıştır.

-Doğu Timor'da, Şubat 2000'den Mayıs 2004'e kadar dönemler halinde 8 subay görev yapmıştır.

-Gürcistan'da, AGİT Harekatı olarak, Şubat 2000'den Aralık 2004'e kadar 10 subay görev almıştır.

-Afganistan'da, Uluslararası Güvenlik ve Yardım Harekatı olarak 2002'den 2005'e kadar 3 bin 350 asker görev yapmıştır.

-Son olarak AB tarafından Kongo Demokratik Cumhuriyetinde 30 Temmuz 2006'da yapılan seçimlerde, bölgedeki BM Çokuluslu Barış Gücü'ne destek vermek amacıyla 15 askeri personel görev aldı.

-Makedonya'daki silahlı militanları silahsızlandırmak için NATO'nun Ağustos 2001'de başlattığı Essential Harvest harekatı için oluşturulan çokuluslu tugaya, Türkiye, bir bölük timi ile Ağustos ve Ekim 2001 tarihleri arasında katılmıştır.

BETÜL ALTINDAL

bütünlüklü insan, yeni insan bağlamında kadro- II

Hatırlanacağı gibi 43. sayımızda Betül Altındal yoldaşın geçen yıl düzenlenen bir seminerdeki sunumunu vermiştik. Bu sayımızda da aynı sunumun devamı olarak gelişen seminer tartışmalarını ve diğer konuşmaları veriyoruz. Bu bölümde de Betül yoldaşın katkıları bulunmaktadır ve tabii yine cümle düşüklükleri konuşma dilinden kaynaklanmaktadır.

1. Katılımcı: Belki Betül yoldaşın söylediklerini biraz şöyle toparlayabiliriz. Aslında kadro sorunu dediğimiz şey, insan sorunu, insana yaklaşım sorunu... İnsanın doğadaki anlamı, yeri, bugünü, geleceği ve tabii geçmişiyle bağlantılı olarak, ona nasıl bakıyoruz? Aslında Marksizm bir insan hareketi. İnsanlığın bütününün hareketi. Evet proletarya hareketi deriz ama proletarya ile bağı yalnızca onun içinden çıktığı için değildir; ancak proletarya, bütün insanlığı kurtarabilecek dinamiğe sahip olduğu için Marksizm onun hareketidir. Bu anlamda Marksizm bir insanlık hareketi. İnsanın bütün varoluş dinamiklerinin açığa çıkarılması hareketi. Bunu sadece bir sınıfı kurtararak da yapamazsınız. İnsanlığın tümünü kurtarabildiğiniz ölçüde, gerçekten, insanın bütün varoluş dinamiklerini, sahip olduğu dinamikleri açığa çıkarabilirsiniz. Bu anlamda proletarya, sadece kendisini kurtarmayacak, aynı zamanda burjuvaziye de kurtaracak kendi zincirlerinden. Onlar için de insan olma zeminlerini yaratacak.

Doğal olarak bugün baktığımızda, özellikle henüz iktidarın alınmadığı ülkelerde, insan sorunu esas olarak bir kadro sorunu olarak karşımıza çıkıyor. Özellikle devrimleşme, devrim sorunu olarak ortaya çıkıyor. Aslında şöyle bir ilişki var, bir paradoks var. Biz savaşa karşı çıka-

rız ama savaşmak zorundayızdır. İnsanlığın savaşmadığı bir dünya yaratmak istiyoruz ama aynı zamanda bunu savaşarak yaratmak istiyoruz. Bütünlüklü bir insan yaratmak istiyoruz ama bugün bunun zeminlerinin olmadığı bir yerde işe başlıyoruz. Yani kapitalist toplumda ne kadar çabalarsanız çabalayın, bir insanın kendisinin sahip olduğu bütün olanakların, bütün dinamiklerinin özgürce açığa çıkarılması mümkün değildir. Bütünlüklü insan dediğimiz şey ne? Sahip olduğunu düşündüğünüz, bütün insani özellikleri olumlu tarzda açığa çıkarabilecek zeminlere sahip olmak ve bunu yapabilmektir. Bütünlüklü insan budur aslında, başka bir şey değil. Yani, komünizm bu anlamda tam bir özgürlüktür. Müzisyen ya da başka bir şey mi olmak istiyorsunuz, toplumla hangi üretim içinde bağ kurmak istiyorsanız öyle bağ kurabileceksiniz. Bu sadece eğitimle, üretimle ilgili bir şey değil. İstisnasız doğa ve insanla kurduğunuz bütün ilişkiler tümüyle özgürlükçü bir temelde olacaktır. Ama bugün kapitalist toplumda yaşıyoruz ve bütün bunların mümkün olmadığını biliyoruz. Devrimci kadro burada geleceğin insanının bir prototipini temsil ediyor.

Örneğin direnişçi kişilik dedik, komünizmde bu anlamda bir direnişçi kişiliğe gerek yok. Çünkü, orada özel olarak didişeceğimiz, vuruşacağı-

nız insanlar yoktur. Önder kişilik, öncü kişiliklere gerek yok. Aslında komünist toplum bütün bu kavramları aşmıştır. Herkes kendi çapında öncüdür orada. Katacağı bir şey varsa katar, yapar. Oysa bugün o toplumda herkeste varolan nitelikler özel olarak devrimcilerde cisimleşiyor. Hani halkın bizden beklentileri vardır, “devrimciydi ama şunu yaptı, yapmamalıydı” derler. Aslında haklıdır adam, çünkü devrimcinin özel bir misyonu var. Sen, geleceği bugünden temsil ediyorsun. O, iç güdüsel olarak bunu anlar, senin ifade ettiğin şeyleri teorik olarak ne kadar ifade edemez belki, yaşlı bir kadın, bir işçi vs. sana bunu doğrudan ifade edemez ama bunları söylediğinde sana dönük ciddi beklentileri oluşur. Örneğin başkasının hakkını yememekten söz edersen, ama sen bunu yaparsan bu onun için çok büyük bir felakettir. Başkası birinin hakkını yediğinde o kadar ses çıkarmaz belki ama sen bunların olmadığı bir dünya yaratmaktan söz etmişsen ve aynı hatayı yapmışsan bunu çok kolay affetmez, unutmaz. İşte az önce ifade ettiğimiz, ideolojik yetkinleşme, sürekli gelişme çabası, örgütlü olma iradesi vb. bu anlamda gelecek toplumda yaşayacağımız kimi özellikleri bağrında taşıyan, hatta hemen hemen tümünün temel özelliklerini bağrında taşıyan ama bugüne özgü yanlar içeren tanımlamalar, özelliklerdir.

Aslında bir devrimciyi en iyi tanımlayan kavram kurtuluşçuluktur. Bugünkü devrimcinin en temel özelliği budur. Devrimci, kurtuluşçu kişiliktir. Kendisini ne kadar kurtarmış olmasından bağımsız olarak, kurtuluş için yola çıkmış insan tipidir. Yani bütün bu düzenin özelliklerinden, kirinden, pasından, olumsuzluklarından kendini kurtarma iradesini koymuş insandır. Ben devrimci olacağım dediğinde bunların hepsinden kurtulmuyorsun belki ama bu irade var demektir. Bütün bunları da “kurtuluşçu kişilik” başlığı altında toplayabiliriz. O yüzden herkes ağlayıp sızlayabilir ama bir devrimcinin sızlanmasının temeli yoktur.

Kimi zaman işte “şu olmadı”, “bu olmadı” gerekçelerini duyarız. Yani kendi hatalarını, kurtuluşçu kişilikten uzaklaşarak gerekçelendirme halidir bu. Oysa ideolojik yetkinleşme ve sürekli gelişme çabası, örgütlü devrimci olma, eylem insanı olma, kararlılık, disiplin, önder kişilik, öncü kişilik, direnişçilik, emekçilerle birlikte olma, vb. konularında devrimcinin bir bahanesi olmaz. Bunları yapmamanın bahanesi yoktur. Hayır, sen artık “kurtarılması gereken” bir insan değilsin, öyle olmadığını iddia ediyorsun. Bu ülkenin kaderinde benim sözüm var diyorsun. Öyleyse şikayet etme hakkın yok, sadece yapma hakkın var, yap. Ve bunlar yapılabilir şeylerdir.

Gerçekten biraz baktığımızda, henüz ne sosyalist, ne komünist olan küçücük bir bebekte bile tipik bir gelişme görürsünüz. Doğar ve çevre-

sine saldırır, “bu ne-şu ne” diye sormaya başlar. “Bu ne” diye sormasını kimse öğretmez ona. İnsan olmanın doğasında zaten merak etme ve öğrenme var. Eğer biz öğrenme konusunda isteksizsek, bu tümüyle içinde yaşadığımız toplumsal koşullardan kaynaklanıyor. Düzen bizi köreltiyor. Ufacık bir bebek bile o isteği taşırken, yirmi yaşına gelmiş hayatta daha çok sorumluluklar yüklenmiş insan hiçbir şey öğrenmek istemiyor, okumuyor, hayata ilgisiz, otobüse binip işe gidip bilmem ne kadar çalışıp geri dönmek dışında hiçbir şey bilmiyor. Bu düzenin verdiği bir şey.

Oysa devrimci olma iradesi başka bir şeydir. Burada aslında sorun şu, devrimci olacağım diyorsun, devrimciliğin iyi bir şey olduğunu biliyorsun ama bunun gereklerini yerine getirmiyorsun. İnsan neden böyle davranır? Çoğunlukla süreç şöyledir: Kapitalist toplum ilişkileri sürekli bize bir şey dayatır ve biz bir çok şeyi isteksizce yaparız. Yani çok sıkı sıkıya sahip çıkmayız. Devrimcilik ise tümüyle gönüllü yapılan bir şey. O zaman senin devrimcilik karşısındaki tutum düzen içinde yaptığın şeylerden farklı olmak zorundadır. Kimse seni zorlamıyor. Seni sendeki insani özellikler zorluyor, yönlendiriyor. Halbuki düzenin sana dışsal bir sopası var, üç defa işe geç gidersen seni işten atarlar. Ama aynı insan devrimci çalışmada bir yere gitmemeyi hiç kötü bir şeymiş gibi algılamıyor. Biraz üzüntü duyuyor, o kadar. Niye? Gönüllü. Oysa sen, özgürce, gönüllüce yaptığın bir işe çok daha fazla sahip çıkmalısın. Biz her şeyden önce bunu yerleştirmek zorundayız.

Devrimci Kadro: Eylem Adamı

Öte yandan devrimcilik, her şeyden önce Marx’ın da söylediği gibi, bir düşünme işidir ama aynı zamanda ve esas olarak da yapma işidir. Devrimci insan sadece sokaktaki pratik anlamda değil, söylediği her şeyi yapmak zorunda olan bir insandır. Politikadaki, felsefedeki tam karşılığı eylemle teorinin birleştiği noktadır ve bu tam da devrimci kadrodur. Bunun somut, cisimleşmiş halidir. İnsanlar onunla yürürler, örgütü de onunla tanırlar, sosyalizmi de onda görürler, istisnasız her şeyde bu vardır.

Öncü kişilik, aslında kurtuluşçu olmanın çok böyle öteki yüzüdür. Onun dolaysız sonucudur. Eğer kurtuluşçuyum diyorsan, ben bu ülkenin kaderine el koydum, bu ülkede söz sahibiyim, benim iradem var ve yoldaşlarımla, hareketimle birlikte, bu ülkenin kaderini değiştireceğim diyorsan öncü olacaksın. Yoksa, kıyasında durayım, köşesinde durayım diyemezsin. Tabii ki, kıyasından, köşesinden katkı sunan insanlar olacak ama biz kadrodan söz ediyoruz. Kadro ise öncü tutum demektir. Aldığın görev ne olursa olsun, bir taşın bir yere kaldırılması kadar basit olsa bile önce sen elini atabilmelisin. Onun için

yaratıcı bir çaba geliştirebilmelisin, daha iyi yapılmasının araçlarını, yollarını bulabilmelisin. Yapıyorum olmuyor, gidiyorum olmuyor, neden? Çünkü, sen bir devlet memuru gibi çalışıyorsun, o yüzden olmuyor.

Böylece yine devrimci olmanın anlamını kavramıyoruz. Sen gönüllü yapıyorsun, iradeni koyuyorsun, diyorsun ki, tamamen kendi içsel isteklerimle bu işi yapıyorum diyorsun ama çaba harcamıyorsun. Normal bir iş yerinde çalışır gibi, 8 saat gözlerimi kaparım vazifemi yaparım, sonucu ne olursa olsun diye düşünürsen, elbette sonuç çıkmaz.

Yeniden Direnişçi Kişilik Üzerine

Direnişçi kişilik... Aslında arkadaşlar, sokakta, kavgada, direnişçilik daha kolay. Hatta şubede, cezaevinde bile daha kolay. Kanımca önemli olan ailenle ilişkilerinde devrimci olabilmek, direnişçi olabilmek, onlar karşısında uzlaşmaz olabilmek, iş karşısında uzlaşmaz olabilmek, kendinle olan mücadelede uzlaşmaz ve direnişçi olabilmek, bu çok daha önemli bir şey. Asıl kritik düğümler burada atılıyor. Sokak ise zaten bir çarpmadır. Adamla karşı karşıyasın, kavga giriyorsun, o sana yumruk atıyor, sen ona yumruk atıyorsun, orada zaten ya kaçacaksın ya kavga edeceksin, bir çarpışma noktası var. Ama onun öncesi çok daha önemli. Sen hayatın düğüm noktalarında direnişçi bir tutum geliştirebiliyor musun, önemli olan o. Bu işte seni iten ve çeken kuvvetler var. İten kuvvet daima zayıf bir kuvvettir. Devrimci hareket, iktidarı alıncaya kadar en güçlü olduğu düzeyde bile düzen karşısında aslında maddi açıdan, kapsayıcılık açısından daha zayıftır. Düzen dediğin şey, içinde hareket ettiğin şeydir. Yani sen, denizin, deryanın içinde bir gemide gidiyorsun. O zaman asıl sorun sende bitiyor. Bütün seni kuşatan şeyler karşısında "gerçekten ben doğru bir yerde duruyorum ve mutlaka bunu daha ileriye taşımalıyım" diyebiliyor musun, diyemiyor musun? Sorun burada. Direnişçi kişiliğin bu anlamda en sorunlu yanı da budur. Biz düşmanla, sokak çatışmalarında, şurada burada hiç yenilmedik, yenilsek bile aslında orada yenilmiş sayılmayız, öncesinde bir yenilgi zaten var; öncesinde kendi içerisinde kararlaşamama, iradeni netleştireme sorunu var. Güçlü bir direnişçilik ortaya koymama var.

2. Katılımcı: Tamamlamak için şu söylenebilir: Bilmediğimiz ve yaşamadığımız ama hazır olmamız gereken dönemler de var. Yani, herkesin yılmınlığa düştüğü, teslim olduğu, mevzileri bırakıp kaçtığı, okuldaysak, fabrikadaysak grevi kırıldığı, yapayalnız kaldığımız anlar var. Direnişçi kişiliğin asıl böyle bir istikrara sahip olması gerekiyor. Yani herkesle birlikte ve her zaman di-

renirken zafer dönemlerinde değil, her dönemde, her yerde ve her zaman bütünlüklü bir istikrara sahip kişiliğin ifade edilmesi gerek diye düşünüyorum.

1. Katılımcı: Ayrıca, son bir nokta olarak da kitlelerden öğrenmek ve öğretmek dedik. Bu hayati bir şey aslında. İnsan sosyal bir varlık ve bütün davranışlarının bütün sonuçları kurduğu sosyal ilişkilerde ortada çıkıyor. Sağındaki soldaki insanlarla ve esas olarak da o steril devrimci ortamda değil, sokaktaki vatandaşla, yurttaşla kurduğu ilişkide aslında devrimciliğin anlamı ortaya çıkıyor. Sen devrimci bir kurumda düzgün davranabilirsin de, sokakta başka bir adam olursan, bir anlamı yok. Ya da kendin düzgün cümleler kurup da sokaktaki adamın daha geri tutumu karşısında böbürleniyorsan, "bunlar ne kadar cahil adamlar" diyorsan, orada iş bitiyor. Cehaleti nesnel bir durum olarak tanımlamak ayrı bir şey ama bundan kendine paye çıkarmak noktasında bir tavır alıyorsan, aslında çok az şey öğrenmişsin demektir. En azından insanlarla ilişki noktasında, devrimcilik noktasında çok az şey öğrenmişsin demektir. Herkesten öğrenebiliriz arkadaşlar. Kitlelerden öğrenmek dediğimiz şey, öyle laf olsun diye söylenmiş bir şey değil. Hepimiz bir hayat yaşıyoruz ve bu hayattan çeşitli deneyimlerle geliyoruz. Hayatın toplamı da bu deneyimlerin toplamı aslında. 60-70 yaşındaki insandan dahi öğreneceğimiz çok şey var. Köyde yaşamış, büyümüş insandan öğreneceğimiz çok şey var. Yeter ki, iyi bir gözlemci olalım ve doğru sorular soralım. Onun hayat deneyiminden çok şey öğrenebiliriz. En azından bulunduğu yörenin gelişim seyrini öğrenebiliriz. Bizim hareketimizde böyle bir risk de vardır daima, şöyle iş yapacaksın, şöyle vuracaksın, şöyle kıracaksın ama ne için? Yani bütün bu yaptıklarının sonuçta hepsinin tek bir amacı var, o da emekçileri kazanmak! Yani biz bütün bunları emekçilerle daha iyi bir iletişim kurmak için, emekçilere kendi fikirlerimizi, örgütlülüğümüzü daha güçlü aktarabilmek için yapıyoruz. O yüzden emekçilerden kopan, bütün çalışmasının odak noktasına emekçileri örgütlemeyi, emekçilere devrimci düşünceleri taşımayı ve onları devrimci eylemin içine çekmeyi koymayan bir devrimci, devrim yapamaz. Bir devrim hareketi örgütleyemez. Bu türden devrimcilerin olduğu yapı, bir protesto hareketi olur. Emekçileri özne yapan bir devrim hareketi olamaz. MRTA'nın çok güzel bir sloganı vardı: "silahlarla ve kitlelerle..." Silahla kitleyi birbirine bağlayan, tek bir cümle içerisinde yapmak istedikleri şeyin bütün özeti veren bir slogan bu. Demek ki, öncelikli sorunumuz daima emekçilerin örgütlenmesidir, onların mücadeleye kazanılmasıdır.

Aradığımız bütünlük bunların bütünlüğü as-

ında. Bu olabilir mi? Evet olabilir arkadaşlar. Yeni hayatını kaybetmiş bir yoldaşımızdan söz ettik: Erdal Altınöz. Erdal Altınöz, 19 yaşında ve yoksul bir köylü çocuğu. Köyleri de kent merkezine yakın. Üniversiteyi kazanıyor. Yaklaşık 1 yıldır, Giresun'da okuyor. Kısa sürede oranın yerli insanlarıyla ilişki kuruyor. Onlardan kimileri ile çalışmaları başlatıyor. Onun dışında, derginin dağıtımını sağlıyor, tüm kurumlara götürüyor, bırakıyor. Bu arada günde 12 saat de kitap okuyabiliyor. Bunların hepsini birlikte yapıyor, çok istekli, çok canlı, bir yandan teorik çalışma da yapıyor. Gençlik dergisine yazı yazma sorumluluğunu alıyor, sonuçta devrimci iradeyi koyuyor, kendisini her cephede var etmeye, her cephede güçlendirmeye çalışıyor. Aslında böyle birçok örnek gösterebiliriz. Bunu böyle anlamak lazım. Sonuç itibarıyla sadece şu ya da bu konuda yetkin insanlar değil istediğimiz. Yani çok kitap okursun, çok şey bilirsin ama devrimci çalışmada, emekçilere bunu taşımada hiçbir aktiviten yoktur. O zaman çok anlamlı değil. Tamam bir insanın kendisini geliştirmesi önemli. Bunu mücadelenin içine taşıyorsan, pratiğe uygulamıyorsan, hepsi yetersizdir, tek yönlü gelişmeye neden olur. Ya da eylem adamı olursun ama emekçilerle karşı karşıya geldiğinde iki kelime söyleyemezsin, sana yiğit, cesur, mert derler ama bir yandan da sadece kırmayı dökmeyi biliyordu, ne derdini anlatabiliyordu, ne başka bir şey yapabiliyordu da derler.

Çok yönlü bir gelişmede genç arkadaşlar bunu çok yoğun hissedeceklerdir, evde size karşı tutum da değişecektir. Sen evinde saat 10.00'a kadar yatarsan, çalışmadığın halde, diyecek ki, "devrimcilikten bahsediyor ama akşama kadar yatıyor." Ama sen sabah kalkıp önüne kitabı koyduğunda, tabii yine çarpışma olacaktır ama içten içe sana karşı tutum değişmeye başlayacaktır: "Çalışmıyor, iş bulamıyor ama çocuk oturup okuyor!"

Ana romanı aslında bu konuda çok çarpıcı bir örnektir. Pavel'in önceleri annesi ile olan ilişkisi çok kötüdür ama içkiyi bırakır, annesiyle ilişkilerini düzeltir, ona karşı saygılı davranmaya başlar, sonra başka şeyler arka arkaya gelir ve ana onun destekçisi olur. Biz bunu, kısacası her yerde ve her cephede bütünlüklü uygulayabilirsek, bütünlüklü insan olma çabasının sıkı bir takipçisi olursak sonuçlarını kesin bir biçimde görürüz.

Che ve Mao'ya değinilmişti. Mao'nun kadro sorununda söyledikleri, yazdıkları oldukça önemlidir, değerli deneyimlere dayanır. Uzun yılları savaş içerisinde geçmiş bir insandır. Her şeyden önce bir "uzun yürüyüş" vardır ki, muhtemelen bir olaydır. 12 bin kilometrelik bir yürüyüştür bu. Yüzbin - ikiyüzbin kişi ile başlayıp, on bin kişi ile biten ve ardından 6 milyon kişi ile ge-

ri dönen bir mücadeledir o. Bu anlamda çok büyük deneyimler de biriktirmiştir.

Che bu konuyu özel olarak ele aldığı için daha fazla bilinir, daha fazla kafa yormuştur, ekonomizme ve kendiliğindencilığe karşı mücadele vermiştir. Yani, sosyalizmin ekonomik koşullarını yaratmak yetmez. Sosyalizm, irade ile yapılan bir şeydir. O yüzden irade vurgusu güçlüdür sosyalizmde. Sovyet ekonomizmine karşı özel bir vurguyu ifade eder ama biz bu ifadeyi günlük yaşamımızdan da çıkarabiliriz. Che "siz sosyalist ekonomik bir alt yapı yaratabilirsiniz ama bu sosyalist insanı yaratabildiğiniz, yaratabileceğiniz anlamına gelmez. Bunun için özel bir çaba, bilinç, örgütlülük ve mücadele gerekir" diyor; "insandaki o geri yanları aşabilmek, insanın daha rafine, daha nitelikli, daha paylaşımcı, dayanışmacı bir karakter kazanması için özel çaba harcamak gerekir" diyor.

Bunu kendi pratiğimizde de görebiliriz. Bir insan bizim herhangi bir çalışmamızda yer alıyor diye, herhangi bir kurumumuza geliyor diye, iyi insan olmaz. Sizin karşı karşıya olduğunuz insanla özel bir faaliyet yürütmeniz gerekir. Bu sadece bir eğitim çalışması ile olmaz. Bütün tutumlarımızda o öncü kişilik orada gereklidir. Bütün tutumlarımızla onu değişime zorlamak, onu değişmeye zorlayacak bir atmosfer yaratmak zorundayız. Yoksa siz, Sovyet revizyonizminin düştüğü hataya düşersiniz. "Biz herkese ekmek veriyoruz, güzel de yaşıyorlar, daha ne olabilir, karını tok, sırtı pek, otursun sosyalist olsun, yaşadığı koşulların değerini bilsin", hayır, öyle olmuyor... Pekala üç gün sonra o koşullar bir biçimde, manipülasyonla vs. gidiyor.

Yani bir insan kurumlarımıza geliyor, biz ona daha eşitlikçi davranıyoruz, daha iyi davranıyoruz demekle olmaz. Sizin kurumlarımızdaki iç işleyişinizden, onun demokratik, kapsayıcı niteliğinden tutalım, eğitim çalışmalarınıza, kullandığınız hitap biçimlerine kadar her şey, insanların değişmesi için, farklılaşması için önemlidir; siz ancak böyle bir çabayla, özel bir emek harcayarak bir insanı değiştirebilirsiniz. Ancak, o zaman örgütlülüğünden söz edilebilir, yoksa bir kurumda, dört duvarın arasında bir arada durarak, kimi genel geçer çalışmaları yaparak ne kurum olursunuz, ne de örgütlü çalışmadan söz edebilirsiniz. Che'nin bugünkü karşılığı, Che'nin Sovyet revizyonizmine yönelttiği itirazın karşılığı budur. Yani çalışmalarınızın her bir anını, yan yana geldiğiniz yoldaşlarınızın her anını, gerçekten mücadelenin sorunlarıyla, doğru ve düzgün bir insan olmanın görevleriyle birlikte yoğurabilmektir. Che, bunu söylüyor aslında. Bu anlamda Che'nin itirazları sadece Sovyet revizyonizmine yöneltilmiş itirazlar değildir. Sovyet revizyonizminin bir biçimde benzerini uygulayan herkes için geçerlidir ya da o hatalara şu ya da bu düzeyde

düşen herkes için geçerlidir. Che'nin yoldaşları olmak istiyorsak o zaman, demek ki, çok örgütlü bir çaba, çok özel emek harcıyan, özel olarak yoğunlaşan bir kadrolaşma faaliyeti söz konusu olmak zorundadır.

3. Katılımcı: Arkadaşlarımız, kadro olmanın temel niteliklerini koydular ortaya. Bunlar, olmazsa olmaz koşullar. Ama galiba kadronun asıl özelliklerini, hangi alanda çalışırsa çalışsın kadronun nitelikleri üzerinde durmak, bunu açmak gerekiyor. Bugün Türkiye devrimci hareketlerinin geldiği duruma da bakarsak, bundan payımızı ve etkilenmelerimizi hepimiz alıyoruz. Ama biz bir iddiada bulunuyoruz, bir irade gösteriyoruz. Kitlelerin nezdinde devrimcilere karşı sarsılan güveni yeniden ve yeniden oluşturacak örgütlülüğe ihtiyacımız var. Ben bunu sürekli devrim gibi bir şey olarak görüyorum. Bu niteliklerin başında da Mahir'in etik tutumu vardır. Etik davranabilme, ikincisi bilimsel düşünebilme, üçüncüsü ihtilalci olma.... ihtilalci ruha sahip olma, zaten gerek direnişçi, gerek kurtuluşçu, her yönüyle niteliği kapsıyor da gibi geliyor bana. Dördüncüsü ideolojik formasyona sahip olma, onun üzerinden yükselebilmek, onu zenginleştirebilme, hayata diyalektik bakabilme. Bütün ilişkilere, bütün yaşama, örgütlülüğe ve mücadeleye, diyalektik bakabilme, ona göre yaşamayı öğrenme ve öğretme. Bütün bunları da kapsayan bir noktada örgütlü davranabilme. İnsanlığın getirdiği bir birikim var. Bunu devrimciler inkar etmez. Önemli olan, dürüst nitelikleri, doğru nitelikleri, devrimci mücadeleye, Marksizm-Leninizmle buluşturabilmektir.

Tabii ki toplumun bütününü düşündüğümüzde kişiliği gelişmemiş demek daha doğru. Ama birikim de var bu arada. Yoksa tarih boyunca ne mücadele süreçleri, ne de devrimciler olurdu. İşte bu olumlu niteliklerle buluşabilmek, o güveni karşılıklı kazanabilmek son derece önemli. Devrimciler üstün insanlar değil. Devrimciler farklılıklar taşıyan insanlar. Devrimci sosyalist hareket de diğer pek çok yapının kültüründen, bugün emekçilerin güvenini kıran davranışlardan kopuyor. Yeniden yapılanma sürecimizde bu güveni yeniden sağlayabilmek önemli. Yoksa emekçilerden soyutlanmış, marjinalleşmiş, kendi kendine yeten bir cemaat olmaktan öteye gidilemiyor bir türlü.

Ayrıca, kadronun dili de çok önemlidir. Kaba, uzak, hayatın gerçeklerinden kopuk olmamalıdır ve değildir de. Tam tersi hayatın içindedir, hayatın içinde üretir ve dilini kendi değerlerini oluşturarak kullanır. Nasıl davranışlarımıza son derece önem veriyorsak kullandığımız dil de bununla bütünlüklü bir şeydir. Kadro adayları az önce belirli ölçülerde saymaya çalıştığım kriterleri yakalamaya çalışan bir yerden geliştirmeye

çalışmalı. O yüzden hiçbir biçimde bugüne kadar getirilen birikimi yabana atmamalıyız, küçümsememeliyiz, biz onunla bütünleşen, onu yükselten bir yerden gitmeliyiz. Savaşçı bir süreç bizi bekliyor. Komünizm başka bir şey, zaten komünist insan, sosyalist insan bugünden yaratılan insan dedik. Sovyetler Birliği'nin çöküşü, orada kültürel devrimin yaratılmamış olması, bürokrasinin ya da statükoculuğun ağırlık kazanması, vs. insanlığa bir deneyim, bir birikimdir. Dolayısıyla bunu on kişilik ilişkilerle de, emekçilerle giderek büyüyen tüm ilişkilerimizde de görmeli ve yaratmalıyız. Bizi böyle bir gelecek bekliyor, buna zorunluyuz yoksa gecikiriz diye düşünüyorum.

Yabancılaşmayı Kırmış İnsan...

4. Katılımcı: İnsan diğer canlılardan farklı olarak üretimiyle birlikte ortaya çıkıyor. Yani insan, bilinçli üretimiyle, doğaya müdahalesiyle kendi varoluşunu inşa ediyor. Bu yaratma süreci içerisinde farklı aşamalardan geçerek kapitalizme kadar geliyor. Şimdi, kapitalizme kadar geliş süreci içerisinde insanın şöyle bir gerçekliği var. İnsan doğa denen ortamda yaşıyor ve ona çeşitli şekilde müdahale ederek, ekip biçerek, hayvan yetiştirerek bir şekilde yaşamını sürdürebiliyor. Kapitalizmle birlikte insanın doğaya olan müdahalesi en üst boyuta ulaşıyor. Doğayı istediği gibi şekle sokabilir, ona tam anlamıyla hakim olabilir ve o anlamıyla insan iradesi cüretiyle, bilimiyle, toplumsal gelişimi ile dünya üzerinde birçok şeyi değiştirebilir hale gelebiliyor. Şimdi artık bu noktada insanın kendi iradesiyle, kendi üretimiyle, kendi bilinciyle birçok şeyi yapabileceğine dair bir gerçeklik var. Ve bu gerçeklik üzerinden insan kendi gücünü görmüş durumda. Kapitalizmle birlikte başlayan bir aydınlanma süreci var. Kapitalizmin ortaya çıkışı devrimci, olumlu bir karakter taşıyor ve bu ortaya çıkan aydınlanma insana bir rol veriyor. Toplumsal yaşamını, tanrısal buyrukların hücresine hapsederek değil, kendi bilimiyle, kültürüyle, sanatıyla inşa ederek bir toplumu oluşturabilir gibisinden bir atmosfer yaratıyor. Sosyalizm, aydınlanma geleneğinin zincirine eklenen bir halka olarak buna son noktayı koyacak. İnsan, kendi emeğiyle, kendi bilinciyle, kendi üretimiyle, sınıfsız bir toplumu, sömürsüz bir toplumu yaratabileceği anlamıyla aydınlanmanın en üst noktasını meydana getiriyor.

Buna karşın kapitalizm ise yabancılaşmayı üretmeye başlıyor. Çünkü, varolan insan iradesine karşı, insanın bu duruşu, sömürü sistemini sürdürebilmesi için yabancılaşma, insanın kendi üretimine yabancılaştırılması, kendi ürettiğinden uzaklaştırılması, kendi ürettiğinin düşmanı haline getirilmesi sistemi işliyor.

Günümüzde gelinecek bu noktada postmoder-

nizm dediğimiz durum ile birlikte artık kapitalizm, bu yabancılaşmayı en üst noktasına götürüyor. İnsanın hiçbir şey yapamayacağını, ister örgütlü olsun, ister örgütsüz olsun, istek tek başına olsun, ister dünyanın tüm bilincine sahip olsun hiçbir şey yapamayacağını, yani varolan akışa hiçbir müdahalede bulunamayacağını konusunda bir kaderciliği getiriyor. Ortaçağ skolastiğine benziyor. Ortaçağ döneminde (ki postmodern süreç, Marksistler tarafından ikinci ortaçağ süreci diye tanımlanmaktadır) din her şeyi belirlemektedir, biz bunun dışına hiçbir şekilde çıkamayız, hiçbir şekilde müdahale edemeyiz, sadece tapınmakla yetinmek zorundayız denilir. Postmodernizm, aynı şeyi farklı bir tarzda söylüyor: kapitalizm mutlak, egemendir, tanrının yerine kapitalizm geçmiştir, onun gidişatı karşısında bizim yapabileceğimiz hiçbir şey yoktur, varolan bütün denemeler, sosyalizm vb. hepsi insanlığa hüsrana getirmiştir...

Devrimcilik ise, bunun tam tersidir. Devrimci insan, kapitalizm koşullarında yaşar, ancak bu koşullar içerisinde kendisine dayatılan, kendisine empoze edilen, çocukluğundan beri kafasına sıkıştırılan bütün, bilgi, bilinç, davranış özellikleri, kalıplar, kültür, hepsini karşısına alır, cephe alır ve bunların hepsini kendi iradesi ile yapar. Bu elbette tekil kişilerin iradesi değildir, hem o vardır aynı zamanda örgütlü irade de vardır. Diyalektik bir bütündür, karşılıklı birbirini etkileyen bir bütün, işte bu noktada bizim kadrolaşma dediğimiz, yeni insan dediğimiz sorunun asıl özüne geliyoruz. Bizim aslında yaptığımız şey, kadrolaşma, sosyalist insan olma dediğimiz şey, Ernesto Che Guevara gibi olmak dediğimiz şey aynı zamanda savaşa aygıttır. Çünkü, kapitalizm bizi insan yapan, bizim en temel insani özelliğimizi, bilincimizi hayata geçirme dediğimiz şeye, bizi insan yapan niteliğe yabancılaştırmayı dayatıyor. Onun propagandasını yaparak, toplumu, insanlığı köleleştirmeye çalışıyor. Biz ise, insanın ürettiği değerler üzerinden, birikim üzerinden, kültürel, sanatsal, sosyal, siyasal birikimin üzerinden yeni bir dünyanın yaratılabileceğini, sömürsüz bir dünyanın yaratılabileceğini, bunun insanın kendi emeğiyle yaratılacağını söylüyoruz; bilgimizle, bilincimizle doğaya, topluma, her şeye müdahale ediyoruz, müdahale etmenin tarzını ve örgütünü geliştiriyoruz, bilincini yaratıyoruz.

Bu bilinç aynı zamanda insani varlık oluşumuzun bir gereğidir. Çünkü, biz insan olarak, doğayı, toplumu, endüstriyi, vs. değiştirecek güce, bilince, yeteneğe sahibiz. Bu yeteneklere sahip olduğumuz ve uyguladığımız zaman biz insan oluyoruz. İnsan dediğimiz bütünlüklü şeye yaklaşıyoruz. Bunu başaramadığımız oranda, uzaklaştığımız oranda insanlığımızdan uzaklaşıyoruz. Solculuğu bırakan insanları görüyoruz,

nedir? Toplumda sıradan bir insan gibi yaşayıp giderek sürüleiyorlar. Kapitalizm ne emrederse onu yapmaya başlıyor. Onun gibi üretiyor, onun gibi yaşıyor, onun gibi tepkiler veriyor. Oysa bizim kadrolaşma dediğimiz şey, aynı zamanda bizim doğa karşısında insan olarak düşünsel niteliğimiz karşısında yeniden öğrenmemizi, sağlıklı tarzda insan olmanın gerekliliğini yerine getirecek tarzda üretmemizi gerektiriyor.

Bu bir sorundur aslında. Biz her şeye farklı bir pencereden bakıyoruz. Bu durum bazen toplumla ilişkiler kurmamızı zorlaştırabiliyor. İnsana anlatmaya nereden başlasam diyorsun, yani adam başka bir dil konuşuyor, sen başka bir dil konuşuyorsun, farklı iki dünyanın insanı olarak karşı karşıya geliyorsunuz. Oysa bizim dilimizi de ortaklaştırabileceğimiz, temas kurabileceğimiz en temel nokta, pratik. Yani, o insanın üretim pratiği üzerinden, o insanın yaşam pratiği üzerinden ortak dili de tutturabiliriz, ortak düşünceyi de tutturabiliriz. Ortak bir yerlere gitmek, ortak bir yürüyüşü örgütlemenin, örmenin kanallarını açabiliriz. Bu bizim için, insanları insanlaşma mücadelemize katabilmek, o noktada temas kurabilmek için en temel geçerli halkadır diye düşünüyorum.

5. Katılımcı: Sunumu yapan arkadaş başka siyasi yapıların ne yaptığının bizi ilgilendirmemesi lazım dedi. Fakat, yaşadığımız koşullarda diğer siyasetlerdeki arkadaşların yaptığı yanlışlıklar şöyle ya da böyle, halk tarafından genel olarak devrimcilere mal ediliyor. Böyle bir yerden baktığımızda bu söylem ne kadar doğru olur?

Betül Yoldaş: Bunu genel olarak aslında ideolojinin insanı belirlediği, ideolojinin yansımasının, insanın hayattaki pratiğini açıklarken alt başlıklardan biri olarak söyledik. Aslında evet, genel olarak A bölgesinde çalışma yaptığımızda, o bölgede bizden önce çalışma yapan siyasetlerin eksikleri ve hataları genel olarak gündeme gelir. Ancak, burada asıl vurgu, başta bahsettiğimiz bizi diğerlerinden ayıranın ne olduğu noktasındadır. Biz savaş örgütüydük, savaşçı kadrolarız, kurucu kadrolarız; bu anlamda A siyasetinin insanının herhangi bir kahveye girdiğindeki konuşma tarzıyla benimki aynı olmaz. Benim yayını dağıtma tarzım, B siyasetinin insanı ile aynı olmaz. Benim emekçilerle kuracağım bağ, C siyasetiyle aynı olmaz. O yüzden onun bu işleri yaparken pratik hayattaki ördükleri de beni bağlamaz. Asıl vurgu buna idi. Ama gerçekten devrimcilerin yaptığı hatalar genel olarak herkesi bağlar, hepimizi geri düşürür. Bunu aşacak yöntem, beni diğerlerinden ayıran, devrimci sosyalistleri diğer siyasetlerden ayıran bir tarzın pratikte kendini ifade etmesidir. Bunu ifade ettikçe durum değişecektir.

Beceriklilik ve Siyasi Kadro

6. Katılımcı: Bir de kadro sorununda "iş bitiricilik" diye bir kavram var. "Beceriklilik" deniyor bazen. Bunun kadro kavramıyla karıştığı durumlara çok rastladık. Yani adam çok becerikli, bazı işleri çok hızla yapıyor ama devrimci kadro değil. İyi araba kullanıyor ama sosyalist değil, vs... Ama bu arada konum kazanıyor.

Başka örnekleri de var. Bir başka arkadaşımın bastığı yerde ot bitmiyor. İşe başladıktan bir yıl sonra üç kişi olmuyor. Hatta üç kişi ise bire iniyor. O da bir kadro tipi. Bu konuda biraz konuşmalıyız.

Betül Yoldaş: Aslında bu konuya başka bir noktadan başlamalıyım. Geçmiş süreçlerde de hâlâ da devrimci hareketlerde becerikli insanlarımız vardır. Bu insanlar ideolojik formasyon ya da yarım örece kadroyu bugünden oluşturan insanlar olarak gelişmeyen insanlardır. Bu noktada asıl iş, örgütlenmeye, örgütün o kadroların gelişmesini sağlayacak mekanizmaları yaratıp yaratamamasıyla ilgili bir durumdur. Niye bu kadar çok darlar? Niye bu kadar çok bu eksikliklerle devrimci hareketlerin içinde bu kadar çok yer alabilmişler? Arkadaşlar, hepimiz eşit düzeyde yetişmiyoruz, eşit düzeyde gelişmiyoruz. Devrimci hareketlere çok farklı kanallardan, çok farklı yollardan, çok farklı hayatlardan geliyoruz. Ama bizi birleştiren ve sonuçta bu pratik içinde yetkinleştiren bir yol var. Bu yola girdiğimizde aslında sunumun en başında belirttiğimiz "örgüt insanı yaratır-insan örgütü yaratır"dan bir başka kademe atıyoruz. İlişkileneceğe başladığımız insanları A bölgesinde iş yaparken, kendi örgütlülük düzeyinde belirli kademelere çektiğimiz insanları gelişme düzeylerini takip edebilmek, bunları geliştirebilmek, bunları örgütlü hale getirebilmek ve onları bugünün kurucu kadroları haline getirebilmek, sorunumuz bu. Eğer buna uygun mekanizmaları oluşturamıyorsak, karşımıza bu tür sıkıntılarının çıkması çok doğal. Adam bir kahveye gidiyor, arkasında yüz kişi ile çıkıyor ama o ilişki değil. Aslında örgütlü bir form kazanamıyor. Aslında devrimci harekete yararı yok zararı var bu kafa kol ilişkilerinin. Bir yere gitmek gerekiyor, acil otobüse ihtiyacımız var, adam benim ilişkim var diyor, alıp gidiyoruz ama bunun bize artısı yok, kendi devrimciliğimiz noktasında, hayat pratiğimiz noktasında eksileri var. Bunun devrime, örgütlülüğe bir faydası yok. Sonuçta, aslında bütün iş, kadroyla örgüt, örgütle kadro arasındaki mekanizmaların, denetleyici mekanizmaların kurumsallaşması ile ilgili.

1. Katılımcı: Aslında sorun bir sıkışmadan kaynaklanıyor iş bitirici alanlar noktasında. Sıkışmanın kaynağında da devrimcilerin, devrimci hareketin insan zemini yatıyor. Emekçi semtle-

rinden insanlar geliyor ve çoğunlukla oldukça zayıf yetenek ve dinamiklere sahip. Kendilerini geliştirme konusunda özel bir motivasyonları yok, imkanları da yok. Örneğin orta sınıflar için araba kullanmak nedir ki! Hemen hemen hepsinin ehliyeti vardır. Ama bu bir "yetenek" değil. Sonuç olarak orta zekalı herkesin yapabileceği bir yetenek. Mesela adamın iki insanla diplomatik ilişki kurma yeteneği var, iki tane laf ediyor, çok büyük bir olay oluyor. Adam aslında birçok geri özelliklere sahip ama salt bu nedenle "yetenekli" deniliyor. Oysa aslında sorun gayet basit: Biz yeteneksiziz!

Demek ki sorun şurada düğümleniyor: Bütünlüklü insan. Yani, her yönde, her cephede kendisini geliştiren, bu konuda özel bir motivasyona sahip insanlar olsak, özel bir çaba harcasak hiç de böyle tiplere ihtiyacımız olmaz. Biz kendi cephemizden sorunu çözebilsek, bu sorun aşılır. Yeteneklerimizi sürekli geliştirebilsek, en temel noktalarda formasyonlara sahip olsak bunları kolayca aşarız. Aslında, Betül yoldaş insan kriterleri diye 4 ana başlık altında kriterler söyledi. Bunlar, bütünlüklü insanın sahip olması gereken yanlara dair de bir fikir veriyor. Sizin bir takım yetenekleriniz olacak, yeteneklerinizi geliştireceksiniz, ailenizle doğru ilişki kuracaksınız, çevrenizle kuracaksınız, kitap okuyacaksınız vs. Bunları yaparsanız, aslında iş bitirici görünen ama yine Betül yoldaşın dediği gibi uzun vadede zarar veren durumlardan kurtuluruz. Bu "iş bitirici" adamlar karşısında devrimci hareket çoğu zaman çocuk gibi davranır. Özellikle onların o tutumlarına kanyorsak. O bize bir-iki şey gösterir. Bir statü kazanır, "iyi adam, büyük adam" pozisyonu kazanır. Bu bizim sıkışmamız ile ilgili ve biz kendimizi geliştirdiğimiz ölçüde aşılır.

İrade ve İradecilik

7. Katılımcı: Başka bir sorun da şu: Sosyalizmde inşa söz konusu iken insan ve bilinç faktörü çok daha etkin bir noktada. Bundan sonra komünizme giden bir süreç var. Biz bugün emperyalizm koşullarında iradeci yan, volantiirist yan vurgusunu çok fazla ön plana koyarız ve kadrodan bahsederken hep bu iradeci yana, bu bilinç faktörüne ağırlık veririz. Ama öte yandan bizim Marksizm'den öğrendiğimiz bir şey var: üretim ilişkileri bilinci belirler. Yani bilincin ve iradenin ön planda olduğu sürecin bir sınırı yok mu? Komünizmin şu aşamasında ya da bu aşamasında bu nasıl bir biçim kazanacak? Bu sonsuza kadar gidecek bir şey mi?

1. Katılımcı: Şimdi bu kendiliğinden gelişme, determinizm tartışmaları, Leninizm ile birlikte başlayan tartışmalardır. Lenin volantiiristtir, çok kesindir. Lenin, volantiiristtir, iradecidir ama öyle keyfi veriler üzerinden değil. Nesnel durum tahlil-

leri yapmıştır. Her şeyden önce yaşadığı ülkeyi, Rusya'yı iyi anlamıştır. Rusya'da kapitalizmin gelişme özellikleri üzerine kocaman bir kitabı var biliyorsunuz. Yani önce nesnelliği iyi tahlil etmeye çalışmıştır, işçi sınıfının yaşadığı koşulları tahlil etmeye çalışmıştır. Bugün burjuva ideologlarının bize olan saldırısı hep şöyledir: "Bunlar nesnel koşulları göz ardı ediyorlar. Sürekli irade irade diyorlar ama koşullar yoksa irade ne yapar?" Hayır, aslında öyle değil, sosyalizm çok kesin bir biçimde irade ile kurulur ama bu irade nedir? Sosyalizm, tüm dünyada sosyalizme geçişin nesnel koşulları vardır tahlilinden hareket ediyor. Sınırsız bir üretimin, doğayla barışık yaşamının ve onu insanca yaşama noktasına dönüştürmenin koşulları vardır diyor ve gerçekten herkes bunu çıplak gözle görebiliyor.

Dünyadaki kaynaklar herkese yeter ama bunu yapmak için irade gerekiyor. Her şeyden önce kapitalizm kendi içinde sosyalizmi yaratamıyor, onu emekçilerin iradesi kuruyor. Bu anlamda devrim vurgusu sosyalizmden sonra da devam edecektir. Neden? Bakın Küba'da yaklaşık 45 yıldır, devrimi korumaktan, geliştirmekten söz ediyorlar. Bu çok önemli bir şey. Çünkü, devrimden söz etmek, aynı zamanda siyasetten söz etmektir. Sosyalist insan, aynı zamanda siyasi insandır. Sosyalizmin ekonomik uygulamaları politizasyon yaratır mı? Elbette yaratır. Örneğin Sovyetler Birliği'ne çöküşten sonra giden insanların çok temel gözlemlerinden biri şudur: Melek gibi insanlar! Misafirperver, candan, paylaşımcı... Yani o nesnel koşullar, kapitalizme özgü birçok olumsuzluğu ortadan kaldırmış, insanların huyunu suyunu düzeltmiş. Ancak, sorun o nesnel koşulların yarattığı melek gibi insanlar sorunu değil, bu dünyada kapitalizm diye bir şey varsa, insanların bir bölümü hâlâ acı içinde kıvranyorsa, senin Moskova'da ya da Sibirya'da melek gibi yaşamın hiçbir anlam ifade etmiyor. Sen enternasyonal kurtuluşun savaşçısı olmak zorundasın, melek değil!

İşte Che'nin farkı orada. Che'nin söylediği bir şey var, sen dünyanın herhangi bir yerinde acı çeken bir insanın acısını yüreğinde hissetmiyorsan sosyalist olduğundan bahsedilemez, devrimci olduğundan bahsedemezsin, diyor. Moskova'da işler iyi, iyi ama Afrika'da da çok kötü! Ne yapacağız peki? Moskova'daki adam yüreğinde onu hissediyorsa, bunun mücadelesini veriyorsa, Kübalı devrimciler gibi, 50-100 kişi Kongo'ya gidiyorsa, Bolivya'ya gidiyorsa ya da Angola'da destek çağrısı yapıldığında 20-30 bin gönüllü insan savaşa gidiyorsa, o da sosyalizmin kendisidir. Bu insanlar da melek gibidirler. Küba'ya gidenler de söylüyor, insanlar melek gibi olmuş, ama savaşan melekler. Uykuya yatmış, cenneti yaratmış melekler değil. Sonuçta irade, iradecilik, evet komünizme kadar vardır.

Komünizm, zaten bu kavramları geçersizleştircek. Ne partiye, ne kavgaya, ne de devrimcilik kavramına gerek olacak. O zaman yeni bir literatür yaratacağız, yeni bir kavram düzeyine ulaşacağız. Ama dünyanın en ufak yerinde bile kapitalizm varsa, bizim literatürümüzde devrimcilik olmak zorunda ve savaşkanlık olmak zorunda.

Ayrıntılarda Gizli Olan...

8. Katılımcı: Kadro değerlendirmesi yaparken bazı özellikler saydık. Öğrenme karşısındaki tutum, hayat karşısındaki tutum, devrimci çalışmadaki tutum, ilişkiler ve özel ilişkiler diye. Bu benim son zamanlarda sorguladığım bir şeydi, konuşulması iyi oldu. Birkaç örnekle karşılaştım. Eminim ki, birçok insan da karşılaştı. Bir arkadaş var, öğrenmeye çok meraklı, sorumluluk sahibi bir insan ama özel ilişkilerinde bir problem var. Örnek vereyim, daha açıklayıcı olacak, bir arkadaş diyor ki, yemek yediğimizde anemin sofrayı kaldırmasına yardımcı olmuyorum. Ama bir işçi ailesine gittiğimde ona yardım ediyorum. Veya bir başkası birisini örgütlemek için bir çok zaman harcıyor ama eşine, çocuğuna aynı zamanı harcamıyor. Ailesi ile ilişkilerinde sorunları var, vb... Bu konuda arkadaşlarımız da ne düşündüğünü söyleyebilir. Bu konuda bir değerlendirme yapmak gerektiğini düşünüyorum. Birebir ilişkilerde bunlar önemli diye düşünüyorum. Bunun bir öncelik sırası var mı? Nasıl yapmak lazım?

9. Katılımcı: Aslında sorunun içinde yanıt da var. Öncelik sıralamasıyla değil, bütünlüklü bakmak... O bütünlükten bir parçayı ayıramazsın. Bunlar zaaflardır. Çaba gösterirsek aşarız.

6. Katılımcı: Ama gölge alanlar da var. Adanın bir şey öğrenip öğrenmediğini oralardan anlayabilirsin. Gölge alanlar nedir? İşlerini yapıyordur ama evde çoraplar yığılmıştır mesela. O bakımdan kriterlerin gözlemlenmesi, derinlikli bakabilmek ile ilgili bir şey.

10. Katılımcı: Bazen saydığımız özelliklerin yansımalarını kurumlarda da görüyoruz. Yani bütünlük meselesini. Arkadaş iyi, okuyor okumasına ama kül tablasını boşaltmıyor ya da kurumun camlarını düşünemeyebiliyor. Sonuçta, evlerde de aynı şeyler yaşanıyor.

Betül Yoldaş: Şimdi aslında bu bizim hayatımızda direk karşılaştığımız bir sorun. Evet, şimdi ben burada bulaşık yıkıyorum ama evde yemek yedikten sonra o bulaşık kalıyor. Yıkamıyorum, okumam gereken kitap oluyor, yapmam gereken iş oluyor. Ortak bir komün hayatındaysak, bu işi çözebiliriz. Ama aile ilişkilerimde ve-

ya gittiğim herhangi bir evde bunları yapamam. Bunları yapmamam gerekir ama söylediğin nokta ile ilgili, sürekli bütünlüklü bakış, tamamlanmış insan olmak dedik ya, sosyalist insan da böyle bir şeydir. Ama ailelerle ilişkiler hep sorunludur. Ailelerle sorunları en aza indirmenin yolu çok net olabilmektir, her gün kavga olabilir ama siz kendinizi ifade edersiniz. Onların sizi geri çekmesine izin vermezsiniz.

11. Katılımcı: Özellikle aile konusunda, aileye yardım ediyorsun ama bir noktadan sonra şu yüzden tıkanıyor, çok diyalog kurduğunda engellemeye çalışıyor, fırsat, bu fırsat diyerek, o yüzden biraz ilişkiler kopuyor. Mesafe koyuyorsun, çok üzerine gelmesini diye.

Netlik önemli tabii. Net duruşun bir yerden sonra onları duraklatır ama sürekli koruma iç güdüsü var; oraya gitme böyle olur, bak eylem olur dayak yiyorlar, şöyle yapma böyle olur. Bir de yaşının küçük olmasının verdiği problemler var. Söylemek istediğim bu noktada bir kopukluk var. Netlik veya başka bir şeyden dolayı gelişen kopukluk değil, bundan dolayı bir kopukluk var.

Bütünlük mü? Tamamlanmışlık mı?

12. Katılımcı: Kafama takılan bir cümle var, belki yanlış da anlamış olabilirim. Arkadaş, tamamlanmış devrimci, bütünlüklü insan Che diyor. Ben Che'nin bütünlüklü bir insan olduğuna inanıyorum, ki öyledir zaten. Ama "tamamlanmış devrimci" noktasına ben katılmıyorum. Çünkü, bir devrimci hayatı bütünlüklü olarak kavrar. Hayat sürekli ilerler, devrimcinin önüne yeni yeni olgular, yeni sorunlar çıkartır, devrimci bunlara karşı kendi penceresinden bütünlüklü bakış açısı geliştirir. O yüzden tamamlanmış devrimci diye bir şey olmaz, hayatın sürekli değiştiğini, geliştiğini, devrimci değerler çerçevesinde ona farklı değerler yüklemek gerektiğini bilir ve kendisini de geliştirmesi gerektiğini bilir. Che, belki Bolivya'da ölmemiş olsaydı, kendini yine geliştirecekti. Tamamlanmasının sınırı yoktur diye düşünüyorum.

Betül Yoldaş: Aslında, arkadaşımız çok doğru noktaya vurgu yapıyor. Orada bahsettiğim iki söylem var, birincisi bütünlüklü insan, ikincisi tamamlanmış insan... Evet, hiçbir zaman tamam değil, hiçbir zaman, komünist dediğimiz insanların da söylediğimiz anlamda tamam olduğu şüphe götürür bir şey. Her zaman yeni bir şey öğrenmeli, kendini ilerletmeli, toplumu ilerletmeli, sanatını, kültürünü ilerletmeli. Kapitalizm ise insanı parçalıyor ki, kendi örgütlülüğünü engellesin. Oysa, Che gibi devrimcilerde bu parçalanmışlık yok. Bu, siyaset anlamında, devrimci kadro anlamında, yapmamız gerekenler anlamında, bir tamamlanmışlık getirir. O yüz-

den Che, böyle özel bir simge.

6. Katılımcı: Parçalanmışlığın karşısı bütünlüktür. Tamamlanmışlık başka bir şey.

Betül Yoldaş: Tam insan, komünizmin insanıdır.

3. Katılımcı: Sonuçta tamamlanmış sözü doğru değil, bütünlüklü demek daha doğru. "Tamamlanma" mistik noktalarda olur.

1. Katılımcı: Arkadaşlar, sonuçta "tamamlanmış insan" sözü tek bir anlam ifade eder. Tamamlanmış insan sınırına varmış insandır. O yüzden hayatta böyle bir şey yok. Hayatta tamamlanma diye bir şey yok ama hayatta bütünlüklü olunur. Bütünlüklü olursun, çok yönlü bakarsın, hayatı tüm yönleriyle anlamaya ve kavramaya çalışırsın. Ama tam kavrayabilir misin? Mümkün değil. O yüzden, insanlığın arayışında da bu vardır. Ama bu deyim yerindeyse güneşe doğru yürümek gibi bir şeydir. Hiçbir zaman varamazsın ama hiçbir zaman da vazgeçmezsin. Hayat komünizmde de, daha öncesinde de sürekli önümüze bir sürü yeni şey çıkarır. O yüzden kavramın o anlamı, bu anlamı yok, bir tane anlamı var.

7. Katılımcı: Başka tartışmalarımızda da konuşmuştuk, Marksizm'de kesin tanımlamalar yok, önu açıktır, gelişime açıktır. Örneğin yüz elli yıl önceki proletarya tanımı doğrudur ama bugün farklı bir proletaryanın değişimini, koşullarını dikkate almalıyız.

1. Katılımcı: Marksizm'in kendisi hiçbir zaman tamamlanmayacak bir şey. Yeni gerçeklerle, yeni ilişkilerle bütünlenecek bir şey. Bu anlamda kavram karışıklığı var ama arkadaşın sunumunda da baştan itibaren vurgulanan şey bütünlüklü insandı aslında. O da onun bir parçası olarak ifade edildi. Ayrıca "devrimci olmayanın karakteri yoktur" sözü de çok abartılı bir söylemdi. Kuşkusuz vardır ama şu da çok kesindir, çarpıktır. Kapitalizmin insanı çarpılmış bir insandır. Bu bazen fena halde çarpılmış bir insandır, bazen daha azdır, kimi insani özellikleri taşır. Bir arkadaşın dediği gibi, insanlık on bin yıldır bugüne kadar bir şey getirmede değil. Bir sürü değer yarattı, bir sürü güzel şey yarattı. Bunu kısmen insanlar kendilerinde cisimleştiriyorlar. Bunlardan çoğunluk ise habersiz olarak onu taşıyor. Asıl sorun, yeniden vurgulamak gerekirse eğer, geleceğin, komünizmin referanslarıyla yeni insanı, bütünlüklü insanı yaratmak ve her gün daha da yetkinleştirmektir.

E. YAVAŞ

elektrik enerjisi alanında
özelleştirme ilk sinyallerini verdi

Neoliberalizm karanlık üretiyor

Hatırlanacağı gibi, 1 Temmuz 2006 günü 13 ilin birden elektrikleri kesilerek karanlığa mahkum edildi. Üstelik bu 13 ilin Bursa, İzmir, Antalya, Muğla, Denizli, Aydın, Uşak, Kütahya Manisa, Balıkesir, Çanakkale, Eskişehir ile İstanbul gibi yaşamın en yoğun olduğu iller olması da ayrıca üzerinde düşünülmesini gerektiriyordu. Sonrasında her zaman olduğu gibi bu konuda da burjuva medyadan yalan yanlış haberler akmakta gecikmedi. Olay, sanki sermayedarların daha çok para/kâr hırsından değil de, herkesin futbol izlemek isteyerek elektrige aşırı yüklenmesinden kaynaklanıyormuş gibi gösterilmeye çalışıldı. Ancak bu yalan yenilir yutulur cinsten değildi; yani yama tutmayacak bir delik vardı ortada. Durumu kendileri de anlamış olsa gerek ki bir süre sonra olayın iç yüzüne yönelik birkaç açıklama yapma gereği duydular.

Asıl mesele elektrik üreten özel firmaların daha fazla kâr hırsından başka bir şey değildi. Ama bu aslında çok basit bir durum da değildi. Sonuçta olan şey, Türkiye halklarının en doğal hakkı olan ücretsiz ya da çok düşük bir ücretle elektrik enerjisinden yararlanma hakkının elinden alınması anlamına geliyordu.

Durumu anlayabilmek için biraz geriye dönüp bakmakta fayda var.

Enerjinin Yağmaya Açılması

Teknolojinin ilerlemesi ve artan oranda makineleşme, otomasyon, günlük yaşamın da karmaşıklaşması, enerjiye olan talebi sürekli olarak arttırmaktadır. Enerji, ekonomik ve sosyal gelişim için temel girdilerden birisi durumundadır. Artan nüfus, şehirleşme, sanayileşme, teknolojinin yaygınlaşmasına paralel olarak enerji tüketimi kaçınılmaz bir şekilde büyümektedir. Öte yandan da şu anda kullanılan temel enerji kaynaklarından olan fosil yakıt yataklarının ömrünün tükenmekte olduğu da söylenmektedir. Yapılan araştırmalara göre kömürün 250, petrolün ise 50 yıllık bir ömrünün kaldığı saptanmış durumda. Bu gerçeklik dahi kapitalist sermayedarların enerjiyi daha çok kâr hırsıyla hoyratça kullanmaktan vazgeçirememiştir. Aksine azalan enerjinin değeri daha da çok arttığından kanlı savaşlar emekçi halka giydiren bir kefen olmuştur.

Türkiye'deki enerji politikaları da uzun süredir emperyalistlerin, onların sözcüleri olan IMF, Dünya Bankası, WTO (Dünya Ticaret Örgütü) gibi kuruluşlarca şekillendirilmekte, neoliberal politikalar doğrultusunda özelleştirmeler dayatılmaktadır.

Diğer bütün kamusal alanlarda olduğu gibi enerji sektöründe de kurulu düzen 1980'lerden

beri emperyalistler ve onların yerli işbirlikçilerine peşkeş çekilmek üzere yeniden biçimlendirilmektedir.

Enerjideki talan 1984 yılında çıkarılan 3096 sayılı yasa ile başladı. İşletme hakkı devirleri ile başlayan bu süreçte enerji üretim santralleri ve dağıtım şirketleri tekelere peşkeş çekildi. O günden beri yapılanları kamuoyuna haklı göstermek için çeşitli propagandalar yapıyor; "hızla artan enerji ihtiyacını karşılayacak yeterli kamu kaynağı olmaması nedeniyle özel sermayenin sektöre kaynak getireceği" yalanları durmadan pompalanıyor. Oysa zaman içerisinde kanıtlanan şey, "kaynak getirmek" bir yana, özel sektörün devlet kaynakları üzerine oturduğu oldu.

Elektrik sektörünün özelleştirilmesinin yolu tabii ki öncelikle sektörün idari olarak yeniden yapılandırılmasından yani TEK'in bölünüp, küçültülerek işlevsizleştirilmesinden geçmekteydi, ki bu operasyon 1993 yılında TEK'in TEAŞ ve TEDAŞ olarak ikiye bölünmesiyle başladı. Ancak efendiler bununla da yetinmediler ve daha fazlasını istediler. Bu doğrultuda TEAŞ, 2001 yılında Dünya Bankası'nın verdiği kredilerin ön şartı olarak Bakanlar Kurulu kararıyla TEİAŞ, EÜAŞ, TETAŞ olarak üçe bölündü. Böylelikle sektörün merkezi planlamayı gerektiren bütünlüklü yapısı bozularak bir kaos ve yolsuzluk bataklığı haline getirildi. Uzan ailesini tasfiye etmek için girişilen operasyonda ortaya çıkarılan ÇEAŞ ve KEPEZ yolsuzlukları hala çok canlı örnekler olarak karşımızda durmaktalar. Ki, bütün bunlar sadece bir iç hesaplaşmada ortaya

çıkanlardır ve diğer şirketlere kimse elini bile sürmemiştir.

Yap-İşlet-Kazıkla!

Sonuçta, neoliberal enerji politikalarından türeyen Yİ (Yap İşlet) ve YİD (Yap İşlet Devret) yasaları çerçevesinde tam bir soygun furyası elektrik enerjisi sektörünü teslim almıştır.

Bu şirketlerin esas işlevi ise genelde şişirilmiş yatırım maliyetleri ile yüksek tarifeden ürettikleri elektriğin yüzde 85'ini devlete satmaktır. Sözleşme gereği, devlet bu elektriği fiyatı yüksek de olsa almakla yükümlü bulunuyor. Hatta devlet, elektriği almasa da fiyatını ödemek zorunda. En büyükleri dahil olmak üzere çoğu doğalgazla elektrik üreten bu santraller, doğalgaz fiyatına yapılan zamları da fiyatlarına doğrudan yansıtıyorlar.

Bir de 1 Temmuz'daki kesintiden asıl sorumlu görülen otoprodüktör sistemleri var. Otoprodüktörler normal koşullarda kendi sanayi tesislerinde kullanmak üzere elektrik enerjisi üreten sermaye sahipleri olup, devletle yaptıkları anlaşmalar gereği ihtiyaç fazlası üretimlerini devlete satıyorlar. Tabii aynı zamanda bu şirketler yakınındaki fabrikalara da satış yapmaktadırlar. Önemli bir konu, devletin bunların ürettiği tüm elektriği ihtiyacı olmasa da satın almayı garanti etmiş olmasıdır. Bu anlaşma, uzun süre bu üreticilere karlı kazançlar sağlamıştır. Ancak son dönemde doğalgaz fiyatındaki artışın elektrik fiyatlarına yansıtılmaması nedeniyle "zarar" (aslında kardan zarar) ettiklerini iddia eden bu üreticiler, bir süredir elektrikte indirimli tarifenin uygulanmaya başladığı saat 22.00 ile 06.00 arası üretimlerini merkezi devlet kurumlarına haber bile vermeden durdurmuşlardır. Tam bir kapitalist mantıkla daha ucuzunu kullanıp "kendini yormak" istemeyen bu elektrik şirketlerinin derdi fabrikalar durmaması ya da sokakların aydınlık kalması değil; yalnızca daha fazla kâr elde etmektir.

Daha da açıkçası, aslında şirketler, daha kârlı anlaşmalar ve daha iyi satış koşulları için şantaj yapmaktadırlar.

İşin diğer bir boyutu ise bütün dünyada elektrik üretiminde kullanılan doğalgaz enerjisi % 20 iken Türkiye'de kullanılan ithal doğalgazın üretimde kullanılma oranının % 44,8'lerde olmasıdır. Tabii ki doğalgaz ile elektrik üretimi esas olarak özel şirketler tarafından yapılmaktadır.

Türkiye'de şu andaki elektrik üretiminin % 60'ını özel sektörün, % 40'ını ise devletin yaptığı düşünülürse asıl gerçeklik ortaya çıkıyor. Özel şirketler, devletin altyapısını kullanarak son derece pahalı ürettikleri elektriği yeniden devlete ve oradan da bize satıyorlar; bunun anlamı i-

se doğal olarak faturaların kabarmasıdır. Bunun sonucu olarak OECD ülkelerindeki bir ailenin gelirinin en fazla % 1'i elektriğe giderken Türkiye'de bu oran % 10'larda gezmektedir. Bütün bu avantajların az geldiği durumlarda ise şalterin bir ucunu elinde tutmak, şirketler için bir tür şantaj yapabileme olanağı olmaktadır.

Her Krizin Ardından Aynı Proje: Nükleer Santral!

Öte yandan elektrik alanında yaşanan her sorunun ardından ortaya Nükleer Santral projelerinin atılması da rastlantı değildir. İşin doğrusu uluslar arası tekellerin Türkiye'ye nükleer santral pazarlamak istediği zamanlarda bu tür enerji krizlerinin yaşanması da pek rastlantı gibi görünmüyor.

Son zamanlardaki Sinop heyecanı da böyle yorumlanabilir. Elindeki enerji kaynaklarını kendi kendini ve tüketicileri kazıklamak için kullanan hükümet, şimdi de hem parasal açıdan hem de çevre açısından yeni bir faciayı başlatmaya hazırlanıyor.

İşin ilginç yanı ise bu enerji üretme yönteminin dünya tarafından yavaş yavaş terk edilmeğe başlanmasıdır. Örneğin, Fransa, Almanya, Amerika'da nükleer santraller yerini rüzgar enerjisine veya yenilenebilir enerjilere bırakmaktadır. Fransa 5000 MW'lık rüzgar çiftliği kurmuş, Almanya elektriğinin % 25'ini rüzgar enerjisinden elde etmeye başlamış, Amerika ise bir milyon çatıyı güneş panelleriyle kaplamıştır. ABD, 1978'de günümüze bir tek nükleer santral kurmamış, daha önce sipariş edilen 100 tanesinin kurulmasını engellemiş ve işletmedeki 11 santralini de kapatmıştır. Ki, kapatmanın kurmaktan 8 kat daha pahalı olduğu söylenmektedir.

Kısacası, emperyalistler bizim gibi ülkelere bu tür yıkım teknolojilerini satıp daha sonra da yine aynı ülkelere "çözüm önerileri" satmanın planları içerisinde oldukları. Yeni-sömürgeleri nükleer çöplük haline getirmek uzun yıllardır uygulanan bir stratejidir; böylece emperyalistler kendi ülkelerindeki tepkilerden de kurtulmak istemektedirler.

Örneğin Tayyip Erdoğan'ın dilinden düşürmediği Akkuyu'da nükleer santral projesine Fransız Framatom ile Alman Siemens ortaklığı olan NPI şirketinin talip olmasının sebeplerinden biri de Avrupa'nın nükleer atıklarının Akkuyu atıkları ile birlikte Toroslara gömme isteğidir. Bu şirketin geçmiş yıllarda "Torosların nükleer atıkların gömülmesi için uygun olduğu" açıklaması yaptığı bilinmektedir. Yani emperyalist şirketler, hem kendi pisliklerini göm-

mek, hem de vergiden muaf bir şekilde ucuz üretim yaparak kârlarına kâr katmak istemektedirler.

Sonuç Olarak

Yeniden en başa dönersek, aslında söz konusu olan şey, elektrik yokluğu ya da kriz değil, şalterleri eline geçirmiş olan haramilerin memnun olmadığı durumlarda ortalığı karanlığa boğmasıdır. Karşılıklı restleşmelerden anlaşılmaktadır ki özel sektör istediğini ya da istediğine yakınını alacaktır, almıştır. Enerji bakanlığı, bir taraftan ülkeyi "karanlıkta bırakanlara" taviz verilmeyeceğini açıklarken diğer taraftan da Özelleştirme İdaresi Başkanı Metin Kilci, yaşanan olumsuz gelişmelerin şebeke özelleştirmelerini etkilemeyeceğini düşündüğünü belirtirken ihalenin yerli ve yabancı şirketlerin kıyasıya rekabetine sahne olmasını belediklerini açıklamaktadır. Yine Kilci tarafından "tarifelerde enerji maliyetlerindeki artışın tüketiciye yansıtılması öngörüldü" açıklaması yapılmıştır. Yani, alan memnun satan memnun, zam kefeni ise yine halka giydirilecek!

Efendilerine bağlılığını her seferinde dile getiren AKP hükümeti, elektriğin tümünü halletmek için kolları sıvadı ve 30 Ağustos 2006'da yapılan açıklama ile yeni bir talan ihalesi süreci başlatıldı. Üstelik bu kez koşullar öyledir ki, tekellerin ağızlarının suyu akmaktadır. Çünkü zaten dağıtım şebekelerinin yıllık geliri 2,3 milyar YTL'yi geçmektedir. Üstelik bu kez dağıtım ihalesine girecek firmaların 5 yıllık elektrik tedariki devlet tarafından garanti altına alınmaktadır. Özel sektörün sistemden çıkması halinde bile devlet, alternatif kaynaklara ve ithalata yönelerek dağıtıcı şirkete taahhüt edilen elektriğin temin edilmesini sağlayacaktır. Bu yüzden olsa gerek, Koç'tan Sabancı'ya, Çalık'tan Zorlu'ya kadar Türkiye'nin önde gelen holdinglerinin yanı sıra dünya enerji devleri Alman E.ON, RWE ve Siemens, İspanyol Iberdrola ve Endesa, İtalyan Enel ve Amerikalı AES gibi büyük şirketler ihaleye katılıyorlar.

Bütün bunların sonucu ise kesinlikle daha karanlık bir Türkiye'dir. Bugünlerde memurlarla pazarlıkta binbir türlü hile ile IMF sınırlarını aşmamaya çalışan hükümet, zengin para babalarını göbeklerinin daha da büyümesi için elinden geleni yapmaktadır.

Kesin olan bir şey varsa, o da bu coğrafyanın elektrik enerjisi bakımından hiçbir sıkıntısının olmadığı, iklim koşulları ve kaynaklar açısından olmasının da mümkün olmayacağıdır. Türkiye'nin tek gerçek sıkıntısı, kene gibi kanımızı emen tekeller ve emperyalistlerden başkası değildir.

Adana İHD Cezaevi Komisyonu'nun belirlediği eylem takvimi uyarınca 12 Ağustos

ADANA 'DA F TYPÝ PROTOSTOSU

2006 Cumartesi günü bir basın açıklaması ve oturma eylemi gerçekleştirildi. Saat 12.30'da Adana İHD önünde bir araya gelen ve İHD, ÇHKM, ESP, SDP, BDSP, Alınteri, Partizan, THAYDER ve DMP'lilerden oluşan kitleye Eğitim-Sen'den de destek verenler vardı. Oturma eylemi öncesinde gerçekleştirilen basın açıklamasında genelde tüm cezaevlerinde, özelde ise Adana'da bulunan cezaevlerinde yaşanan hak ihlalleri ve insanlık dışı uygulamalara yer verildi. Örneklerle somut olarak kamuoyuna açıklanan bu saldırılara karşı direnişlerin de hiçbir zaman bitmeyeceğinin vurgulandığı basın açıklamasının ardından oturma eylemi başladı. "İnsanlık Onuru İşkenceyi Yenecek", "İçerde Dışarda Hücreleri Parçala", "Devrimci Tutsaklar Yalnız Değildir" sloganlarının da atıldığı gösteri, oturma eyleminin ardından sona erdi.

H
A
B
E
R
L
E
R
.

DERSİM'DE ORMAN YAKMALARA KÖY BOŞALTMALARA HAYIR

Dersim özellikle sonbahar aylarında operasyondan dönen askerlerin güvenlik gerekçesiyle ormanları yakması ve çevredeki yerleşim yerleri başta olmak üzere doğal hayatı tehdit etmeleri ve yangına müdahaleye bile izin vermemeleri her sene söz konusu olmaktadır.

Bu yıl da Kürdistan'ın birçok yerinde olduğu gibi Dersim de gündür yanyiyor. Hozat'ın Karaoğlan, Torut ve Sin bölgelerinin uçakla bombalanmasının ardından bu bölgelerdeki ormanlar yanmaya başladı. Ayrıca Kırmızı Dağ, Kutu Deresi, Zergovit, Güleç, Geşik suyu günlerdir yanmaya devam ediyor.

Bölgedeki orman yangınlarını protesto etmek için bir araya gelen K(D)HKM, ESP, HÖC ve DHP yeraltı çarşısı üzerinde "Dersim'de Orman Yakmalara, Köy Boşaltmalara Barajlara Hayır" pankartı açarak bir basın açıklaması gerçekleştirdi. Bileşenler adına basın açıklamasını okuyan K(D)HKM çalışmanı "Bu yangın; ne faili meçhul ne de havaların sıcaklığından dolayı çıkan bir yangın değil.

Sadece Dersim de değil. Güvenlik gerekçesiyle Şırnak, Cudi bölgesinde ormanlar 20 gün boyunca yakıldı. Bingöl'de ormanların kesilmesi emri verildi. Uçaklardan ormanlar üzerine atılan yanıcı

ADANA İHD EYLEMLERİNE DEVAM EDİYOR

Adana İHD Cezaevi Komisyonu, önceden belirlenmiş olduğu eylem takvimi uyarınca 10 Ağustos 2006 günü bir basın açıklaması ve faks çekme eylemi gerçekleştirdi.

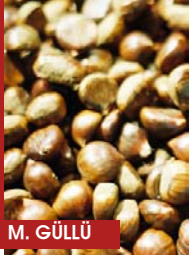
Halen sürmekte olan tecrit işkencesine dikkat çekilen basın açıklaması sırasında "İnsanlık Onuru İşkenceyi Yenecek" ve "İçerde Dışarda Hücreleri Parçala" sloganları atıldı. Saat 12.30'da merkez PTT önünde toplanan ÇHKM, SDP, ESP, DHP, Partizan, Alınteri, BDSP bileşenlerinden oluşan kitle, basın açıklamasının ardından postaneden fakslarını çekti. Faksların gönderilmesinin ardından eylem sona erdi.

maddelerle bu yangın çıkartıldı. Yani bu yangınlar doğal nedenlerle çıkmadı.

Orman yangınlarının birçok yerde aynı anda başlaması tesadüfle açıklanamaz. Dağların bombalanması, köylerin boşaltılması, barajların yapılması için imkân ve olanak bulanlar, dersimdeki orman yangınlarına müdahale etmemelerini açıklayabilecekler mi?" şeklinde devam eden açıklamada "Dersim Onurdur, "Onuruna Sahip Çık", "Köy Boşaltmalar, Orman Yakmalar, Baskılar Bizi Yıldırılmaz", "Yaşasın Devrimci Dayanışma" sloganları atıldı.

sosyalist barikat
24

M. GÜLLÜ

findık, üzüm, tütün, pancar ve diğerleri tarımda IMF programları küçük üretimi felç ediyor

Geçtiğimiz ay Lübnan ve Filistin Siyonist İsrail saldırısını yaşarken Türkiye aslında dip-ten gelen bir başka dalganın ilk işaretlerine tanık oldu. On binlerce findık üreticisinin Ordu'daki yol kesme ve polisle çatışma eylemi, hem ortaya koyduğu şiddetli öfke, hem de kendi iç çelişkileri ve karmaşası bakımından tipik bir halk hareketiydi. Uzun süredir kendi iç yaşantılarına kapanmış olan solun çok fazla öngöremediği bir öfke derinlerde bir yerde öylesine birikmiş olmalı ki, "durumun hassasiyeti"nden ötürü yerel polis güçleri bile başka yerlerde olduğu gibi pervasızca saldırmayı göze alamıyorlar ve fiili bir durumun saatlerce yaşanmasına seyirci kalıyorlardı. Sorunun bütün üretici kitleyi kapsayan yakıcılığı gerçekten de çok renkli ve çok öfkeli bir kitleyi bir araya getirmişti ve aslında bu öfke zaman zaman kontrolden çıksa da kendi hedefini biliyordu: AKP ve IMF! Findık ve siyaset tüccarı Zapsu'nun elektirik direğinde sallanan maketi ve atılan sloganlar bunun en açık kanıtıydı.

Şimdilik her şey biraz durulmuş gibi görünüyor; belki Karadeniz'i tümünden yitirme tehlikesini fark eden AKP birkaç küçük hamle yapıp durumu biraz kurtarmaya çalışacak, IMF kurallarını zorlayarak Toprak Mahsulleri Ofisi'ni alımlar için devreye sokması bunun bir örneği ama sorunun kendisi yalnızca findıkta değil bütün tarım alanında giderek büyüyor ve derinleşiyor. Bu sonbahardaki sıkıntı atlatılsa bile, IMF-Dünya Bankası saldırısının somut sonuçları kırdaki giderek daha fazla öfke biriktirmeye devam edecektir.

Findık: Bolluğun Yokluğu...

Bu kadar öfkeye yol açan neydi peki? IMF ve hükümetin yaptıkları nasıl olmuştu da bu kadar kişiyi sokağa dökmüştü?

Her şeyden önce findık, özellikle Karadeniz için hayati bir ürün ve adeta bölge ile bütünleşmiş halde. Karadeniz'de findığın en az 25 yıllık bir yaşantısı olduğu iddia ediliyor ve yüz yıllardır bu bölgede dünyanın en kaliteli ürünü

yetiştiriliyor. Bu sayede yıllık 550-600 bin tonluk üretimiyle Karadeniz, dünya üretim ve ticaretinin yüzde 70-75'ini elinde tutuyor. Bir üründe bu kadar büyük bir üretime sahip olmak aslında tekel olmakla eşdeğer bir durum. Üstelik bu, son derece kötü verim düzeyi ve plansız üretime karşın böyle. Örneğin 1998-2002 dönemi ortalamasına göre Türkiye'de dekardan 100 kg fındık alınmışken, ABD'de 249 kg, Fransa'da 194 kg, İtalya'da 163 kg, Yunanistan'da 159 kg ve Gürcistan'da 143 kg fındık alınmıştır. Yani aslında Karadeniz fındığı üzerinde çalışılıp verimi artırılmış bir ürün değil. Buna karşın son derece plansız bir biçimde fındık dikim alanları her yıl artmakta ama IMF işbirlikçisi hükümet-

ler ürüne destek vermemektedirler. 1960'ların başlarında 200 bin hektar dolayında olan üretim alanları, 2005 yılında ise 580 bin hektara ulaşmıştır.

Bugün Karadeniz'de yaklaşık 400 bin aile fındık tarımı ile uğraşüyor ve Türkiye genelinde 7-8 milyon kişi doğrudan ya da dolaylı olarak Fındık üretimiyle ilgili. 2005 yılı itibariyle Türkiye'nin fındık ihracatı 2 milyar dolar ve tarımsal ihracattaki payı yüzde 23.

Fındıkçı Yoksulluk Sınırında

Bu kadar göz kamaştırıcı rakamlara karşın fındık üreticisi küçük köylülerin tuzu kuru değil. Tam tersine gitgide yoksullaşıyorlar, dünyada az bulunur bir doğa harikasına karşın bir türlü ayağa kalkamıyorlar.

Her şeyden önce üretim küçük çapta yetersiz arazilerden oluşuyor ve fındığın yetiştiği coğrafya çok zor bir coğrafya. Araştırmalara göre fındık tarımında bir çiftçi ailesinin yıllık yeterli geliri sağlayabilmesi için en küçük arazi büyüklüğü, coğrafi yapıya göre 22 ile 45 dekar arasında olmak zorunda. Oysa Karadeniz'de ortalama fındık alanı büyüklüğü 14 dekadır. Üstelik, çiftçilerin %48'inin bahçe büyüklüğü 6.2 dekar, %18'inin ise 3.5 dekadır.

Bütün bunların üzerine IMF baskısı ve fiyatların düşüklüğü eklendiğinde ise fındık üreticilerinin yarısı yoksulluk sınırını yaşamaktadır. Üreticiyi tarımdan vazgeçirmek için verilen Doğrudan Gelir Desteği ile birlikte düşünüldüğünde bile şu anda çiftçilerin %50'sinin fındık-

✓ Fındık Tüccarı Karanlık Bir Prens: Zapsu

Türkiye'deki neoliberal hükümetlerin en büyük özelliği bünyelerinde her zaman sivri zekalı bir hırsız-prens bulundurmaları. Çoğu kez aynı zamanda ABD ajanı olan bu danışman-uzman sürüsünün politikaların oluşumundaki rolü küçümsenemeyecek orandadır. Sonuçta partilerin yüzlerce milletvekili vardır ama asıl işler Lenin'in de dediği gibi her zaman "koridorlarda" biter.

AKP'nin karanlık prensi ise Cüneyd Zapsu... Hem asıl efendileri olan ABD emperyalistlerini, hem hükümeti idare eden, hem de kendi cebini düşünen bu "başbakanlık danışmanı" ihalelerde yabancı tekellerin takipçiliğini yapmaktan elçilerle toplantılar düzenlemeye kadar her işe burnunu sokmakla görevli.

1956 doğumlu olan Cüneyd Zapsu, ilk ve orta öğrenimini Almanya'da ve Türkiye'deki Alman okullarında tamamladı. İstanbul Üniversitesi ve Münih Ludwig Maximillan Üniversitesi'nde işletme eğitimi aldı. Almanya'da okurken babasının orada kurduğu tekstil şirketiyle işe başladı. Sonra ise fındık ihracatına girişti. 1985 yılında Balsu Gıda'yı, ardından Teksu'yu ve 1995 yılında da ucuzluk marketleri zinciri BİM'i kurdu.

AZİZLER Holding İcra Kurulu Başkanı Cüneyd Zapsu, AK Parti'nin kurucularından, AKP Merkez Karar ve Yürütme Kurulu (MKYK) Üyesi. Türk-Amerikan İş Konseyi Yönetim Kurulu üyesi ve TÜSİAD üyesi. Zapsu, İstanbul İhracatçılar Birliği Başkanlığı ile ABD fındık şirketi Hazelnut Council'in eş-başkanlığını yapıyor. AKP'deki işi ise belirsiz. Amerikalılarla görüşüyor, işler bağlıyor, Fiskobirlik'in çökertilmesi için canla başla çalışıyor. Kısacası parti içinde tam bir siyaset tüccarı olarak iş görüyor.

tan sağladığı gelir günlük 2 doların altındadır. Üstelik bütün bunlar girdilerin gitgide daha pahalı olduğu bir ortamda gerçekleşmektedir.

IMF-Dünya Bankası: Tarımın Can Düşmanları

Peki %75'lik dünya pazarı gibi tekel sayılabilecek muazzam bir zenginliğe karşın fındık üreticisi neden bu durumda?

Bu sorunun yanıtı, yalnızca fındıkta değil bütün tarım alanlarında uygulanan emperyalist politikalara sıkı sıkıya bağlı. S. Barikat'ın daha önceki sayılarında da ayrıntılı olarak incelediğimiz gibi IMF-Dünya Bankası ikilisi, uzun süredir tarıma el atmış haldedir.

Türkiye, 24 Ocak 1980 kararlarından bu yana tarımda ve her alanda emperyalistler tarafından emredilen politikaları uyguluyor. Bu kararlar, 1970'li yıllarda belirginleşen neo-liberal politikaların IMF ve Dünya Bankası aracılığıyla az gelişmiş ülkelere dayattığı mali ve yapısal uyum programlarının bir ürünüdür.

1980'den beri gelişen bu süreç özellikle 9 Aralık 1999'da IMF'ye verilen niyet mektubuyla birlikte somut uygulamalara dönüşmüştür. 1997 yılının sonlarına Türkiye'ye gelen Dünya Bankası heyeti başkanı John Nash'ın raporu bu

konuda belirleyicidir. Rapora göre, "Türkiye'de uygulanan tarımsal destekleme politikaları mali açıdan pahalı ve ekonomik olarak verimsizdir. Sistem vergi yükümlülükleri ve tüketicilere önemli yükler getirmektedir." Bu rapora uygun olarak hazırlanan sözde "reform" programı, neredeyse Nash'ın sözlerinin birebir tekrarı gibidir: "Tarım ürünleri fiyatları, dünya fiyatları düzeyine çekilecek, fiyat destekleri ya da sübvansiyonlar kaldırılarak Doğrudan Gelir Desteği (DGD) sistemine geçilecek, gübre ve kredi sübvansiyonlarına son verilecek, tarım satış ve kredi kooperatiflerinin avantajları kaldırılacak, bütün tarımsal KİT'ler özelleştirilecek." 9 Aralık 1999'da IMF'ye verilen niyet mektubu ve 10 Mart 2000'de Dünya Bankası'na verilen kalkınma politikası mektupları aynen bunları içermektedir. Daha sonra paraşütle gelen Kemal Derviş'in ünlü tütün, şeker, vb. yasaları ise biliniyor. Böylelikle Türkiye'de tarım ve hayvancılığı çökerterek, ülkeyi küresel gıda şirketlerinin pazarı haline getirmek için IMF ve Dünya Bankası'nca dayatılan program adım adım uygulamaya konulmuştur.

Bu programa teslim olunduktan sonra 2001-2004'te, bütçeden tarıma ayrıldığı belirtilen tüm ödemeler, artık milli gelirin yüzde 1'inin altındadır ve bu miktarın da %70'i de zaten çiftçiyi tarımdan vazgeçirmek için verilen DGD'dir.

Sonuç, tarım üretimi bakımından tam bir felakettir. Bizzat Dünya Bankası bile 9 Mart 2004 tarihli raporunda bunu kabul etmektedir. Rapora göre, 1999-2002 döneminde, tarıma verilen desteğin GSMH'ye oranı yüzde 3,2'den yüzde 0,5'e düşmüştür.

Aynı dönemde tarımsal gelir 27 milyar dolardan 22 milyar dolara gerilemiş, böylece çiftçiler yaklaşık 4 milyar dolar zarara uğramışlardır. 2002-2003 arasında gübre ve ilaç kullanımı yüzde 25-30 azalmış, kredi alan çiftçiler, borçlarını, tarımsal gelirdeki azalmalar ve yüksek reel faiz oranları nedeniyle ödeyememişler ve sonuçta 1999-2001 arasında, Türkiye'de üretilen başlıca tarım ürünlerinin brüt değeri, reel olarak yüzde 16 oranında azalmıştır.

1997-2002 döneminde, ihracat ve ithalat tüm ürün çeşitlerinde artış gösterirken, tarım ve gıda ürünlerinin toplam ihracat ve ithalattaki payı düşmüştür. Hektar başına meyve değeri yüzde 29 azalırken, hububat ve sebze değeri sırası ile yüzde 22 ve yüzde 23 düşmüştür. Bunun sonucu olarak aynı süreçte çiftçi, 450 bin hektar alanı ekmekten vazgeçmiştir.

Yine 1999-2001 arasında tarım ürünleri fiyatları yüzde 40 oranında gerilemiş, DGD programı ise çiftçilerin uğradığı net gelir kaybının ancak yüzde 35-45'ini karşılayabilmiştir. DGD programından fiilen yararlanamayanlar için, bu

✓ Tarımda Çöküşün Sonucu: Yeni Göç Dalgaları

Fındıktan üzüme, tütüne ve pancara kadar bütün tarım alanlarındaki emperyalist tahribatin doğrudan sonuçlarından biri, yüz binlerce insanın tarımdan koparak kentlere savrulmasıdır. Yalnızca 2000-2005 yılları arasında tarımdan kopanların sayısı resmi rakamlara göre 1,3 milyona ulaşmıştır. Üstelik bu durum, klasik bir gelişme temposunun eseri de değildir. Yani aynı sürede kentlerde bu nüfusu istihdam edebilecek iş kapasitesi oluşmamıştır. Bu, kentlerin çekimi değil, kırsalın itmesidir. Tarım sektöründe çözülme ve kentlere göç yakın gelecekte de devam edecek gibi görünüyor; çünkü geçmiş dönemde uygulanan ve küçük aile işletmelerinin ayakta kalmasına yardımcı olan tarımsal desteklemeler sona ermekte ve çözülme giderek artmaktadır.

2000'li yılların başından beri uygulanan tarım politikalarının sonucunda tarıma yönelik destekler milli gelirin yüzde 3'ünden yüzde 0,7'sine geriletilmiş, tarımsal örgütlenmeler, Tarım Satış Kooperatifleri Birlikleri zayıflatılmış, tarım özellikle son üç yılda net ithalatçı konumuna getirilmiştir. Böylece, milli gelirdeki payını son derece hızlı bir şekilde yitiren tarım sektörü daha da hızlı bir şekilde istihdam kayıpları yaşamakta, aynı zamanda da kırsal göç ve kentsel/kırsal işsizlik oranları yükselmektedir.

durum dahi söz konusu değildir.

Dünya Bankası programı sürecinde hayvan varlığındaki erime de devam etmiş; 1990-2005 yılları arasında koyun sayısı 40,6 milyon baştan 25,3 milyon başa, sığır sayısı 11,4 milyon baştan 10,5 milyon başa gerilemiştir. Süt üretimi yalnızca yüzde 13 dolayında artmıştır. Denetim altındaki mezbaha ve kombinalarda kesilen toplam sığır, koyun ve keçi sayısı 9 milyondan 6,5 milyon başa gerilemiştir. Böylelikle kırmızı et üretimi ise yüzde 19'luk bir gerilemeyle 507 bin tondan 409 bin tona düşmüştür.

Bütün bunlar, yüz binlerce insanın tarımdan kopması ve kentlere yığılması anlamına gelmektedir.

Fındıkta Neler Oluyor?

Özel olarak fındık tarımında olanlar ise birkaç madde halinde sıralanabilir:

1) Tekeller Piyasayı Belirliyor

Birincisi, Türkiye dünya üretim ve ticaretinin yüzde 70-75'ini elinde tutsa da asıl belirleyici olan alıcı tekellerdir. Yılda yapılan yaklaşık 210 bin ton iç fındık (420 bin kabuklu fındığa eşdeğer) düzeyindeki ihracatın yüzde 80-85'i AB ülkelerine yapılmaktadır ve bu ülkelerin başında da 65-70 bin ton ile Almanya gelmektedir. Alman gıda tekelleri bu alanda

egemen durumdadır ve çoğu kez fiyatları da onlar yönlendirmektedir. Yani işbirlikçi yönetimlerin elinde Türkiye tarımının ve özel olarak fındığının bir şansı bulunmamaktadır; çünkü emperyalizmin uşaklığını yapan hükümetler ülkenin tarım üretiminin gelişmesini ve insanların gelir seviyesinin yükselmesini değil, emperyalist gıda tekellerinin çıkarlarını kollamaktadırlar. Fiskobirlik'e desteği kaldırarak fiyatları aşağı çekmek, hatta yok pahasına kaldırmak hükümetlerin başta gelen görevidir.

2) Hükümetler Niyet Mektubu Uyguluyor

Bu doğrultuda bütün IMF-Dünya Bankası programlarını gözü kapalı kabul eden oligarşi, kendi eliyle hazırladığı niyet mektuplarıyla emperyalistlere tarımı ve özel olarak fındığı çöktürme sözü vermiş ve bunu uygulamaktadır.

Bu amaçla aşama aşama tarımsal kredilere uygulanan destekler kaldırılmış, gübre ve diğer girdilere ilişkin desteklemeler 2002 başında tümüyle yok edilmiş ve 2002 yılından itibaren fındıkta destekleme alım fiyatı açıklanmayacağı ilan edilmiştir.

Aynı süreçte, IMF emriyle çık-

✓ Tütün'de Zirveden Dip Noktaya...

IMF-DB politikalarının en sert darbe vurduğu alanlardan biri de, tütündür. Büyük uluslar arası tekellerin tütünden elde ettikleri kâr başka hiçbir ürünle kıyaslanamaz. Bu yüzden tütündeki saldırı çok kapsamlı olmuştur. Bir yandan üretim ciddi biçimde azaltılmış, diğer yandan ise bu alanda çalışan kârlı devlet işletmeleri yok pahasına satılarak tekellere hazır zemin sağlanmıştır. Sonuç, tam bir felakettir.

9 Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe giren 4733 sayılı Tütün Kanunu ile tütünde destekleme alımları kaldırılarak sözleşmeli üretim sistemine geçilmiştir. Tütün üreticisinin örgütsüz olması nedeniyle bu sistemde fiyatlar alıcı firmalar tarafından belirlenmekte; üretici bu durumda sektörden kopmak zorunda kalmaktadır. Öyle ki, 1999 yılında 251 bin ton olan tütün üretimi 2004 yılında 129 bin tona; 578 bin olan ekici sayısı ise 274 bin kişiye düşmüştür. Aynı şekilde TEKEL'in destekleme alımlarının toplam üretimdeki payı 1999'da yüzde 72 iken, 2004'te sözleşmeli alımdaki payı yüzde 28'e inmiştir.

Şu anda bile Oriental (şark) tipi tütün üretiminde 2003 yılı itibarıyla 148 bin 207 ton ile Türkiye dünyanın birinci sırasındadır. Genel tütün üretiminde de Türkiye, 2004 yılında 152 bin ton üretimiyle dünyada 6. sıradadır. Ancak uygulanan politikalar sonucunda, 1960 yılı öncesinde Türkiye'nin ihracat gelirinin yaklaşık %25-40'nı karşılayan tütünün son yıllarda genel ihracat içindeki payı % 2'ye kadar gerilemiştir. 2000 yılında, -yani "Tütün Yasası" çıkmadan önce- bu alanda 583 bin 474 üretici bulunuyordu. Aileleriyle birlikte hesaplandığında neredeyse 3 milyona yakın insan bu ürünle geçiniyordu. Oysa IMF politikalarıyla üretici sayısı 2004 yılında 285 bine, aileleriyle birlikte 1,5 milyon kişiye gerilemiştir. Yani, yaklaşık üç-dört yılda, tütün üretimiyle uğraşan 1,5 milyon kişi kentlerin varoşlarına yeni işsizler ve yoksullar olarak katılmıştır. Bütün bu açılardan bakıldığında tütünün öyküsü, aslında tam da yeni sürecin neoliberal soygununun öyküsüdür.

rılan tarım satış kooperatif ve birlikleri (TSKB) yasası ile Fiskobirlik'e (ve diğer Tarım-Satış birliklerine) devlet ya da diğer kamu tüzel kişilerinden mali destek sağlanması yasaklanmış, Fiskobirlik'in fındık alımlarına sınırlama getirilmiştir (Dünya Bankası'nca hazırlanan raporda Fiskobirlik'in 50 bin tondan fazla fındık alamayacağı belirtildi).

3) Neoliberalizmin Önündeki Pürüzler Temizleniyor

Aynı operasyonun bir başka ayağı da, tarımsal alanda tekellerin önünü kısmen tıkayan birkaç büyük kurumdan biri olan Fiskobirlik'in etkisizleştirilmesi, giderek yok edilmesi planı devreye sokulmuştur. Önce IMF emri uyarınca Fiskobirlik'in fındık alım miktarı sınırlanmış ve Birlik tamamen devlet desteğinden yoksun bir ticari işletme haline getirilmiştir.

İkinci aşama ise Birlik'in yönetim kademelelerinin tümüyle değiştirilerek genel politikalara uyumlu hale getirilmesi için baskı olmuştur.

Bütün bunlar tekeller için önemlidir. Çünkü, bütün yolsuzluklarına, skandallarına rağmen Fiskobirlik onlar için zararlı bir iş yapmakta ve piyasadan çok miktarda fındığı az çok belirli fiyatlarla çekmektedir. Depolama ola-

nakları olmayan ve iklimden ötürü elindeki ürünü koruyamayan Fındık üreticisinin tamamen çaresiz kalarak her türlü fiyata razı olmasını isteyen tekeller bu alanda bu büyüklükte bir alım garantisinin bulunmasından hiç hoşlanmamaktadırlar. Böylece biraz soluk alabilen üretici, elindeki fındığı kısa süre de olsa elinde tutabilmektedir. Örneğin bu yıl Fiskobirlik'in açıkladığı 7 YTL'lik fiyat, tekeller için tam bir felakettir ve bu yüzden Birlik'i zor duruma düşürmek için elden gelen her şey yapılmıştır. Ve tabii bunun da ötesinde asıl sorun, neoliberalizmin mantığı gereği herhangi bir piyasada sermaye hareketinin tümüyle özgür olması arzudur. Tekeller, fiyatları istedikleri gibi oluşturma konusunda hiçbir engel istememektedirler. Bu yüzden de bir yandan hükümet üzerinden borç baskısı yaparak, diğer yandan alım miktarına sınırlamalar koyarak Fiskobirlik'i tamamen bitirmek en önemli hedefleridir.

4) Ürün Ucuza Kapatılmak İsteniyor

Böylece, bölgede "alivreci" denilen tüccarların önü açılmaktadır. Ürün daha tarladayken üreticiye kapora vererek fındığın kendisine teslim edilmesi için anlaşma yapan alivreci, fındık piyasasının ucuz oluşması için tüm politik gücünü kullanmaktadır; çünkü, aynı tüccar mahsul piyasaya çıkmadan 8 ay önce, daha ocağında, Avrupalı alıcıya Eylülde hangi fiyattan satacağını bildirmektedir. Bu, şüphesiz mümkün olan en ucuz fiyattan fındığı almak isteyen tekellerin en sevdiği yöntemdir. Fındık tüccarı Başbakan danışmanı Cüneyt Zapsu'nun da bütün derdi budur. Piyasadaki denge sağlayıcı kurumları çökerterek hem IMF emirlerini uygulamak, hem de kendi temsilcisi olduğu Amerikan fındık tekelinin çıkarlarını korumak ve tabii bu arada kesesini doldurmak...

5) Ve Dünya Bankası Buyuruyor: Fındık Ağağlarını Sökün! Sökmüyorsanız Canınızdan Bezdiririz!

Ve nihayet, bütün bunların da ötesinde asıl sorun, bizzat fındık üretiminin kendisini sınırlamak, bu kadar verimli bir alanı daraltarak buğdaydan tütüne dek her üründe olduğu gibi Türkiye'nin tarım ve gıda sektörünü tümüyle emperyalist tekellerin denetimine bağlamaktır. Örneğin Dünya Bankası, 12 Temmuz 2001'de yapılan bir anlaşma ile 100 bin hektar fındık bahçesinin 5 yıl içinde sökülmesi koşuluyla 600 bin dolarlık kredi vermektedir. İşbirlikçi yöneticiler tarafından memnuniyetle kabul edilen bu görev henüz yerine getirilebilmiş değildir, çünkü alternatif ürünler konusundaki bü-

✓ Şeker Yerine Tatlandırıcı, Şeker Pancarı Yerine Mısır!

IMF-DB programlarından en büyük darbeyi alan ürün şeker pancarı oldu. Cargill gibi büyük tatlandırıcı tekellerinin hazırlayıp IMF aracılığıyla dayattığı Şeker Yasası nedeniyle 125 bir şeker pancarı üreticisi tarımdan kopararak yoksulluğa itildi. 2000 yılında 18,8 milyon ton olan şekerpancarı üretimi, IMF'ye verilen ekim alanlarının daraltılması taahhüdü ve 4 Nisan 2001'de "Derviş Yasası" olarak çıkarılan 4364 sayılı Şeker Kanunu hükümleri doğrultusunda 2004 yılında 13,5 milyon tona gerilemiştir.

Tatlandırıcıların hammaddesi olan mısırın %73'ünü ise Türkiye dışardan ithal ediyor. Yani tatlandırıcılarda hammadde olarak da dışa bağımlılık var. Oysa şekerpancarı Türkiye'de üretiliyor ve üstelik üretim yeterliydi. Şimdi yine bu tatlandırıcı firmalarının hükümete baskı yapmasıyla halen %10 olan tatlandırıcı izni yüzde 15'e çıkarılmak isteniyor. Bu da 50 bin şekerpancarı üreticisinin daha üretimden koparılması anlamına geliyor.

Bu arada, tatlandırıcılardan üretilen şekerin ne kadar sağlıklı olduğu, kanserojen özellikleri ise hala tartışılıyor.

✓ Pamukta İhracattan İthalata

Eskiden pamuk üretimi kendine yeterli olan, hatta ihraç bile eden Türkiye, on yılda 1 milyon 300 bin tondan 850 bin ton üretime düştü. Bunun sonucu olarak her yıl 500 bin ton pamuk 600 milyon dolar ödenerek ithal ediliyor. Elbette bu da yabancı tekellerin pamuk üretimini baltalayan politikalarına ve hükümetlerin düşük fiyatlarla üreticiyi tarımdan uzaklaştırmasına bağlı olarak gerçekleşti. Desteklerin kesilmesi, maliyeti bile karşılamayan fiyatlarla üreticinin canından bezdirilmesi, bu alanda da en çok kullanılan yöntemlerdi.

✓ Buğdayda İthalat: Akıldışı Bir Durum

Yerli üretimi caydırıp ithalatı artırmak en klasik tarım ürünü olan buğdayda da geçerlidir. Örneğin 1994'te 9,8 milyon hektar olan buğday ekim alanı 2003 yılında 9,3 milyon hektara gerilemiştir. Üretim ise son (nüfus artışına karşın) 10 yıllık dönemde 19 milyon tonda sabitlenmiş gözükmektedir. Bunun sonucu olarak tipik bir buğday ülkesi olan Türkiye, 2004 yılında 1 milyon 500 bin ton buğday ithal ederken bu ithal buğdayın kilosuna 375 bin TL ödemiştir. Oysa aynı yıl, Tarım Bakanı buğday fiyatını 315-325 bin TL olarak açıklamıştı. Yani bakanlığın fiyatı, ithal edilen buğdayın fiyatından bile daha düşüktü.

✓ Çiftçi Hızlı Bir Şekilde Yoksullaşıyor

Yoksulluk, ülke kırsal yaşamının kendini yeniden üretme kapasitesini tehdit eder bir boyuta ulaşmıştır. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) yaptığı Yoksulluk Çalışması'na göre; Türkiye'de en yüksek yoksulluk kırsal kesimde yaşayanlar arasında gözleniyor. 2002 yılında yüzde 35,5 olarak hesaplanan kırsal kesimde yaşayanlar arasındaki yoksulluk oranı 2003 yılında yüzde 37,1'e, 2004 yılında ise yüzde 40'a ulaştı.

İktisadi faaliyet koluna göre en yüksek yoksulluğun yaşandığı tarım sektöründe 2002 yılında yüzde 36,4 düzeyinde bulunan yoksulluk oranı 2003 yılında yüzde 39,9'a, 2004 yılında ise yüzde 40,9'a çıktı.

Öte yandan, kırsal kesimde tarımla uğraşanların 2002 yılında yüzde 36,8'i yoksul iken, bu sayı 2003 yılında yüzde 40,9'a, 2004 yılında ise yüzde 42,3'e yükseldi.

tün teşviklere rağmen fındık üreticisi toprağından ve ürününden vazgeçmemektedir.

İşte tam bu noktada Fiskobirlik çöktürülerek, fiyatlar düşürülerek yapılmak istenen şey, çiftçiyi canından bezdirmek, üretmemeyi üretimden daha kârlı duruma getirmektir. Maliyeti bile karşılamayan komik fiyatların öne sürülmesinin ardından yatan gerçeklerden biri de budur.

Özetle, "madem ki fındıktan vazgeçmiyorlar, öyleyse aç kalarak emerlerimizi uygulasinlar" denilmektedir.

Sonuç olarak denilebilir ki, Fındıkta olup bitenler, genel olarak son süreçte uygulanan emperyalist politikaların bir tablosudur. Bütün bu açılardan bakıldığında fındığın hikayesi, emperyalist tekellerin dayatmasının ne kadar akıldışı bir noktaya kadar ulaştığını gösteriyor. Zapsu'nun kendi şirketleri için çevirdiği dalavereler bir yana, bir ülkenin dünya çapında tekel oluşturan ürününün böylece yok edilmek istenmesini "ihamet" dışında bir sözcükle açıklamak mümkün değildir. Bunun için gerekçe olarak öne sürülen "ürünün çokluğu" ise ancak neoliberal vahşilerin anlayabileceği bir gerekçedir. Fındık gibi yararlı bir ürünün bolluğu, hem üreticiler hem de bütün insanlar için bir mutluluk kaynağı olması gerekirken, tekeller tam tersini düşünüyor ve ürünün azaltılmasını istiyor. Üstelik bu, milyonlarca insanın yetersiz beslendiği bir ülkede söylenebiliyor.

Bütün diğer tarım alanlarında olduğu gibi asıl amaç, uluslararası tarım ve gıda tekellerinin önünü açmak, milyonlarca insanın yoksulluğu pahasına kendi kalsalarını doldurmaktır. Ordu'da olanlar da tam bu vahşi politikaların yarattığı bir sonuçtur; Karadeniz'in can damarını kesmek yolundaki girişim büyük bir tepkinin önünü açmıştır.

Belki bugünkü patlamalar gelip geçicidir ama genel olarak tarımdaki sarsıntı, önümüzdeki yıllarda çok daha geniş kesimlerin canını yakacak ve daha büyük eylemlerin önünü açacaktır. Bu yüzden ki, devrimci hareket, gözünü bu alana daha dikkatle çevirmeli, mevcut örgütlenme deneyimlerini incelemeli ve yeni biçimlerle sürece katılmalıdır.

N. TAYLAN

çernobil, kanser ve "gereksiz tetkikler" konusunda "dostça" bir uyarı

Geçtiğimiz günlerde Sağlık Bakanı Recep Akdağ, "büyük" ve "önemli" ama kime nasıl yaptırıldığı belli olmayan Kanseri Raporu'nu açıkladı ve böylece hepimiz Çernobil kazasının, herhangi bir egzoz patlamasından daha önemli olmadığını öğrendik ve özellikle sigaranın zararları konusunda çok değerli öğütler aldık.

Ama bu arada Akdağ'ın cümlelerinin son bölümü, çok önemsenmedi ya da arada kaynayıp gitti. Şöyle diyordu Bakan son cümlelerinde: "Bu konuda vatandaşlarımızı, hastalarımızı ve özellikle gereksiz tetkikler konusunda hekim meslektaşlarımızı uymayı görev addediyorum."

Ne anlamalıyız şimdi sözlerden? Yani şimdi siz bir hekim olsanız ve önünüze aşırı kilo kaybı olan ve ağrılar çeken bir hasta gelse, ne yapmanız gerekir? Makul bir düşünme tarzına göre, örneğin akciğer kanseri kuşkunuz olabilir ya da en azından ortada ciddi bir sorun olabileceğini varsayarsınız. Bütün bunları anlamak için yapabileceğiniz en iyi şey, (kişinin yüzüne bakarak teşhis koyma marifetine sahip değilseniz eğer!) hastayı radyoloji ve mikrobiyoloji servislerine sevk etmek ve sonuçları aldıktan sonra da bir karar vermektir. Kasaplık değil de hekimlik yapıyorsanız eğer, hangi tetkikin gerekli olup hangisinin gereksiz olduğuna karar verebilmek için kuşku bile yeterlidir; çünkü sonuçta bu hastanın hayatı ile ilgili bir sorundur.

Ama işte tam burada devreye Bakan Akdağ giriyor! Canı istediği ilacı canı istediğinde sigorta listelerinden çıkararak "tasarruf önlemleri"(!) almakla ün yapmış Bakan, size yine IMF'nin

"tasarruf önlemleri"(!) anımsatıyor: Gereksiz tetkiklerden kaçınınız!

Çernobil'de Bir Şey mi Olmuş?

Ne olmuştu peki Çernobil'de? Daha doğrusu şöyle sormak gerekiyor artık belki: Çernobil diye bir yer var mıydı gerçekten? Orada bir kaza olmuş muydu?

Belki de kaza olmuştu da radyasyon yayılmamıştı ortalığa! Ya da belki şöyle olmuştu: Kazanın ardından yayılan radyasyon bulutları, TC sınırına geldiğinde büyük bir korku ve hürmet duygusuyla geriye dönmüş, asla içeriye girmeye heves etmemişti!

Ya da, en gerçekçi varsayım, radyasyonun TC sınırlarından içeriye girmiş ama Türk milletinin bünyesine etki etmemiş olmasıydı.

Öyle görünüyor ki, Sağlık Bakanı, bu sonuncu ihtimalin daha akla yakın olduğunu düşünüyor. Böylece o, "devletin devamlılığı" kurallı çerçevesinde aslında cunta şefi Evren ve Çernobil günlerindeki çanak yalayıcılarımızın yolundan gidiyor.

Peki ama gerçekten ne olmuştu Çernobil'de?

26 Nisan 1986 tarihinde Ukrayna'nın Çernobil nükleer santralinde gerçekleşen patlama artık yakın dünya tarihinin bir parçası. Ortaya çıkan facianın boyutları da biliniyor artık. Patlamayla açığa çıkan radyasyon miktarının toplamda Hiroşima ve Nagazaki'den daha fazla olduğu uzmanlar tarafından belirlenmiş durumda. Tehlikenin çevre ülkeler için boyutları ise tartışmasız biçimde ortada. Daha patlamadan birkaç gün sonra İsveç'te bile radyoaktif kirlilik

15 kat artmıştı.

Sonuç olarak uzmanlara göre, süreç içinde 5 milyonu aşkın insan yüksek düzeyde radyasyona maruz kalmış durumda. Radyasyonun yüzde 40'lık bölümü Ukrayna, Sovyetler Birliği ülkeleri ve Batı Avrupa'ya etkisi altına aldı. Temizleme çalışmalarına katılan gönüllüleri temsil eden Çernobil Sendikası, kaza sonucu ölenlerin sayısının 15.000'i bulduğunu ve yaklaşık 50.000 kişinin de sakat kaldığını belirtiyor.

Dahası bu rakam katlanarak artmaya da devam ediyor. Ukrayna Sağlık Bakanlığı, üçte birini çocukların oluşturduğu 3,5 milyon kişinin ciddi rahatsızlıklarla pençelediğini açıklıyor. Çernobil'in çevre yerleşimlerindeki kanser hastalarının oranı, ulusal ortalamanın on kat üzerinde.

Kazadan bu yana, Ukrayna'da tiroit kanserine yakalananların sayısı yine on kat artmış. Üstelik, radyasyon sinsice zarar veriyor ve olaydan 10 yıl sonra tanımlanamayacak hastalıklarla ortaya çıkıyor. 20 yıl sonra bile kötü huylu tümöre ya da tiroit kanserine yol açabiliyor. Dünya Sağlık Örgütü bilim adamları, Beyaz Rusya'daki Gomel'de, kaza günü dört yaşın altında olan çocukların yüzde 36,4'ünün tiroit kanserine yakalandığını açıklıyorlar.

Beyaz Rusya'da yaşayan kadınların yaşam süreleri 74 yıldan 58'e inmiş durumda. 9 yıl içinde sakat doğan çocuk sayısı yüzde 20'lere ulaştı. Beyaz Rusya Sağlık Bakanlığı'nın verdiği bilgilere göre, ülkedeki çocukların yüzde 29'u kronik hasta.

BM Genel Sekreteri Kofi Annan, 2000 yılında yayımlanan BM Çernobil Raporu'nda, 7,1 milyon insanın gelecekte ciddi sağlık sorunları yaşayacağını belirterek korkunç patlamayla yayılan radyoaktivitenin etkilerinin tamamını 2016 yılına kadar anlamının zor olduğunu ifade ediyor.

Bize Bir Şey Olmaz mı?

Kısacası Manzara Böyle... Durumun ciddi olduğu konusunda bütün uzmanlar hemfikir. Bu tehlikeli sürecin daha yıllarca devam edeceği konusunda da kimsenin kuşkusu yok. Sağlık Bakanı Recep Akdağ hariç!

O, sorunun bizi etkilemediğinden ve etkilemeyeceğinden çok emin. Gayet net bir ifadeyle "Çernobil, Türkiye'de riskli olduğu düşünülen bölgelerde kanser sayısında artışa neden olmamıştır" diyor. O, toplumda "Çernobil kazasının Türkiye üzerinde çok önemli etkileri olduğu, devletin buna seyirci kaldığı ve hatta gerçekleri görmezden geldiği" şeklinde bir inanış olduğunu, ancak bunun yanlış olduğunu söylüyor. Böylece Karadeniz'de radyoaktivite ile kanser arasında bir ilişkinin olmadığı sonucuna varıldı-

ğını belirten Akdağ, "Ancak özellikle biyolojik doz tayini verileri bizlere hazır gıda, sigara kullanımı, medikal uygulamalar, ilaç kullanımı, suni gübreler, tarım ilaçları, evsel atıklarla gelen deterjan kalıntıları, petrol ve türevleri gibi çevresel etkilere yönelik çok daha dikkatli olunması gereğini ortaya koymaktadır" diye ekliyor.

Bütün bu sayılan kirlilik biçimlerinin, örneğin tarım ilaçları, suni gübreler, petrol ve türevleri, vb. kim tarafından denetlenmesi gerektiği ayrı bir soru. Bir hükümet üyesinin halkı zararlı maddelere karşı uyarması komik elbette ama bütün bunlar yine de Çernobil'in üzerini örtmüyor. Bütün bölgenin risk altında olduğunu söyleyen uluslararası raporlara karşın nasıl olup da aynı tehlikenin Türkiye sınırları içinde etkisiz kaldığı bir türlü anlaşılmiyor. Örneğin Türk Tabipleri Birliği'nin (TTB) Çernobil araştırmasında "Artvin Hopa'da son 3 yılda meydana gelen ölümlerin yüzde 47,9'unun nedeninin kanser olduğunun belirlendiği" açıklansa da bu, bakanlığı hiç etkilemiyor.

Nükleer Santral İçin Lobi Çalışması

Ashında bunun anlaşılabilir bir tarafı var!

Onu da Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES) Başkanı Köksal Aydın ve TTB üyesi Orhan Odabaşı, geçtiğimiz günlerde açıkladılar. Aydın ve Odabaşı, Karadeniz ve Trakya'da Çernobil'in hiç etkisi bulunmadığına dair Sağlık Bakanlığı'nın yaptığı çalışmanın, Nükleer santral kurulmasına zemin hazırlamayı amaçladığını ortaya koydular. Akkuyu ve Sinop'ta nükleer santral kurulma hazırlıkları bulunduğunu anımsatan Aydın ve Odabaşı, "Sağlık Bakanlığı Çernobil'in etkileri konusunda vatandaşları kandırarak, nükleer santrale bölgeden gelecek tepkileri azaltmaya ve bu santrallerin kurulmasına zemin hazırlamaya çalışıyor" diyorlardı.

Kısacası yeni bir Kenan Evren-Cahit Aral olayıyla karşı karşıyayız. Yine birileri karşımıza geçip gösteriler yaparak bizi kandırmaya çalışıyor, yine birileri buna itiraz eden bilim adamlarını "hainlikle" suçluyor. Öyle ki, felaketten sonra İngiltere'de bile bebek ölümlerinin olağanüstü düzeyde arttığı açıklanırken Türkiye'nin yöneticileri "bize bir şey olmaz" demeyi sürdürüyorlar.

Bütün bunların çok ağır bir insanlık suçu oluşturduğu kesindir. Ama herhalde bu suçlar içinde en ağır, bir sağlık bakanının hekimleri "gereksiz tetkik yaptırmamaları" için tehdit etmesidir. Türkiye halkları bu isimleri asla unutmamalı, hesap defterine bir bir kaydetmelidir. Halkın belleği ise kuşkusuz devrimci harekettir.

T. IRMAK

özelleştirme, en ciddi maden kazasıdır

“Bunlar maalesef madencilikte olagelen kazalar. Maalesef, bu madenciliğin tabiatı icabı olabiliyor.”

Bu sözleri, Balıkesir'in Dursunbey ilçesinde 1 Haziran'da gerçekleşen 17 ölümlü maden kazasından sonra Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hilmi Güler söylüyordu. Ve tabii hiç duraksamadan ekliyordu Bakan Güler, “denetimlerde bir eksiklik yoktur.”

Artık buna alışkınsınız. Çernobil'de de böyle, Şarbon'da, Deli Dana'da da, Kolera'da da... Her Türk bakanının birinci vazifesi, hata kabul etmemek, son Türk devletini sonuna kadar savunmaktır. Biraz daha ileri giderseniz de, her an “Türk madenciliğini çökertmek isteyen vatan hainleri” kategorisine girebilirsiniz.

Peki ama gerçekten durum böyle mi? Gerçekten ortada bir hata yok da, bütün bunlar aslında madenciliğin cilveleri mi?

Sadece Dursunbey olayında bile durum böyle değil aslında. Olaydan hemen sonra ocakta inceleme yapan Maden Mühendisleri Odası'nın raporu, bunu açık bir biçimde ortaya koyuyor. “Kaza”nın metan gazının oksijenle birleşmesi sonucu oluşan grizu patlamasıyla gerçekleştiği kesin ve bu kadarı bile ocakta havalandırmanın yetersiz olduğunu en baştan gösteriyor. Ayrıca, ocakta 5 ay önce yapılan incelemelerde, kullanılan makina ve teçhizat ile elektrik donanımının, yeraltı kömür ocakları için mevzuat ile belirlenen niteliklere uygun olmadığı tespit edildiği ve buna rağmen hiçbir şey yapılmadığı da çok açıkça ortada. Zaten yapılırsa da önemli değil, çünkü bütün yapılabilecek olan şey, bir miktar para cezası kesmekten ibarettir.

Öte yandan “işletmede son derece zorlu üretim koşulları ve yüksek grizu riski bulunmaktayken, deneyimsiz ve eğitimsiz personelin istihdam edildiği” hatta ölenlerden iki işçinin o gün işe başladığı da aynı raporda yer alıyor. Ve tabii, vahşi kapitalist koşullar gereği işçilerin örgütsüz, sendikasıız olduklarını ve düşük ücretlerle çalıştırıldıklarını bilmek için kahin olmaya gerek yok.

Özelleştirmenin Vahsete Dönüştüğü Alan: Madencilik...

Peki bunlar rastlantı mı? Dursunbey'de öyle diyelim, ya diğerleri? Hepsi “madenciliğin tabiatı icabı” mı?

Türkiye'de maden işçileri için göçük ve grizu gibi sözcüklerin adeta bir kader gibi olduğu biliniyor. Bu, uzun yıllardır böyle gidiyor, özelleştirme öncesinde de, sonrasında da. Örneğin Zonguldak, bir maden şehridir evet, ama aynı zamanda büyük bir işçi mezarlığıdır da her zaman. “Takdir-i ilahi” değil elbette, Türkiye Cumhuriyeti devleti herhangi bir işçinin hayatına ne kadar önem veriyorsa, bir madencinin değeri de o kadardır. İşe maden köleliği ile başlayan Zonguldak şehri, aslında daha sonrasında da bir tür kölelikle ocaklara bağlanmıştır ve insanların yaşamı da ölümü de bir şekilde kömürle ilgilidir.

Ama öte yandan, Zonguldak tipi madencilikte, şöyle ya da böyle uç uca eklenen bir deneyim birikimi, az çok oturmuş eski kadroların pratik tecrübe ile yarattıkları bir ortam vardır. Yani aslında yıllar yılı onca “maden katliamı” yaşansa da, durum tümenden bir kıyıma dönüşmemesinin tek nedeni, ustalıklı, acı deneyimlerle elde edilen bu birikimdir.

Neoliberal sürecin en ağır darbeyi vurduğu alan da tam burasıdır zaten. 1980'ler sonrası başlayan özelleştirme furçası, "devlet madeni bırakmayacağız" diye ant içen özelleştirme şampiyonları, her şeyden önce, kurulu düzeni alt üst etmişlerdir.

Maden Mühendisleri Odası'nın belirlemelerine göre; "Madencilik, doğası gereği içerdiği riskler nedeni ile özellik arz eden, bilgi, deneyim, uzmanlık ve sürekli denetimi gerektiren dünyanın en ağır iş kollarından birisidir. Söz konusu deneyim ve uzmanlık, uzun yıllar hatta nesiller gerektirmektedir. Son 25 yıldır devletin küçültülmesi, kamunun faaliyet alanının daraltılması ile iktisadi etkinlik ve verimliliğin sağlanacağı savı ile uygulanmaya çalışılan girişimler sonucu, ülkemiz madencilik sektörü yarı yarıya küçültüldüğü gibi, nesillerin bilgi ve deneyim birikimi de darmadağın edilmiş, edilmektedir.

Bir yandan ülkemiz madencilik kuruluşlarındaki mevcut birikimin yok edilerek, madencilik üretimlerinin yetersiz, donanımsız ve deneyimsiz kişi ve kuruluşlara bırakılması, bu yapılırken bir yandan yetersiz, liyakatsiz kişilerin siyasal atamaları ve diğer yandan kamusal denetimin iyice gevşetilmesi böylesi kazaların kaçınılmaz olmasına neden olmaktadır."

Öte yandan, yine odanın raporunda belirtildiği gibi, bu alan sürekli yatırım yapılarak koşulların geliştirilmesi gereken bir alandır.

"Böylesine zor ve riskli bir işkolunda" diyor MMO, "çalışanların sağlığı ve güvenliği, alınacak önlemler ve yapılacak yatırımlar son derece önemlidir. Ülkemiz madencilik sektöründe meydana gelen iş kazalarının ana nedenlerinden biri, iş güvenliğiyle ilgili gerekli yatırımların yeterince yapılmamasıdır. Kısa sürede yüksek kar sağlamak amacıyla yapılan üretim projeleri, hızlı ve yüksek kazanç için üretim zorlamaları, böylesi kazalara davetiye çıkarmaktadır."

Bütün bunları okudukça doğal olarak aklıma ilk gelen "özelleştirme" oluyor. Örneğin Dursunbey'deki ocak, Şentaş Madencilik diye bir özel şirkete aittir. Daha doğrusu 1978'de devletleştirilen maden, 1980'li yıllarda yeniden özel sektöre devredilmiş ve daha sonra da bu biçimde devam etmiştir. Aynı şekilde 7 Temmuz'da işletmecisi ve bir mühendisin öldüğü Kastamonu-Azdavay maden ocağı, önce Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) tarafından maliyetlerin yüksekliği ve verimsizlik gerekçeleriyle kapatılmış, daha sonra rödovans (kiralama) ihalesine çıkılarak ruhsatı TTK'da kalmak üzere özel sektöre dev-

redilmiştir. Büyük kazaların yaşandığı diğer ocaklar da aynı durumdadır.

Bir tür taşeronluk Biçimi: Rödovans...

Rödovans diye anılan uygulama ile, kamu kuruluşlarının kuruluş amaçları gereği kendi yapmaları gereken hizmetleri deneyim ve uzmanlık bakımından yetersiz firmalara yaptırmakta, böylelikle hem çok sayıda ölümlü iş kazasına, hem de maden kaynaklarının uygun olmayan üretim yöntemleriyle heba edilmesine yol açılmaktadır. Bu alanda bir denetim ve iş güvenliği kontrolü de aslında yok gibidir. Son derece düşük ücretlerle eğitimsiz, deneyimsiz ve sendikasız işçi çalıştırmaya müsait olan rödovans sistemi, yasadışı uygulamalara ve cevher kaçaklığına da yol açabilmektedir. Yani sonuçta, bütün diğer alanlardaki taşeron uygulamaları gibi üretimi yürüten ve kârı cebe indiren ama üretimin kendisinden sorumlu olmayan bir hırsız tipi yaratılmakta ve devlet eliyle güçlendirilmektedir.

İş Güvenliği: O da neymiş ki?

Aslında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın madencilikten sorumlu birimi olan Maden İşleri Genel Müdürlüğü, yasal olarak "madencilik faaliyetlerinin iş güvenliği ve işçi sağlığı ilkelerine uygun yürütülmesini takip etmek"le görevli. Ancak, söz konusu Genel Müdürlüğün 230 civarında personeli var ve Türkiye'deki ruhsatlı maden sahası 24 bin! Bu arada, her yıl üniversitelerin Maden Mühendisliği bölümlerinden mezun olanların nereye kaybolup gittiği de meçhul! MMO'ya göre ma-

Yıl	Yer	Ölü Sayısı
1990	Yeni-Çeltek	66
1992	Kozlu	263
2003	Ermenek	10
2003	Aşkale	9
2004	Kastamonu-Küre	19
2004	Karadon	8
2005	Gediz	18
2006	Dursunbey	17 ve diğerleri....

dencilikteki en önemli sorun nitelikli mühendislik hizmetinin yokluğu ve bunun yerine en ucuz yolların tercih edilmesi; ama maden mühendisleri yine de işsiz. Çünkü, madencilik alanındaki kurulu ve çalışan kamu kurum ve kuruluşları 1980 den sonra uygulanan politikalar nedeniyle giderek küçültülüyor ve işlevsiz bırakılıyor...

Öte yandan denetim de pek anlam ifade etmiyor. 2005 yılında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (teknik) iş müfettişlerinin 44 ildeki yeraltı ve yerüstü madeninde yaptığı denetimlere göre, 772 işletmeden yalnızca 47'si kurma iznine, 87'si de işletme belgesine sahip... Diğerleri ise düpedüz kaçak!

Müfettiş raporları, olası bir patlama ve yangından sonra işçilerin kurtarma ve tahliye konusunda karşı karşıya buldukları tehlikeyi de gözler önüne seriyor. Yapılan açıklamaya göre, işyerlerinden 116'sında havalandırma yetersiz, 78 işyerinde işçilerin tehlike anında kaçabileceği alternatif yol yok, 145 işyerinde ilkyardım ekibi, 105'inde kurtarma istasyonu, 66 işyerinde ise ilkyardım malzemesi bile yok! Tahkimata özen gösterilmiyor, karbonmonoksit maskesi takmadan ocağa giriliyor, yangın ve patlama tehlikesi bulunan ortamlarda sigara içiliyor, muhtemel kazalara karşı ilkyardım ekibi ve kurtarma planı filan da yok.

469 işyerinde işçilerin sağlık raporları tutulmuyor ve "Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliği"ndeki unsurlar kulak ardı edilerek 428 işyerinde periyodik sağlık gözetimleri yapılmıyor. İşçilere genel çalışma şartlarıyla ilgili eğitim verilmeyen işyeri sayısı ise 222'yi buluyor.

Peki sonuç ne? Denetimler sonucu 5 işyeri kapatılıyor ve 31 işyerine de para cezası veriliyor!

Kesintisiz Cinayet: Maden Kazaları

Zonguldak'taki taş kömürü ocaklarının faaliyete geçtiği 1848 yılından bu yana madenlerde yaklaşık 4 bin 500 kişi hayatını kaybetmiş.

TTK verilerine göre 1955-2006 yıllarındaki iş kazalarında ise 2 bin 668 işçi ölmüş, 318 bin 654 işçi de yaralanmıştır. Bütün bu rakamlar üzerine çok şey söylenebilir; çok bilmiş uzmanlar madencilikte bu kadar insan kaybının doğal olduğunu da söyleyebilirler; ama bugün 1848'lerde yaşanmadığı kesindir. Daha 1992'lerde Kozlu'da bir tek göçükte 263 kişi birden ölüyorsa, bunun "madencilik tabiatı" ile açıklanabilir bir tarafı yoktur.

Grizu diye anılan en yaygın patlama biçimi de dünyanın birçok yerinde artık nadiren yaşanmaktadır. Kömürden metan gazının çıktığı ve bu gazın oranının havalandırma yoluyla düşürüldüğü bilinmeyen şey değildir. Üstelik artık el fenerlerinin yerine bütün sahada ölçüm yapabilen sistemlerin kurulduğu ve böylece patlama riskinin çok azaltıldığı da biliniyor. Bütün bunlara karşın grizunun hala onlarca can alması, gözünü kâr

hırsı bürümüş işletmecilerin gereken yatırımları yapmamasından kaynaklanmaktadır.

Maden İşçisi: Sigortasız, Sendikasız ve Düşük Ücretli...

Özelleştirme sonrası dönemin en önemli özelliklerinden biri de sigortasız-sendikasız işçilerin düşük ücretlerle çalıştırılmasıdır. Genelde kırsal yörelerde kurulu olan maden ocaklarında sendika en büyük tehlike olarak görülüyor. Bir yandan bölgenin insanı düşük ücretlere mecburen razı olurken, diğer yandan da yerel yetkililer, sendikaları, yöreye gelen yatırımlara engel olarak görüyor. Böylece çalışma saatleri artıyor, güvenlik sıfıra iniyor ve ücretler düştükçe düşüyor.

Oysa özellikle maden alanında sendikanın en önemli işlevlerinden biri de bir tür "iş okulu" olarak deneyim aktaran kurumlar olmasıdır. Türkiye Devrimci Maden Arama ve İşletme İşçileri Sendikası Genel Başkanı Çetin Uygur'un dediği gibi, "Sendikanın temel görevi, işçilerin ücretlerinden de önce, işyerindeki güvenli çalışma ortamının yaratılmasıdır. Ayrıca işçilerin okulu olmak ve kendi meslekleriyle ilgili tüm bilgileri vermek gibi bir görevi de vardır. Güvenlikle, sağlıkla ilgili yönetmelikleri işçilere aktarır, işverenden bunlara uymasını ister."

Ama sendikalar, iş güvenliğini sağlasalar da, "kâr güvenliği" konusunda bir tehdit oluştururlar ve bu yüzden maden ocaklarına sendika ya hiç giremez ya da mümkün olan en "sarı" renkte olanları tercih edilir!

Bunu kolaylaştıran en önemli neden kuşkusuz işsizliktir. En son kazalardan sonra bile, geçtiğimiz aylarda yeraltı işçisi olarak çalışacak 1.120 işçinin alınacağı haberi Zonguldak'ta bir heyecan yaratmış, haberi alan yaklaşık 40 bin kişi, gecenin 03'ünden itibaren Karadon, Üzülmüş, Kozlu ve Armutçuk'taki maden ocaklarının önünde sıraya girmiştir. Yeraltı maden işçiliğinde aranan eğitim şartının sadece ilkokul olmasına rağmen, iş için başvuran gençler arasında yaklaşık 700 üniversite mezunu da vardır.

Sonuç olarak böylece sigortasız, örgütsüz bir işçi kitlesini çalıştıran maden patronları, her an gerçekleşebilecek yeni Kozlu katliamlarına davetiye çıkarmaya devam ediyorlar. Onların işi kan üzerinden para kazanmak, bakanların işi ise bütün bu cinayetleri "madencilik tabiatı" diyerek aklamak... Bu işbölümünde biz emekçilere düşen ise, gayet basit: Hayatta kalmaya çalışmak!

Bu yüz kıvartıcı denklemin kırılmasının tek yolu, örgütlenmekten geçiyor. Öyle ki, maden işçisi açısından örgütlenmek, ücretlerin ve diğer hakların dışında sağ kalmak açısından da büyük önem taşıyor.

Ölmek ya da ölmemek için örgütlenmek! Bütün mesele bu!

Yalnızca maden ocaklarında değil, hayatın bütün diğer alanlarında da...

Yeni bir sosyalizm anlayışı ve enternasyonalizm bağlamında

Küba Sağlık Sistemi

Diyelim ki, kapitalist bir ülkedesiniz; ya da hayali bir yer olmasın, Türkiye'desiniz diyelim ve sağlık bakanı olmuşsunuz. İsterseniz yalnızca bakan olmayın, başbakan olun, böylesi daha iyi. Başbakan olun ve bu ülkedeki doktorlardan 25 binini, dünyanın başka köşelerine, ciddi parasal özendiriciler olmaksızın sadece oradaki insanlara yardım için göndermeyi bir deneyin. Hadi 25 binden vazgeçtik, 10 bin olsun; bir deneyin bakalım! Hatta başka ülkeleri bırakın, aynı doktorları kendi coğrafyanızın uzak köşelerine göndermeyi bir deneyin!

Sonra bir de, 11 milyon nüfusu olan (yani aşağı yukarı İstanbul kadar) bir ülke düşünün. 80 bin civarında doktoru olsun bu ülkenin ve bunların 25 binine yakını 63 ayrı ülkeye göndermiş olsun...

Hiç akıllıca değil, öyle mi?
Hiç "verimli" ve "kârlı" değil!
Hatta akıl alır gibi değil!

Küba'dan söz ediyoruz. Küçük bir ülkeden.

Bu küçük ülke, 1959'dan bu yana sosyalizm adına pek çok şey yaptı belki; yoğun bir abluka-ya karşı direndi, başka yerlerde bayraklar indirirken tersine sosyalizmin bayrağını yükseklere çekti, katılımcı-enternasyonalist bir yönetim tarzından çok somut örnekler verdi... Ama belki de en önemlisi, Küba'nın tıp alanında yaptıklarıydı. Belki yüzeysel bir bakışla bunun önemi anlaşılabilir ve sosyalist ülkelerin zaten sağlık alanında yetkin oldukları söylenerek bu tablo sıradan bir şeymiş gibi algılanabilir.

Ama daha derinlikli bir yerden, bugün artık

çökmüş bulunan reel sosyalist deneyimin değerlendirilmesi üzerinden bakıldığında, Küba'nın yaptığı şeyin olağanüstü niteliği ve yeni bir sosyalizm anlayışına nasıl ışık tuttuğu anlaşılabilir. Çünkü bu, yalnızca bir sosyalist ülkenin kendi yurttaşlarına daha iyi sağlık hizmeti sağlaması, daha büyük hastaneler kurması, vb. değildir. Sosyalizm de zaten yalnızca yurttaşların yaşam standardının yükseltilmesi, ya da yalnızca süper üretim teknikleri, yukarıya doğru tırmanan istatistik çizgileri değildir. Ama eğer binlerce doktor, (öğretmenleri, diğer uzmanları saymıyoruz) eline çantasını alıp Venezüella'nın ya da Bolivya'nın, Pakistan'ın en yoksul mahalle ve köylerine doğru tereddütsüz biçimde yola çıkabiliyorsa, bu, kuşkusuz yeni bir tutumun ve aktif bir devrimci enternasyonalizmin ciddi işaretleridir.

Küba Ne Yaptı?

Aslında, çok yalın bir şeydi Küba'nın yaptığı... Türkiye'den, yoksul insanların hastanelerde rehin kaldığı bir neoliberal cehennemden bakınca anlamak zor görünüyor ama bir yandan da çok kolay. Kapitalizm ne yapıyorsa onun tersini yaptı Küba. Bütün sağlık sisteminin eksenine kâr hırsını değil, olması gereken şeyi, insan sağlığını koydu. Bu belki de aslında şu içi boşaltılmış ünlü Hipokrat tutumunun yeniden ayakları üzerine dikilmesidir.

Sonuç, bugünden bakınca mucize gibi geliyor. Örneğin, devrim öncesinde 58 olan ortalama yaşam beklentisinin 2000'ler yılında 78'e yükselmesi böyle bir şey. Uluslararası örgütlerin bu konularda çok açık ölçütleri var ve bunlar-

dan en önemlisi de canlı doğumda bebek ölüm oranıdır. Ve Küba'da bu oran 1959'da binde 60 iken 2003 yılının sonunda binde 6,3 düzeyine inmiş durumdur.

Küba'nın kişi başına yıllık milli geliri 1700 dolar; ABD'ninki ise 39 bin dolar... Ve buna karşın Küba, bebek ölümlerinin azaltılmasında ABD'den çok daha iyi durumda. Dünya Sağlık Örgütü'nün program üstüne program yaptığı konuların çoğu Küba'da tarihe karışmış halde. Basit görünebilir belki ama örneğin 13 hastalığın tümüyle aşılama sistemi altına alınması Küba'nın çoktan başardığı bir iş. 184 kişiye bir doktorun düştüğü bu ülke, kişi başına doktor sayısı bakımından da bugün dünyada ilk sırayı alıyor.

Anne ölümleri ise 1960'da on binde 118.2 iken, 1989'da 29.2'dir. Akut ishale bağlı ölümler aynı sürede 57.3' den 2.7' ye, bulaşıcı ve paraziter hastalıklara bağlı ölümler 94.4'den 8.6'ya düşürülmüştür. Kronik hastalıklara bağlı ölümlerden 1972-88 arasında kalp hastalıkları (196.2' den 176.4'e), kanserler (122.6' dan 114' e), damar hastalıkları (71.1' den 59.7'ye), pnömöni ve enfluenza (45.2'den 33.8'e), böbrek hastalıkları (10.8' den 7.2'ye) kadar geriletilmiştir.

Henüz elli yıl bile değil! Ama devrimden bu yana sağlanan gelişme olağanüstüdür. Bu haliyle Küba, Güney ve Orta Amerika'nın sağlık ölçütleri bakımından en iyi durumda olan ülkesidir.

Sosyalist ve İnsancıl Bir Sağlık Sistemi İçin Eğitim

Bütün bunlar kuşkusuz, devrimin sağlık alanına verdiği önemin göstergeleridir ve son derece sınırlı olan kaynakların nereye akıtıldığı ile ilgilidir.

1959'da Küba'da topu topu bir tane tıp fakültesi, çoğu özel çalışan 6 bin doktor ve tamamen yetersiz 20 hastane vardır.

Bugün ise Küba'da 22 Tıp Fakültesi ve bunun yanında halk sağlığı okulları vardır ve doktor sayısı 80 bini aşmış durumdadır. 11 milyon nüfusu olan bir ülkede toplam 450 bine yakın olan sağlık görevlilerinin yarıya yakını aile hekimi, 90 bine yakını hemşire, 50 bini sağlık teknisyenidir. Yüzlerce hastane, doğumevi, huzurevi ve bakım evlerinin yanında ülkede yaklaşık 15 bin aile hekimliği ofisi bulunmaktadır.

Yani yükselen sağlık göstergelerinin arkasında tümüyle devrim ve onun somut tercihleri vardır. Üstelik bu sağlık eğitimi, artık bütün uluslararası kuruluşların kabul ettiği gibi dünyadaki en iyi eğitimlerinden biridir ve her yıl binlerce öğrenci Küba'da tıp eğitimi almak için Havana'ya gelmektedir.

Halk İçin Sağlık ve Aile Hekimliği

Ama bütün bunların ötesinde asıl önemli olan, Küba'daki sağlık sisteminin işleyiş biçimidir. Bu sistem esas olarak 40 bine yakın aile hekimi ve binlerce yerel poliklinik üzerine kuruludur.

Bugün Küba'da kişiler sağlık hizmetinden yararlanmak için araştırma enstitüleri dışında aile doktorlarına, polikliniklere, hastanelere doğrudan başvurabilirler. Her polikliniğin bir bölgesi vardır. Bölge içinde aile hekimleri toplum ile iç içe ve sıcak bir ilişki içinde beraber çalıştıklarından, doğrudan diğer kurumlara başvurma yolunun açık olmasına rağmen başvurular daha çok aile hekimlerine yapılmaktadır.

Aile hekimliği uygulamasında rekabet veya ödüllendirme yoktur. Kişinin aile hekimini seçme hakkı vardır. Ancak bölgelere atanan hekimler devamlı olarak halkla beraber olduğundan, bir bağ oluşmaktadır.

Yerel polikliniğin 2,5 km çapında bir sorumluluk alanı vardır. Bu sorumluluk alanında 60'dan fazla aile doktoru hizmet vermektedir. Yakın olması nedeniyle aile doktorları tercih edilmektedir. Poliklinikte aile doktorları tarafından istenilen tetkikleri yapılmakta, uzman konsültasyonları ve çeşitli tedaviler yapılmaktadır. Aynı zamanda hemşire ve sağlık teknisyeni eğitimleri de buralarda yapılmakta, uzman hekimler poliklinikte hizmet vermenin yanında aile doktorlarının ofislerine giderek ihtiyaca göre hasta muayene etmekte ve böylece aile doktorlarının eğitiminin devamlılığı da sağlanmaktadır. Aile hekiminin yaklaşık 500 kişilik listesi vardır. Gebelerin ve bebeklerin takibine özel önem verilmekte ve sık sık ev ziyaretleri yapılmaktadır. Hastaneye sevklerde hastalar ile beraber gerekirse hastaneye gidilmektedir. Hastaneden geri bildirimler ise düzenli şekilde yapılmaktadır.

Kısacası Küba, sağlık hizmetinin ilk aşamasını tümüyle yerelleştirerek büyük araştırma hastanelerini daha çok büyük operasyonlar için kullanılabilir hale getirmiştir.

Hasta Olmama Hakkı ve İnsani Gelişme Düzeyi

Ayrıca Küba, sağlığı ilgilendiren bazı alanlara önceden müdahale etmekte ve böylece hastalıkların artışı kontrol altına almaktadır. Örneğin, bugün kentlerde nüfusun tamamına yakını, kırlarda ise % 85'i temiz içme suyuna ulaşabilmektedir. Bu oran 1953' de sadece % 35'ti. Bugün Küba, verem aşısında % 99, DBT'de %100, Poli-o'da %93, Kızamık'ta %94'lük aşılama oranlarına sahiptir. Küba'nın sağlık başarısının arkasındaki bir başka etmen de, beslenmeye, özellikle de çocuk ve anne beslenmesine önem vermesidir. Ayrıca Küba, özellikle kadınların eğitimine ağırlık vererek, sağlık da dahil, bir çok konuda a-

şamalar kaydetmiştir. Okuryazarlık oranı Küba'da, erkekler için %96 ve kadınlar için % 95'tir. İlkokula kayıt oranı % 99, beşinci sınıfa kadar okuma oranı % 94, orta öğretime kaydolma oranı ise % 79'dur.

Birleşmiş Milletler'in, 2005 İnsani Gelişme Raporu'na göre Küba bugün "insani gelişme düzeyi bakımından" en üst noktalardadır.

Ancak, ülkelerin mutlak insani gelişme puanlarından daha önemlisi, ülkenin bu puana göre dünya ülkeleri arasındaki sırası ile kişi başı ulusal gelire göre sırası arasındaki farktır. Örneğin, ABD'nin insani gelişmedeki konumu, 177 dünya ülkesi arasında, ulusal gelirdeki konumundan altı basamak (fark -6) daha geridedir. Bu, ABD'nin ulusal gelirini insani gelişme, refah için kullanmadığını gösteren bir ölçüttür. Küba'da ise gelire göre insani gelişme puanı en yüksek olan ülkedir. Küba insani gelişmede, gelirdeki sıralamasının tam 40 basamak üstünde (+ 40 puan) yer alır. Bu konumuyla dünyada 177 ülke arasında birincidir.

Yani Küba, yalnızca hastalıklara müdahale alanında değil, hastalıkları önleme ve toplum sağlığını koruma alanında da büyük devrimci başarılarla imza atmış durumdadır.

İlaç Tekellerine Kesin Tavır

Diğer yandan Küba, bütün dünyanın baş belası olan ilaç tekellerinin soygununa karşı da en ciddi adımları atan ülkedir.

Örneğin Tıp Kurumu Başkanı Mehmet Altınok'un verdiği bilgiye göre, 2004 yılında Türkiye'nin ilaç ve diğer eczacılık ürünleri ithalatı 2.5 milyar dolara ulaşmıştır. İlaç alanındaki ticaret açığı ise 2 milyar dolardır ve uluslararası ilaç şirketleri Türkiye'deki ilaç pazarının yüzde 60'ından fazlasını elinde tutmaktadır. Uluslararası şirketlerin "patent", "veri koruması" ve "veri imtiyazı" gibi dayatmaları nedeniyle Türkiye, ilaç sektöründe büyük zarara uğramakta, bu şirketlerin pazarladığı ilaçlar "fikri mülkiyet haklarıyla korunan ithal ürün" olmalarının etkisiyle çok pahalıya satılmaktadır.

Oysa Küba ve başka bazı ülkeler, uzun süredir bu son derece pahalı ilaçları artık kendi ülkelerinde üretmekte ve tekellerin bağımlılığını kırmaktadırlar. Öyle ki, böylece aynı ilaçlar tekel fiyatlarının onda biri gibi maliyetlere üretilebilmektedir. Örneğin Hepatit B aşısının serbest piyasa fiyatı 17 dolar iken, Küba gibi ülkelerde aynı aşının maliyeti 70 sente dek düşmektedir. Bütün bu örnekler, bir yandan ilaç tekellerinin olağanüstü kâr oranlarını gözler önüne sererken, diğer yandan Küba'nın seçtiği yolun ne kadar doğru olduğunu göstermektedir.

Küba: Kocaman Bir Tıp Fakültesi...

Tıp eğitimi, bugün Küba'nın ciddi biçimde

şöhret sahibi olduğu bir alandır. 2005'te toplam 83 ülkeden 12 bini aşkın öğrenci Küba'da tıp eğitimi görmektedir. Bunların 5.500'ü Güney Amerika'dan, 3.244'ü Orta Amerika ülkelerinden, 489'u ABD, Porto Riko ve Meksika'dan, 1.039'u Karayip Adaları'ndan, 777'si Afrika'dan ve kalanı Asya ve Avrupa'dandır. Venezüella ve Bolivya gibi özel durumları dışta tutarsak sadece bilinen tıp eğitimi anlamında her yıl Küba tıp fakülteleri 2 bin mezun vererek ülkelere yollamaktadır.

Ama yalnızca eğitim de değil, gönüllü Kübalı doktorlar bugün dünyada bir efsane gibidir. 1963-2004 arasında 70 binden fazla Küba sağlık görevlisi 70 ülkede çalışmıştır.

Buna karşın, Fidel'in bir konuşmasında değindiği gibi, kapitalist ülkeler de "Küba'nın yaptığı'nın aynısını yapmaktadır ama tam tersini. Üçüncü Dünya ülkeleri için doktor yetiştirmekte, bu ülkelerin yetiştirdiği kişileri ellerinden almaktadırlar."

Örneğin Harvard Üniversitesi ve Dünya Sağlık Örgütü'nün bir raporu, fakir ülkelerdeki doktorların zengin ülkelere nasıl kaçırıldığını gözler önüne sermektedir. Rapora göre Avusturya'daki doktorların yüzde % 5'i göçmen nüfustandır. Bu oran, Fransa'da % 6, Almanya ve Danimarka'da % 7, Norveç'te %15, Avustralya'da %22, Amerika Birleşik Devletleri'nde %24, Kanada'da % 26 ve İngiltere'de %32'dir. Yani emperyalist ülkeler, yoksul ülkelerdeki binlerce doktoru kendi ülkelerine çekerek aslında böylece milyarlarca dolarlık bir transfer sağlamaktadırlar.

Venezüela: Yoksullara Sağlık Hizmeti ve Küba

Türkiye'den bakınca rakamlar inanılmaz geliyor...

2000 yılında Venezüela ile imzaladığı anlaşmaya göre Küba, 17 milyon yoksul Venezüellalıya bedava sağlık hizmeti götürmeyi amaçlayan Barrio Adentro (yoksul mahalleler için) programlarında çalışmak üzere 20 bin doktor ve sağlık görevlisini Venezüela'ya gönderdi. Bugün Küba Venezüella'nın 600 sağlık kliniği, 600 rehabilitasyon ve fiziksel terapi merkezi ve 35 tane en son tıbbi teknoloji ile tam donatımlı hastane kurulmasına yardımcı oluyor. Üstelik Kübalılar 40 bin yeni kadro doktor ve 5 bin hemşireyi de eğitiyorlar. Aynı zamanda, 10 bin Venezüellalı doktor ve hemşire adayı Küba'da eğitilecek ve tahminen 100 bin Venezüellalı göz hastalıkları tedavisi görecek. Şu anda bile binlerce Venezüellalı Küba'da tedavi görüyor ve ücretsiz ameliyat olabiliyor.

Ayrıca yine Küba Bolivarcı devrimin en temel dayanaklarından olan Mission Robinson eğitim programları ile yoksul mahallelerde 1.4 milyon kişinin okuma yazma öğrenmesine yardımcı oluyor. Bütün bunlar sadece yardımseverlik gösteri-

si değil, Bolivarcı devrimle enternasyonalist dayanışmadır. Burada söz konusu olan şey, milyarlarca dolardan oluşan servetinin birkaç kırıntısını yoksulların önüne atan patron tavrı değil, yokluğu paylaşan bir halkın soylu tutumudur. Fidel'in sık sık söylediği gibi ABD her yana ordu gönderirken Küba doktor göndermektedir. Ordu ölüm saçarken tıp sağlık yaymaktadır.

Bolivya: Yerlilerin Kaderi Değişiyor

Kübalı doktorlar ordusu Bolivya'da henüz işe yeni başlamış sayılır. Ama daha şimdiden 700 gönüllü Kübalı doktor Bolivya'da ücretsiz muayene ve tedavilere başlamış durumda. Bu çaba, 20 kırsal kliniği de içeriyor. Kübalı doktorlar şu anda Bolivya'nın 9 idari bölgesinde, 180 belediyede ücretsiz sağlık hizmeti veriyor. Mucize Operasyonu (Operation Miracle), programının yürürlüğe girdiği Şubat 2006'dan beri özellikle Küba Tıbbının uzmanı olduğu göz hastalıkları alanında 375 bin hasta tedavi edildi, 7 bin 613 kişinin yeniden görmesi sağlandı.

Morales hükümeti Küba'nın yardımları ile başkent La Paz, ve Cochabamba, Santa Cruz, Sucre, Potosi, Copacabana şehirlerinde göz klinikleri açmayı hedefliyor. Bu klinikler 100 bin kişiye operasyon yapabilme kapasitesine sahip olacak. Ayrıca, 5 bin Bolivyalıya Küba'da ücretsiz olarak tıp eğitimi görmeleri için burs veriliyor.

Pakistan: Deprem Acıları...

Bütün bunlardan daha çarpıcı olanı ise Küba'nın Pakistan depremi sonrasında yaptıklarıdır. O süreçte emperyalist ülkeler yardım işlerini uluslararası kurumların sırtına yıkarak sadaka düzeyinde yardımlardan söz ederken, depremin ardından ilk 48 saat içerisinde Pakistan'a giden Kübalı doktorların sayısı kısa sürede bini bulmuştur. Ve şu ana kadar, cerrahi, ultrason, elektro kardiografi, röntgen ve klinik laboratuvar hizmetlerini vermek üzere en modern teknolojiyle donatılmış toplam 17 çadır hastane kurulmuştur ve 13 tanesi daha kurulma aşamasındadır.

Ayrıca Kübalı doktorların kendi müdahalelerinde kullanmaları için 100 ton ilaç, cihaz ve cerrahi materyalin yanı sıra 150 tonluk tıbbi ve hastane ekipmanı da gönderilmiştir. Sonuçta bugüne kadar Kübalı Doktor ordusu Pakistan'da 60 bin hastaya bakmış, 2 bin ameliyat gerçekleştirmiştir. Ve yine Küba, Pakistanlı gençler için tıp bursu vermeyi planlamaktadır.

Sonuç: Emperyalist Sistemle Savaşmanın Bir Cephesi Olarak Tıp

Kübalı doktorların adeta bir ordu gibi dünyanın yoksul ülkelerinde yürüttükleri faaliyet tabii ki bu örneklerle sınırlı değil. Daha binlerce Kübalı doktor ve Küba eğitilmiş başka uluslardan

doktorlar, Afrika, Asya ve Güney-Orta Amerika'da görev yapıyor.

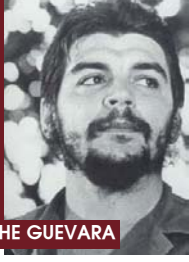
Bütün bu olup bitenlerin anlamı çok açık. Bütün bunlar her şeyden önce Küba'nın sosyalist bir ülke olarak ayakta kalmasının bir rastlantı olmadığını gösteriyor. Çünkü Küba, sosyalizmin öncelikle insanı merkeze koyması gerektiğini, insan sağlığının da tam bu noktada olağanüstü bir öneme sahip olduğunu bize anlatıyor. Şüphesiz bütün bunların aksamasız yürüdüğünü kimse söylemiyor; ama bu kadar kısıtlı olanakları olan bir adada gerçekleştirilen olağanüstü sağlık koşulları, basit ve sıradan bir iş değildir. "İşin sırrı nedir?" diye soruyordu Fidel bir konuşmasında ve yanıtlıyordu: "Gerçek olan şu ki; insan sermayesi, maddi sermayeden çok daha önemlidir. İnsan sermayesi, sadece bilgi değil aynı zamanda -özellikle- bilinç, ahlak, dayanışma, gerçek insani duygular, özveri, kahramanlık ve çok azla çok şey yapabilme kapasitesi sağlar."

İşte meselenin özü budur. Küba'nın yaptığı şey, yalnızca tıp alanında daha iyi teknolojiler keşfetmek, iyi tıp eğitimi vermek değil; asıl önemli olan Kübalıların düşünme ve davranış biçiminin enternasyonalizm tarafından şekillendiriliyor olması. Sosyalist ülkeleri her zaman kendi yurttaşların esaret altında tutmakla suçlayan ve bunu kanıtlamak için 1950'ler sonrasında sosyalist ülkelerdeki sanatçı ve bilim adamlarını devşirmeye çalışan CIA, bu kez eli kolu bağlı durumdadır. Binlerce doktorun herhangi bir maddi çıkar gözetmeksizin, evlerinden, memleketlerinden on binlerce kilometre uzağa böyle büyük bir gönüllülükle gitmesi, dünya tarihinde bir ilktir ve bu kararlılık, özveri karşısında neoliberalizmin sağlığı bir ticari alan olarak gören yaklaşımı ciddi yara almaktadır.

Dolayısıyla, Küba tıbbının bugün üstlendiği rol, yalnızca sağlıkla ilgili değildir. Bu olgu bize bir yandan sosyalizmin ancak insanların katılımı ve sahiplenmesiyle yaşayabileceğini göstermekte, diğer yandan ise enternasyonalizmin yeni bir tarifini yapmaktadır. Yalnızca devlet politikası ya da diplomatik adımlar değil, kitlelerin bizzat içinde aktif olarak rol aldığı devrimci bir eylem olarak enternasyonalizm...

Latin Amerika Tıp Okulu'nun geçen yılki mezuniyet töreninde şöyle diyordu Fidel: "Bu asil mesleğin yılmaz süvari sancaktarları, dünyanın tüm altınlarının, sağlığın ve hayatın gerçek bekçilerinin bilincini bükemeyeceğini göstererek, ihtiyaç duyulan her ülkeye gitmeye hazır ve daha iyi bir dünyanın mümkün olduğu inancıyla ileri!"

Küba ve Tıp... Fidel'in söyledikleri yeterince açık değil mi?

CHE GUEVARA

sosyalizm ve tıp hakkında...

Aşağıda, Ernesto Che Guevara'nın 19 Ağustos 1960'ta Havana'da Halk Sağlığı Bakanlığı'na bağlı bir kuruluşun açılışında yaptığı bir konuşmayı veriyoruz. Konuşma 1960 yılında Küba'nın sürecini anlamak açısından önemli. Bir başka açıdan bakıldığında ise konuşma tıp üzerinden aslında bir sosyalizm anlayışı konusunda da önemli pasajlar içeriyor.

Yoldaşlar,

Küba halkının, özgürlüğünü, tam bir sanayiye yolunda gerçekleştirilen ilerlemeleri ve tüm devrimci yasaların yarattığı gelişmeleri günden güne kutlamak için düzenlediği yüzlerce toplantıdan biri olan bu sade toplantının benim için özel bir önemi vardır.

Yıllarca önce doktor olarak hayata atıldığımı hemen hemen herkes bilir. Tıbbı başladığımda, öğrenimime başlarken, bugün sahip olduğum devrimci düşüncelerin çoğu ideallerim arasında yoktu. Herkes gibi ben de başarılı olmak istiyor, tanınmış bir araştırmacı olmayı, sonunda tüm insanlığa hizmet edecek, fakat o an için bana kişisel bir başarı kazandıracak bazı şeyler bulmak için yorulmaksızın çalışmayı düşünüyordum. Ben de hepimiz gibi çevremizin ürünüydüm.

Öğrenimimi bitirdikten sonra bazı özel ve karakterime bağlı nedenlerle tüm Amerika'da bir yolculuğa giriştim ve kıtayı tümüyle gezdim. Haiti ve Sen Domingo dışında bütün diğer Amerika ülkelerini bir bakıma ziyaret etmiş oldum. Yolculuğumun koşulları nedeniyle, önce öğrenci, sonra da doktor olarak, yoksulluğu, açlığı,

hastalıkları, çaresizlikten hasta bir çocuğu tedavi etmenin olanaksızlığını, açlığın sebep olduğu geri zekalılığı ve bir insan için, vatanımız Amerika'nın yoksul sınıflarında sık sık görüldüğü şekilde önemsiz bir kaza sonucunda oğlunu kaybetmek gibi sonu gelmez cezaları yakından gördüm. O anlarda benim için ünlü bir araştırmacı olmak ya da tıp bilimine önemli bir katkı getirmekten daha büyük bazı şeylerin var olduğunu farkettim, amacım herşeyden önce insanlara yardım etmektir.

Fakat yine de hepimiz gibi çevremizin bir ürünü olmaya devam ediyor ve bu insanlara kendi kişisel gayretimle yardım etmek istiyordum. Çok yolculuk yapmıştım, o sıralarda Arbenz'in Guatemala'sında bulunuyordum, devrimci tıbbın koşullarına düzen vermek için bazı notlar yazmaya başlamıştım. Devrimci bir doktor olmak için gerekli olanları araştırmaya başlıyordum. Fakat, United Fruit, Devlet Bakanlığı ve Foshier Dulles -zaten bunların hepsi gerçekte aynı şeydir- tarafından başlatılan saldırı patlak verdi, bunların işbaşına getirdiği kuklanın adı Castillo Armas idi.

Halk, Küba halkının bugünkü olgunluk de-

recesine henüz ulaşmamış olduğundan saldırı başarılı oldu ve ben günün birinde diğer birçokları gibi sürgün yolunu tuttum yada daha doğrusu Guatemala'dan kaçtım, çünkü bu ülke benim vatanım değildir.

Bunun üzerine çok önemli bazı şeylerin farkına vardım: devrimci bir doktor olmak için, herşeyden önce devrim yapmak gereklidir. Ayrı ayrı, bireysel çabalar, saf idealler, soylu erkekler uğruna tüm bir hayatı feda etme arzusu, bütün bunlar tek başına harekete geçilirse ve Amerika'nın bir köşesinde, bir başına düşman hükümetlere ve ilerlemeye olanak vermeyen toplumsal koşullara karşı mücadeleye girilirse hiçbir şeye yaramaz. Devrim yapmak için, Küba'da olduğu gibi tüm bir halkın seferber olması, silah kullanarak silahın değerini öğrenmesi, savaşçı birliği uygulayarak halkın birliğinin değerini anlaması gerekir.

Daha önceki sorunlar yeniden karşımıza çıkıyor. Bir toplumsal refah çalışması etkili biçimde nasıl yapılmalıdır? Kişisel çabayı toplumun ihtiyaçlarına uydurmak için ne yapmalıdır?

Hepimiz geçmişimizi düşünelim, doktor olarak ya da devrimden önce herhangi bir halk sağlığı hizmetindeki çalışmamızda yaptıklarımızı ve düşündüklerimizi hatırlayalım. Bunu derin bir eleştiri ruhu içinde yapalım, bu geçmiş dönemde bütün duyduklarımızın ve düşündüklerimizin artık bitmiş sayılması lâzım geldiği ve yeni tip bir insan yaratmak gerektiği sonucuna varırız. İçimizden herbiri, kendisiyle ilgili alanda, bu yeni insan tipinin mimarı olursa, herkes için bu insanı yaratmak daha kolaylaşacak ve bu insan yeni Küba'yı temsil edecektir. Bu toplantıda hazır bulunan sizlerin, Küba'da yeni tip insanın doğmakta olduğu düşüncesine sahip olmanız yerinde olur; başkentte bunun iyice farkına varmak kolay olmuyor, fakat bu yeni insana ülkenin her köşesinde rastlanıyor. Aranızdan 26 Temmuz'da Sierra Maestra'da bulunanlar daha önce hiç bilmedikleri bir şeyle karşılaştılar: kazma-kürekli bir ordu. Bu ordu, Oriente eyaletinde, milis askeri yoldaşları ulusal bayramlarda tüfekle resmi geçit yaparken, omuzlarında kazma-kürekle geçit resmine merasimine Fakat yine sizler, kuşkusuz, hemen hemen onüç-ondört yaşlarında olduğu halde sekiz-dokuz yaşlarında görünen, vücut yapısı zayıf çocukları da gördünüz. Bunlar Sierra Maestra'nın gerçek oğulları, her türlü yoksulluk ve açlığın çocukları, kötü beslenmenin evlâtlarıdır. Bu küçük Küba'da, dört ya da beş televizyon kanalı, yüzlerce radyo istasyonu bulunduğu halde, modern bilimin tüm ilerlemelerine rağmen, bu çocuklar ilk kez olarak gece okula gelip elektrik ışığını gördüklerinde, o akşam yıl-

dızların çok alçak olduğunu söylediler. Aranızdan bazılarının kuşkusuz görmüş olduğu bu çocuklar şimdi kolektif okullarda yalnızca alfabenin ilk harflerini öğrenmekle kalmıyor, bir meslek de kazanıyor ve hatta devrimci olmanın zor bilimini de kavriyorlar.

Küba'da doğmakta olan yeni insan tipleri işte bunlardır. Bunlar ücra yerlerde, Sierra Maestra'nın uzak köşelerinde, kooperatiflerde ve çalışma merkezlerinde doğuyorlar. Bütün bunlar bugünkü tartışmamızın konusuna yakından bağlıdır. Doktorun, tıp alanında çalışan herhangi başka bir emekçi gibi devrimci harekete katılmasıyla yakından ilgilidir; çünkü bu çaba, yani orduyu eğitmek, kaçmış olan mülk sahiplerinin topraklarını, meyvasını asla toplamaksızın alınının teriyle hergün bu toprağı işlemiş olanlar arasında paylaşırma çabası, toplumsal tıbbın Küba'da şimdiye kadar yapmış oldukları arasında en büyük eserdir.

Hastalıkları tedavi etmenin dayanması gerektiği ilke, sağlam bir vücut yaratmaktır. Fakat bu sağlam vücudu, bir doktorun zayıf bir organizma üzerinde yaptığı sanatkârane bir çalışmayla değil, toplumsal ortaklaşacılık temeli üzerinde tüm kolektivitinin çalışmasıyla yaratmaktır. Tıp günün birinde hastalıkları önleyen, kamuya kılavuzluk eden ve kamuyu tıbbi görevlerini yerine getirmeye zorlayan, yaratmakta olduğumuz bu yeni toplumun karakteristikleri arasında eksik olan bir takım şeyleri tamamlamak yada cerrahi bir müdahalede bulunmak için ancak son derece acil hallerde müdahale eden bir bilim halini alacaktır.

Bu gün tıp.... (Durun bakalım! Ne oluyor orada? Bu salonda bulunmayan biri de birisinin bayıldığı mı sanır.) Devam edelim! Bugün Halk Sağlığı Bakanlığında ve tüm bu tür örgütlerden istenen çalışma, halk sağlığını, hastalık o-

olarak beliren herşeyi önlemek ve halka kılavuzluk etmek için elverdiğince büyük sayıda insana yardım götürebilecek biçimde örgütlemektir.

Fakat bu örgütleme çalışması için bütün devrimci çabalarda olduğu gibi, özünde bireye ihtiyaç vardır. Devrim, bazılarının ileri sürdüğü gibi kolektif iradeyi, kolektif inisiyatifini standartlaştırmak eğiliminde değildir, tam tersine insanın bireysel olanaklarını özgürlüğe kavuşturmaya yöneliktir.

Devrim, aynı zamanda bu olanaklara yön verir. Bugünkü görevimiz tüm doktorların yaratıcı olanaklarını toplumsal tıp çalışmalarına yöneltmektir. Bir çağın sonuna gelmiş bulunuyoruz, hem de yalnız burada Küba'da değil. Bunun tersi söylene ve bazıları buna inansa da, tanımış olduğumuz kapitalizm ve içinde büyüdüğümüz, acı çektiğimiz çevreye benzer hayat biçimleri tüm dünyada yıkılıp gitmektedir.

Tekeller perişanlık içinde, kolektif bilim günden güne yeni ve önemli zaferler kazanıyor. Amerika'da, Afrika ve Asya gibi boyunduruk altındaki başka kıtalarda uzun zaman önce başlamış olan bir kurtuluş hareketinin öncüsü olmak onuru ve görevi bize düştü. Bu derin toplumsal değişme insanların zihin yapısında da köklü dönüşümler gerektiriyor.

Bir toplumsal çevre içinde bulunan bir kimsenin tek başına eylemi anlamındaki bireycilik ortadan kaybolmalıdır. Yarın, bireycilik, bireyin ortaklaşacılığın mutlak çıkarıma tam anlamıyla kullanılması olacaktır. Fakat, bu bugünden anlaşılabilir de, söylediklerim anlaşılabilir de, herkes biraz bugünü, geçmişi ve geleceğin nasıl olması gerektiğini düşünmeye hazır olsa da, düşünme tarzını değiştirmek için büyük iç dönüşümler geçirmesi ve özellikle toplumsal alanda köklü dış dönüşümlere tanık olması gerekecektir.

Küba'da bu dönüşümler oluşmaktadır. Bu devrimi tanımanın, halkın içinde ta derinlerde bulunan ve o denli uzun zamandır uyutulmuş olan güçleri keşfetmeyi öğrenmenin bir yolu da, Küba'yı, kooperatifleri ve yaratılmakta olan çalışma merkezlerini ziyaret etmektir. Tıp sorununun can damarına ulaşmanın yollarından biri ise, yalnızca kooperatifleri ve çalışma merkezlerini oluşturan insanları ziyaret etmek değil, onların çektikleri hastalıkları da araştırmak, neden acı çektiklerini öğrenmek, yıllar boyunca ve kalıtsal olarak yüzyıllardır süren tam bir baskı ve boyunduruk döneminden kalan yoksunluklarının neler olduğunu görmektir.

Doktor ve tıp emekçisi, kitle içinde, kolektifite içindeki insanın oluşturduğu yeni çalışmasının can damarına gitmelidir.

Doktor daima, dünyada ne olursa olsun, çok önemli ve toplumsal ilişkiler içinde sorumluluğu çok büyük bir görev sahibidir, çünkü hasta-

ya çok yakındır, yapısını bütün derinliğiyle çok iyi bilir, acıya yaklaşan ve onu yatıştıran kişiyi temsil eder.

Birkaç ay önce, Havana'da öğrenimini bitirmiş ve diplomalarını almış olan bir grup öğrenci, doktor olarak kırsal bölgelere çalışmaya gitmeyi reddettiler. Oraya gitmek için bazı avantajlar istiyorlardı. Geçmişin görüş açısından bakarsak, bunun böyle olması akla uygundur, bunu çok iyi anladığımı sanıyorum. Birkaç yıl önce benim ne olduğumu ve ne düşündüğümü hatırlamam yeter. Bu başkaldıran gladyatörün, kendine daha iyi bir gelecek, daha iyi iş koşulları sağlamak ve kendisine ihtiyaç duyulduğu gerçeğini değerlendirmek isteyen yalnız bir savaşçının durumudur.

Peki, bunlar aileleri öğrenim yıllarının çoğunun giderlerini karşılayabilmiş dokuz genç olmayıp da, mucize eseri olarak yüksek öğrenimini bitirebilmiş, anfilerde ders görebilmiş 200-300 köylü olsaydı durum ne olacaktı? İşte bu köylüler, bütün heyecanlarıyla kardeşlerine yardım etmeye koşacaklar, onlara sağlanan öğrenim yıllarının boşa gitmediğini kanıtlamak için en çok çalışma ve sorumluluk isteyen görevlere talip olacaklardı. Böylelikle, altı - yedi yıl sonra, işçi ve köylü sınıfının oğulları olan yeni öğrencileri hangi tür meslekte olursa olsun unvanlarını kazandıklarında meydana gelecek olan durumu şimdiden görecekler. Fakat geleceğe kaderciler bir gözle bakmamalı, insanları işçi ya da köylü sınıfının çocukları ve karşı - devrimciler olarak bölmemelidir; bu basitliktir ve gerçek bu değildir. Çünkü bir insanı devrimin içinde yaşamak kadar hiçbir şey eğitmez. Çünkü içimizden hiçbirinin, Granma grubuyla ilk gelenlerden ve Sierra Maestra'da yerleşip işçiler ve köylülerle yaşayarak onlara saygı duymayı öğrenenlerden hiçbirinin işçi ya da köylü geçmişi yoktu. Tabii ki, aramızda çalışmak zorunda kalmış olan ve çocukluğunda bazı güçlükler çekmiş olanlar eksik değildi. Fakat hiçbirimiz açlığı, gerçekten açlık denilebilecek şeyi görmemiştik, bunu Sierra Maestra'da geçirdiğimiz uzun yıllar sırasında geçici olarak öğrendik. Bundan sonra, birçok şey apaçık olarak gözlerimizin önüne serildi. Başlangıçta zengin bir köylüye ya da hatta bir büyük toprak sahibine ait herhangi birşeye dokunanları şiddetle cezalandıran bizler, günün birinde 10.000 kesimlik hayvan ele geçirip köylülere teslim ettik ve bunları yemelerini söyledik. Köylüler, yıllardan ve yıllardan beri ilk defa, bazıları ise hayatlarında ilk defa öküz eti yemiş oldular.

10.000 öküzün pek kutsal mülkiyetine karşı duyduğumuz saygı silahlı savaş sırasında kayboldu, tek bir insan hayatının dünyanın en zengin adamının tüm mülklerinden binlerce kez

daha değerli olduğunu gayet iyi anlamıştık. İşçi ya da köylü sınıfının çocukları olmayan bizler bunu işte orada öğrendik. Niçin yok yere ayrıcalıklı olduğumuzu ve Küba'da geri kalan insanların aynı şeyi öğrenemeyeceğini söyleyelim? Elbette ki bunu öğrenebilirler ve üstelik de bugün, devrim, insanın, yakınında bulunanlara yardım etmekten duyduğu gururun yüksek bir ücretten çok daha önemli olduğunu, halkın minnet ve şükranının biriktirilecek bütün paralardan çok daha tayin edici ve uzun süreli olduğunu, her doktorun eylemi yarıçapı içinde bu değerli hazineyi, yani halkın şükranını elde etmesi gerektiğini anlamasını zorunlu kılıyor.

Öyleyse, önce eski görüşlerimizi silmeli ve giderek daha büyük bir eleştiri ruhuyla halka daha çok yaklaşmalıyız. Eskiden yaklaştığımız gibi değil, çünkü hepimiz şöyle diyebilirsiniz: "Yoo, ben de halkın dostuyum. İşçilerle, köylülerle konuşmayı çok severim, her pazar falan yere, filan şeyi görmeye giderim.., Bunu herkes yapar, fakat bugün yapmak zorunda olduğumuz yardımseverlik dayanışma şeklinde olmalıdır. Halka şunu demek için yaklaşmamalıyız: "İşte geldik, sana yardımcı olacağız, bilimimiz sayesinde seni eğiteceğiz, sana yanlışlarını, kültürsüzlüğünü, bilgisizliğini göstereceğiz." Biz halka bir araştırmacı ruhuyla, alçak gönüllülükle gitmeli halkın büyük bilgelik kaynağından feyz almalıyız.

Çoğu kez, ne derece yanılmış olduğumuzu, basma kalıp düşüncelerimizin sonunda kendimizden birer parça ve refleksler halini almış olduğunun farkına varacağız. Çoğu kez, yalnız genel, toplumsal ve felsefi görüşlerimizi değil, tıp konusundaki görüşlerimizi bile baştan aşağı değiştirmemiz gerekecektir. Hastaların her zaman büyük şehirlerdeki hastahanelerde herhangi bir hastalığın tedavi edildiği gibi tedavi edilemeyeceğini anlayacağız; doktorun aynı zamanda nasıl bir tarımcı olması da gerektiğini, nasıl yeni besin bitkileri ekmeyi öğrenmesi, kırsal bölgelerdeki çok sınırlı olan, potansiyel bakımından dünyanın en zengin tarım bölgelerinden biri olduğu halde bu ülkede öylesine fakir olan besinleri çeşitlendirmeyi öğrenmesi gerektiğini göreceğiz. O zaman, bu koşullarda, biraz eğitimci ve hatta büyük ölçüde eğitimci ve politikacı da olmamız lazım geldiğini, en başta yapmamız gereken şeyin, bağıra çağıra bilimimizi ilan etmek değil, halkın içinde eğitileceğimizi, yeni bir Küba inşa etmek gibi büyük ve güzel bir deneyi gerçekleştireceğimizi kanıtlamak olduğunu göreceğiz.

Şimdiden çok ilerlemiş durumdayız. 1 Ocak 1959 la bugün arasındaki uzaklığı basit bir biçimde ölçmemize olanak yoktur. Uzun zaman-

dan beri, halkın çoğunluğu, sadece bir diktatörün değil, tümüyle bir sistemin yıkıldığını kabul ediyor. Şimdi, zaten çözülmekte olan bir sistemin geride kalan yıkıntıları üzerinde, halkın mutlak mutluluğunu yaratacak olan yeni bir sistemin kurulmasının zorunlu olduğunu halk artık anlamalıdır.

Geçen yılın ilk aylarında, yoldaş Guillen'in, Arjantin'e gittiği zamanları hatırlıyorum. Bugün olduğu gibi, o sırada da büyük bir şairdi. Şiirleri yeni bir yabancı dile çevrilecekti, çünkü gün, şimdi olduğu gibi, o vakitlerde de dünyanın bütün dillerini konuşan yeni okuyucular kazanmaktaydı, fakat Guillen için halkın destanı olan şiirlerini okumak gücü, çünkü devrimin ilk yılı, yeni bir dönemin başladığı ve ön yargıların egemen olduğu bir zamandı. O sıralarda, hiç kimse şair Guillen'in olağanüstü sanatçı yeteneğini tümüyle halkın ve halkın davasının hizmetine adadığını farkedemiyordu. İnsanlar, onun Küba'nın şanı, şerefi olduğunu anlayamıyorlar, yalnızca onun tabu olan bir partinin temsilcisi olduğunu biliyorlardı. Şimdi bütün bunlar uzakta kalmıştır, ülkemizin bazı iç yapıları konusunda düşünce tarzları arasında bölünme olamayacağını, üzerinde anlaşmamız gereken şeyin ortak bir düşmanımız olup olmadığı ve ortak bir amaca ulaşmayı deneyip denemediğimiz olduğunu anlamamız gereklidir. Ortak bir düşmanımız olduğunu hepimiz biliyoruz ve hepimiz kesinlikle bu kanıdayız. Artık hiç kimse apaçık biçimde: "Bizim ve bütün Amerika'nın en büyük düşmanı Amerika Birleşik Devletlerinin tekelci hükümetidir.., derken kendisini birinin, bir yabancıнын dinleyip dinlemediğini, civarda elçiliğin ajamı bulunup bulunmadığını kontrol etmek için etrafına bakmıyor. Herkes düşmanın bu olduğunu bildiğine ve bu düşmana karşı mücadele eden herhangi bir kimsenin bizimle ortak bir yönü bulunduğunu

anlamaya başladığına göre, ortaya yeni bir sorun çıkmaktadır. Burası, yani Küba için amaçlar nelerdir? Biz ne istiyoruz? Halkın mutluluğunu istiyor muyuz, istemiyor muyuz? Burada herhangi bir iç yada dış tedbir almak sözkonusu olduğunda dünyanın büyük devletlerinden hiçbirinin elçiliğine başvurmak zorunda kalmaksızın, hiçbir savaşı bloka ait olmaksızın, özgür ülkeler arasında özgür bir ülke olmak için mücadele ediyor muyuz, etmiyor muyuz? Hiçbirşeyi olmayanlara birşeyler vermek için fazlasına sahip olanların elinden zenginlikleri alıp yeniden dağıtmayı düşünüyorsak, yaratma çabasını, bütün sevinçlerimizin günlük dinamizm kaynağı haline getirmeyi düşünüyorsak dayandığımız bir neden vardır. Aynı amaçlara sahip olanlar bizim dostumuzdur. Bütün bunlar arasında, dostumuz olan kimse başka düşüncelere sahipse, şu ya da bu örgüte aitse, bunlar önemsiz tartışma konularıdır. Büyük tehlike, büyük gerginlik ve yaratıcılık anlarında, ancak büyük düşmanların ve büyük amaçların önemi vardır. Amaçlar konusunda anlaşmışsak, nereye gittiğimizi şimdiden kesinlikle biliyorsak, camı isteyen beğenmesin, biz yine de işe koyulmak zorundayız.

Devrimin olabilmesi için önce devrimci olmakla başlamak gerektiğini daha önce söylemiştim. Devrimse vardır. Üçüncü çalışmayı amaç edineceğimiz halkı da tanımak gerekir, onu henüz yeterince iyi tanımadığımızı sanıyorum, bu yolda henüz aşmamız gereken oldukça büyük bir uzaklık bulunduğunu düşünüyorum. Halkın tanınmasında ilerlememizi sağlayan yolların neler olduğu bana sorulursa, yalnız ülkenin içlerine değil kooperatiflere de gitmek ve orada çalışmak gerekir derim -bunu herkes yapabilir, bir tıp emekçisinin çok önemli olduğu pekçok yerler vardır-, bu durumda Küba halkının dayanışmasının en belli başlı alametlerinden birinin devrimci milisler olduğunu, milislerin bugün hekime yeni bir işlev kazandırdığını ve daha yakın bir geçmişte acı, hattâ feci bir gerçek olan şeye, yani kısa bir süre önce az daha büyük çapta bir silahlı saldırının avı, ya da en azından kurbanları olabileceğimiz gerçeğini kabule hazırlar.

Böyle bir devrimci milis askeri görevini üstlenen hekimin, yine hekim olarak kalması gerektiğini de ısrarla belirtelim. Bizim Sierra'da işlediğimiz hataya -eğer buna hata denilebilirse- düşülmemelidir. Tüm hekim yoldaşlar bu yanlışın ne olduğunu bilirler, her halükârda bir yaralı ya da hastanın başucunda beklemek bize şerefsizlik gibi görünüyor ve ne pahasına olursa olsun tüfeğe sarılmaya ve ne yapmak gerektiğini savaş alanında göstermeye çalışıyorduk.

Şimdi koşullar farklıdır ve ülkeyi savunmak

için oluşan yeni ordular farklı bir tekniğe sahip olmak zorundadırlar; yeni ordu tekniğinde hekimin yeri çok önemli olacaktır, hekim olarak kalmaya devam edecektir çünkü bu en güzel görevlerden biridir, savaşta daha da büyük bir önem kazanmaktadır. Bu yalnız hekimler için değil, hasta bakıcılar, laborantlar ve kendini bu derece insanca bir çalışmaya adanmış olan herkes için böyledir. Fakat tehlikenin geçmeyip gizliden gizliye devam ettiğini bilmekle ve atmosferde hâlâ varlığı sezilen saldırıyı püskürtmeye hazırlanmakla birlikte, bunu düşünmeyi de bir yana bırakmalıyız çünkü, savaş hazırlığını uğraşlarımızın merkezi yaparsak istediklerimizi kuramayız ve kendimizi yaratıcı bir çalışmaya adayamayız.

Bir savaş eylemine hazırlanmak için harcanan bütün emekler, yatırılan bütün sermayeler, yitirilmiş emek ve paralardır. Ne yazık ki, bunu yapmak gereklidir çünkü, hazırlanan başkaları vardır, fakat, şerefli bir asker olarak bütün namusumla sizi temin ederim ki Ulusal Banka'nın kasalarından çıktığını görmekle en büyük üzüntü duyduğum para, yıkıcı bir ordunun kuruluşuna harcanacak olan paradır. Bununla birlikte, milislerin barışçı bir rolü vardır, milisler, meskûn merkezlerde halkı birleştiren ve tanımmasını sağlayan bir silah olmalıdırlar. Burada, yoldaşlarımızın bana anlattığına göre hekim milisleri arasında olduğu gibi, son derece büyük bir dayanışma olmalıdır. Tüm Küba'da, bütün tehlike anlarında, ihtiyacı olan herkesin sorunlarını çözmeye derhal gidilmelidir.

Bu, aynı zamanda, birbirini tanımanın, kardeşçe ve üniforma altında tam bir eşitlik içinde, Küba'nın tüm toplumsal sınıflarına ait insanlarla birlik olarak, beraber yaşamının yoludur. Biz tıp emekçileri -uzun zamandır unuttuğum bu unvanı kullanmama izin veriniz-, eğer bu yeni dayanışma silahını kullanırsak amaçlarımızı bilirsek, düşmanlarımızı tanır ve hangi yöne gideceğimizi saptarsak, geriye aşılacak yolun günlük bölümlerini bilmekten başka birşey kalmaz. Bu bölümleri ise bize kimse öğretmez, bu bölümler her bireyin aşacağı kendi yoludur, onun her gün yapacağı iştir, bireysel deneyiyle elde edeceği üründür, halkın refahına kendini adarken mesleki çalışmalarında kendinden verebilecekleridir. Adaletle doğru yol almak için tüm elemanlara sahip olduğumuza göre, bugün pratik çalışmalarında yararlanmadığım, fakat daima uygulanması gereken, Marti'nin "Söylemenin en iyi biçimi, yapmaktır." şeklindeki sözünü hatırlayalım ve Küba'nın geleceğine doğru ilerleyelim.

Yeni Sağın En Gerici ve İrkçi Teorisi:

MEDENİYETLER ÇATIŞMASI

Filizleri 1980'lerde gelişen, ancak asıl olarak 1990 sonrasında biçimlenen yeni tarihsel sürecin en önemli öğelerinden biri, emperyalist kampın yönetim kademelerini bir ağ gibi saran yeni-sağ, saldırgan eğilimdir.

Emperyalist süreç kuşkusuz baştan sona gerici-lik demektir ama öte yandan zaman zaman bu gericiliğin boyutlarının zirvelere tırmandığı görülür. Örneğin tekelci burjuvazinin en gerici en şoven yönetimi olarak faşizm tanımlaması, böyle az çok kalıcı bir süreci bize anlatır. 90'lardaki yeni-sağ hegemonya da böyle az çok oturmuş, oturmakta olan bir durum olarak karşımızdadır. Sınırsız emperyalist saldırganlık ile yükselen ve aslında o saldırganlığa da zemin teşkil eden bu eğilim, liberal bir görüntü altında faşizmin bir çok öğesini içinde barındırır. Reagan-Thatcher döneminden bu yana kadrolarıyla gitgide sistemin merkezine yerleşen bu güç, bütün diğer gerici yanları bir yana kendisine asıl düşman olarak emekçileri seçmiş, postmodern gericiliğin yardımıyla esas olarak dayanışma ve kolektiviteye saldırarak yolunu açmıştır. Öte yandan aynı güç, Hitler'in kaba saba ırkçılığında daha öteye geçerek yoksul halkların tümünü "aşağı türden insanlar" kategorisine yerleştirmekte, salt belli etnik grupları değil, bütün emekçileri hedef tahtasına koymaktadır. Bugünkü konjonktürde Ortadoğu halklarının aşağılanıp direnişçi güçlerinin ezilmesi gündemde olsa da aslında yeni-sağ saldırganlık, bir bütün olarak yoksul halkların ve ezilenlerin (emperyalist ülkelerde yaşayan alt sınıftan insanlar, işsizler, vs. dahil) dışlanıp aşağılanması üzerine kuruludur. 19. yüzyılda nüfus fazlası olan emekçilerin çocuklarının ortadan kaldırılmasını bile öneren aşırı Malthusçulukla "altta kalanın canı çıksın" ilkesine dayanan sosyal-Darwinizm, yeni-sağ ideolojide birleşip kaynaşmıştır. Üstelik bu kez her şey daha fazla dünya planındadır ve bu kez "canı çıkması" gerekenler, ABD ile müttefikleri dışındaki Asya-Afrika-Ortadoğu halklarıdır.

Ekonomik alanda 1980'lerde Milton Friedman'ın neoliberal düşünceleriyle işe başlayan yeni-sağ, daha sonra ekonomide olduğu kadar siyasette de kendi kadrolarını merkeze taşımış, yeni-muhafazakârlar adıyla bilinen grup özellikle ABD siyasetinde köşe başlarını tutmuşlardır. George Bush'un şu andaki ekibi, bu bileşimin tipik örneğidir. En son Dünya Bankası'nın başkanlığına getirilen Paul Wol-

fowitz'den Zbigniew Brzezinski'ye dek bu grup açıkça bir imparatorluk söylemini savunmaya devam ediyorlar.

Öte yandan, siyaset ve sosyoloji alanında da yeni-sağ meydanı boş bırakmamıştır. Yoksulların ve siyahların zeka düzeylerinin düşüklüğünü (ve dolayısıyla bu kesimlere eğitim fonu ayırmanın gereksizliğini) ince ince savunan profesörlerden sosyal yardım fonlarının insanın gelişimine zararlarını "kanıtlayan"(!) uzmanlara dek bir dizi gerici ideolog, yıllardır neoliberal saldırının aktif unsurları olarak çalışmaktadırlar.

Samuel Huntington da bunlardan biridir. Harvard Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Enstitüsü Başkanı, Amerikan Milli Güvenlik Kurulu Strateji Direktörü, Amerikan Siyasal Bilimler Derneği Başkanı ve ünlü ABD dış politika dergisi Foreign Affairs'ın kurucusu ve editörü olan Huntington, aslında uzun yıllardır Amerikan yönetimlerinin akıl hocası olarak görev yapıyor. Daha 1957'de yazdığı "Asker ve Devlet" isimli kitabında "zeka geçici ve tehlikeli bir şeydir -gereken organize vasatlıktır. Büyük planlar ve silkeleyici amaçlar olmamalıdır" diye söze başlayan ve tipik bir askeri toplum tasarımı yapan Huntington, "tek amacı öldürmek olan asker"i övgülere boğar. Üstelik o, bu düşüncelerini demokrasi tanımında da geliştirir ve "iyi bir demokrasinin bazı grupları dışlaması gerektiğini", her ırkın ve her kesimin politik sürece katılmasının rejimi zorlayacağını belirtir. Sonuçta, normal toplum yaşamını aşağılayan ve askeri birliğin hiyerarşik düzenini kutsayan saçmalıklarını öyle bir düzeye kadar ilerletir ki, Huntington ve yakın dostu Brzezinski'ye, kitabın bayağı entelektüel düzeyi, ve faşist eğilimleri nedeniyle bir müddet Harvard'da görev verilmez. Her ikisi de ancak 1962'den sonra Harvard'a profesörlük verilme üzere davet edilirler. Ama yine de Huntington'un iki tezi, Amerika'nın bir imparatorluk gibi davranması gerektiği ve zorunlu askerlikten özel vurucu güçlere geçilmesi, ABD yönetimlerine yol göstermiştir.

Medeniyetler mi Çatışıyor?

Ancak Huntington'un asıl şöhreti, 1993'te yeni-sağ'ın himayesinde ürettiği "medeniyetler çatışması" teziyle ortaya çıkar. İlk olarak Bernard Lewis'ce 1990'da ileri sürülen tezi sahiplenen Huntington, daha sonra bu düşüncelerini çeşitli ülkelerdeki konferanslarında işlemiştir.

Kısaca özetlenirse, “medeniyetler çatışması” tezinin özü şudur: “19. yüzyıl, ulus-devletlerin birbiriyle yaptığı savaflara sahne oldu, bu da imparatorlukların yıkılmasıyla sonuçlandı. 20. yüzyıl ise ideolojiler çağıydı. 20. yüzyıl boyunca, SSCB ve Çin’in temsil ettiği komünizm ile ABD ve Batılı ülkelerin temsil ettiği kapitalizmin “soğuk savaşı”na tanık olundu. 21. yüzyıl ise artık ulus-devletlerin veya ideolojilerin değil, bunlardan daha kapsamlı bir şemsiye oluşturan medeniyetlerin çatışmasına sahne olacak.” Dünyanın küreselleşmediğini, tam tersine bölgeselleştiğini iddia eden Huntington, bütün bu tezlerin bir sonucu olarak özellikle Müslüman doğu ile ABD’nin temsil ettiği Hıristiyan Batı’nın kapsamlı bir hesaplaşmasının kaçınılmaz olduğunu öne sürer ve eğer durum böyleyse ABD’nin kendi varlığına kast eden bu dünyayı ezmesi gerektiği sonucuna varır.

Bu, bir anlamda Bush’un ağzından kaçırıldığı “Haçlı Seferi” mantığının başka bir dille ifadesidir. Hatta öyle ki, Huntington, Türkiye’nin de AB ve NATO’da yerinin olmadığını, aynı biçimde Yunanistan’ın da NATO’dan atılması gerektiğini savunmaktadır. Görüldüğü gibi Huntington düşüncesi, tam bir beyaz-protestan ırkçılığına denk düşmekte, Doğu’ya ait her şeyi dışlamaktadır.

Özellikle 11 Eylül eyleminin ardından gelişen atmosfer ve Ortadoğu’ya yönelik başlatılan savaş, Huntington’un yıldızının yeniden parlamasına gelmiştir. Daha doğrusu, dünya çapında sınıfsal niteliğe sahip olan bu çatışma ve Ortadoğu’daki çıkarlar için yürütülen katliamlar, böylece gerçek içeriğinden kaydırılarak yanlış bir zemine oturtulmuş oluyordu.

Kuşkusuz Huntington’un bu tezleri tarihin en büyük çarpıtmalarından biridir. Bu ırkçı ve yüzeysel düşüncenin yeni-muhafazakârlar arasında coşkuyla karşılanması da tipik bir cahillik ya da riyakârlığın belirtisidir.

Her şeyden önce, yalnızca 19. ya da 20. yüzyılın değil, bütün tarihin sınıf mücadeleleriyle karakterize olduğu Marks’tan bu yana kanıtlanmıştır. Yüzyılları böyle keyfi bir ayrıma tabi tutmak, tam bir Harvard ukalalığından başka bir şey değildir. 20. yüzyıl, evet devrimler yüzyılıdır ve tarihin kaydettiği en “ideolojik” yüzyıldır. Gerçekten de bu yüzyıl boyunca kapitalizm ve sosyalizm dünya ölçeğinde karşı karşıya gelmiş ve sonuçta reel sosyalist dünya, kendi iç zaafı nedeniyle çöküntüye uğramıştır. Ancak buradan yola çıkarak artık ideolojilerin bittiğini öne sürmek, son on beş yılda dinlediğimiz en sıkıcı ve en bayat hikayedir. O kadar ki, daha bu sözlerin söylenmesinin üzerinden on yıl bile geçmeden o “ideoloji”ler, dünyayı değiştirme kavgası yeniden yükselmeye başlamıştır bile. Sınıf mücadelesinin yerini dinlerin ve medeniyetlerin çatışmasının ala-

cağı düşüncesi ise, hiçbir bilimsel kanıta dayanmayan yüzeysel bir gözlemin ifadesidir. Bugün, dünyanın bir çok köşesinde ve özellikle Ortadoğu coğrafyasında dini akımların güç kazandığı bir gerçek olmakla birlikte bu durum, solun yarattığı boşluğun eseridir ve kalıcı bir olgu değildir. Şüphesiz bu olgu, kendiliğinden ve “kaçınılmaz olarak” ortadan kalkmayacak, bunun için devrimci güçlerin iradi atılımı gerekecektir.

Üstelik bu aşamada bile dini etkiler tümüyle ortadan kalkmayacaktır. Ama bütün bunlardan hareketle bilimi alt üst etmek, belirli bir anda çekilmiş olan fotoğraf karesini filmin bütününe eşdeğer saymak mümkün değildir. Tarih, bir belirli andaki mevcut olgu ile değil, kendi diyalektik akışı içinde değerlendirilebilir.

Kaldı ki, bugün Ortadoğu’da yükselmiş olan dinsel dalganın bir sınıfsal arka plandan yoksun olduğunu söylemek de doğru değildir. ABD’nin önderliğindeki emperyalist cephe ile çatışma halinde olan güçler, Arap emirleri ya da kukla hükümetleri değil, Ortadoğu dünyasının yoksul emekçileridir. Bu kitleler, yoksulluklarının ve uğradıkları zulmün sorumlusu olarak ABD emperyalizmini görmekte ve bu güce karşı mücadele etme arayışına girdiklerinde de politik boşluk ortamında İslami akımı kendisine yakın bulmaktadır. Sözgelimi son Filistin seçimlerinde HAMAS’ın kazanması, aslında Siyonist zulme karşı direnme arzusunun bir ifadesidir; aynı biçimde Lübnan’daki Hizbullah direnişinin yarattığı sempatinin arkasında anti-emperyalist anti-Siyonist bir arka plan vardır ve bu duygular özünde sınıfsal ve ulusaldır, Ortadoğu’nun yoksul emekçilerinin duygularıdır.

Kısacası yeni-sağ’ın ideolojik zeminlerinden biri olarak Huntington’un tezi, bütün diğer gerici ve ırkçı emperyalist fikirler gibi, bilimsellikten uzaktır ve yönetsel açıdan da bilim ahlakının en temel kurallarına aykırı olarak kitlelerin kandırılması amacına hizmet eden bir şarlatanlıktır. Emperyalist hegemonyanın meşrulaştırılması için hizmet veren ideologlar sürüsü içinde Huntington’un diğerlerinden ayırt edilmesini gerektirecek bir özel önemi de yoktur.

Sonuçta, bu tezlerle yapılan şey, Gazze’den Kabil’e ve Bağdat’a dek binlerce çocuğun katledilmesinin haklı çıkarılmasıdır ve sadece bu kadarı bile tiksinti vericidir.

Ortadoğu’da ve bütün dünyada daha şimdiden belirtileri görülmeye başlayan yeni devrimci dalga ise bütün bu saçmalıkları süpürüp atacaktır. 21. yüzyılın ne kadar ideolojik ve sınıfsal bir yüzyıl olacağına ise hep birlikte göreceğiz.

"Bir sanatçı olarak 'Yılmaz Güney' diye bilirim. Asıl adım Yılmaz Pütün'dür. Adım, zorluklar karşısında eğilmez, umutsuzluğa kapılmaz, yılgınlığa düşmez ve başeğmez anlamına gelir; soyadım Pütün ise bir dağ meyvesinin kırılmaz çekirdeği demektir. 1937 yılında Türkiye'de, bir güney şehri olan Adana'nın Yenice köyünde doğdum. Kürt asıllı, topraksız bir köylü ailenin iki çocuğundan biriyim. Annem dindardı ve okuma yazma bilmezdi... Babam ise okuma yazmayı askerde öğrenmişti. Annem gibi o da hiç okula gitmemişti. 1976'da ben Kayseri Cezaevi'ndeyken öldü. Mezarını göremedim..."

Kendi ağzından basit ve sade olarak yaşam öyküsünü böyle anlatıyor Yılmaz Güney. Sinemacı, sanatçı, roman yazarı, vb. gibi bir çok şey söylenebilir onun için. Ama bütün bunların arasında en ayırt edici olan ve ona gerçek kimliğini veren şey, kuşkusuz devrimci oluşudur. Bu topraklar şimdiye dek bir çok emekten yana sanatçı yetiştirmiştir, tümü de saygındır; ama herhalde Yılmaz Güney kadar açıkça kendini riske atarak devrimci bir yaşam süren ve onun kadar emekçilerin zihninde, kalbinde yer kazanan sanatçı pek azdır. Doğrudan yoksulluk içinden gelmiştir o. Dokuz yaşından beri, çobanlıktan pamuk işçiliğine, gazoz-simit satıcılığında film bobinlerini taşımaya dek her işi yapmış, sinema hayatında da geldiği yere turnaklarıyla tutunarak gelmiştir.

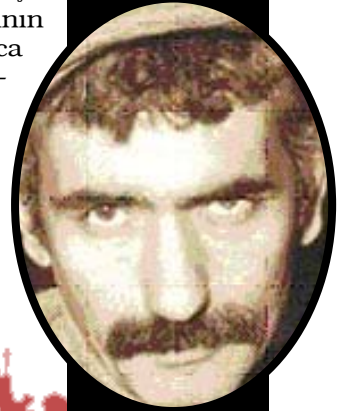
1955'te AÜ. Hukuk Fakültesi'ne ve sonra İktisat Fakültesi öğrenciliği hayatında kısa bir yer tutar, Asıl derdi her zaman sinemadır. Bu arada devrimci hareketle tanışmakta ve dergilerde öyküler, yazılar yayınlamaktadır. O günlerde On Üç adlı dergide yayınlanan "Üç Bilinmeyenli Eşitsizlik Sistemleri" adlı öyküsü yüzünden "komünizm propagandası" iddiasıyla bir buçuk yıl hapisteye yatar. Çıktıktan sonra artık sinemanın içindedir ve birkaç yılda bütün eski oyuncu kalıplarını yıkan ve yoksulların, emekçilerin duygu dünyasını yansıtan yeni bir oyunculuk biçimini ortaya koyar. Yönetmenliğe geçtiğinde ise tam bir gerçekçilik başyapıtı olan Umut'u çekti.. Daha sonra ise Acı, Ağıt, Baba, Arkadaş ve Endişe arkası arkasına geldi. Emekçiler, haksızlığa uğrayanlar ve ezilenler onun filmlerinin başlıca unsurlarıdır.

Tam bu süreçte Yılmaz Güney, Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi (THKP-C) ile ilişki kurar. Silah sağlamaktan devrimci kadroları saklamaya dek partiye katkılarda bulunur. Bu yüzden yeniden tutuklanır ve THKP-C davasından yargılanır. Çıktıktan sonra inançlarından hiç taviz vermeden kaldığı yerden devam eder. O günlerde "atacağım her adım emeğin nihai kurtuluşu fikrine, yani sınıfların kendini ortadan kaldıracığı, devletin kendisini tüketeceği, söndüreceği bir dünya fikrine hizmet etmeliydi. Kurtuluşun önümüzdeki aşaması olarak da Demokratik Halk Devrimi fikrine ve mücadelelerine hizmet etmeliydi" diye tanımlar kendisini. Bir süre yeniden cezaevine girdiğinde keşintiyi uğrasa da oradan yaptığı katkılarla Sürü, Yol gibi başyapıtlara imza atar. Cezaevinden kaçtıktan sonra da Avrupa'da Duvar'ı çeker.

Yılmaz Güney'in kuşkusuz en ayırt edici niteliği, kendisini günümüzde alıştığımız şu "aydın" tipinden kalın çizgilerle ayırması ve hiçbir tereddüt göstermeksizin devrimci mücadelenin içinde yer almasıdır. Sanatçının politikadan, örgütlü yaşamdan uzak durması biçimindeki tüm yargıları kırmış ve kendini riske atarak devrim savaşının bir parçası olmayı önüne somut hedef olarak koymuştur. 9 Eylül 1984'te Paris'te yaratıcılığının zirvesindeyken ölümsüzlüğe kavuştuğunda, coğrafyamızın devrimci hareketi yalnızca bir devrimci sanatçıyı değil, aynı zamanda yorulmaz bir militanı yitirmişti. Bütün emekçilerin ve devrimcilerin kalbinde eşsiz bir yer tutan Güney, bugün tam da kendisine yakışan bir mezarlıkta, 1871 Komünçülerinin yanı başında, Pere Lachaise'de yatmaktadır.

Emekçilerin Sevgilisi, Devrimci Militan:

YILMAZ GÜNEY

63 sosyalist barikat

devrim emekçileri...

tarih sayfalarından

İspanya İç Savaşının En Karanlık Günü: Guernica Katliamı

sinde yedikleri ağır darbelerin intikamını Guernica kasabasından alırlar. 26 Nisan 1937'de Alman ve İtalyan uçakları Guernica kasabasına bomba yağdırırlar. Bu bombalama yönteminin adımı bile koymuşlardır: "halı dokur gibi bombalamak!" Faşistlerin tek hedefi insanlardır. O gün Basklılar için kutsal olan Guernica'da gerçekten de taş üstünde taş kalmaz. Bombalamadan sonra yapılan gözlemlere göre birkaç saat içinde 1650 kişi katledilmiştir. Evlerin onda dokuzu kullanılmaz hale gelmiş, aralıklarla akşama kadar süren bombalamalarda, Guernica halkının bir bölümü dağ yamaçlarına sığınarak canlarını kurtarmıştır.

Katliamın tanığı olan George Steer'in ağzından dinlersek: "Guernica'da sıradan bir pazar tesiydi. Saat 16.30 suları. Köylüler pazar yerine geliyorlar ve alanın en kalabalık olduğu anlarda kalabalığın sesine karşın çan sesleri ve halkın sığınaklara girmesini isteyen anonslar... Kısa bir süre sonra Alman bombardıman uçakları belirdi.

Kentin üzerinde yarım daire çizdikten sonra ilk kez altı büyük bomba tren istasyonunun üzerine atıldı. Sonra benzer bombalar pazar yerinin üzerine atıldı. Ayrıca uçaklardan, el bombaları ve benzeri bombalar atılıyordu. Bir süre sonra üç Junkers uçağı geldi, yine kenti bombaladı. Kentin on bin kadar olan nüfusu panik halinde kaçışmaya başladı. Uçaklar, kaçışan halkın üzerine de makineli tüfekleriyle ateş açıyorlardı. Tek tek tüm evler, uzaktaki çiftlikler bombalandı, yakıldı. Kuşkusuz yeni bir savaş tekniği ile saldırıyorlardı. Şu anda ölenleri saymak olası değil. Ancak sayısının yüksek olduğu ve çoğunluğunun kadın ve çocuk olduğu söylenmektedir."

Steer'in anlattıkları bugün bize ne kadar da tanıdık geliyor!

Nazi uçakları ile İsrail uçaklarının insanlarnın üzerine attığı bombalar ne kadar birbirine benziyor!

Ortak noktaları çok kesin, etrafa ölüm saçıyorlar. İnsanlığın karşısına dikilmişler, kafa tutuyorlar. Fakat burada çok önemli bir şeyi kaçırıyorlar. Er geç bu zulüm düzeninin sona ereceğini akıllarına bile getirmiyorlar. Tıpkı Hitler ve faşist sürülerinin yaptığı gibi....

Tarih sayfalarımızı hazırlarken bir yandan halkların mücadele tarihine dair bir şeyler öğrenme şansını yakalıyoruz. Diğer yandan ise her seferinde insanlığın geçtiği kritik dönemler noktaları bizi şaşırtıyor. Belki o yaşananlar birbirini şu ana etki etmiyor fakat bize katliamlardan kahramanlıklara kadar gerçek tarihin tablolarını sunuyor. Bunlar çoğu defa karşımıza farklı farklı çıkıyor. Ama temelde bir noktada birleşiyor; katliam ve direniş. Katliamları yapanlara baktığımızda karşımıza her zaman sömürücü sınıflar, emperyalistler ve sömürgeciler çıkıyor; direnenlere baktığımızda ise, emekçi halklar ve işçi sınıfının gücüyle karşılaşıyoruz.

Amerikan emperyalizmi ve Siyonizmin halklara karşı uyguladığı faşist saldırganlığın nefret topladığı bu günlerde, tarihe dönüp baktığımızda aynı saldırganlığın değişik versiyonlarıyla karşılaşıyoruz.

Bu sefer anlatacağımız katliam, ünlü İspanyol ressam Pablo Picasso'nun çok bilinen bir resmine konu olmuştur. Öyle ki, sonradan bu resim sayesinde milyonlarca insan bu küçük Bask kasabasını ve katliamı öğrenebilmişlerdir. Hatta bu konuyla ilgili yaşanmış bir öykü de vardır. Guernica katliamını anlattığı bu tablosu bittiğinde Pablo Picasso'nun atölyesinde bir Nazi Subayı vardır ve Nazi Subayı Picasso'ya sorar; "Bunları siz mi yaptınız?"

Picasso'nun cevabı şöyledir: "Hayır, siz yaptınız!"

Picasso haklıdır, gerçekten de Guernica tablosunun yaratıcıları Nazilerdir.

Dönem İspanya İç Savaşı dönemidir. Cumhuriyete karşı ayaklanan Faşist Franko ve milisleri, Hitler ve Mussolini tarafından desteklenmektedir. Naziler İspanya'ya uçaklar, silahlar, denizaltılar, top ve zırhlı araçlar göndermekte, sol güçlerin ezilmesi için hiçbir katkıyı esirgememektedirler. Ancak buna rağmen Franko çetesi, özellikle solun çok güçlü olduğu kentlerde ve Katalan-Bask bölgelerinde ciddi bir ilerleme sağlayamamaktadır. Direniş güçlü ve çok serttir. Sonunda, faşistler Bask bölge-

Durun!

Bekleyin Biraz!

Didar Şensoy geçiyor sokağınızdan bakın!

Pencerenizin tam altından

Sarmaşıklara sürünerek,

Tarayın saçlarınızı,

Gömleğinizin yakasını düzeltin

Ve dik durun.

Maltanızdan, avlunuzdan geçiyor Didar Şensoy

Parmaklıkları kanyıla eriterek...

Ölümünün 18. Yıldönümünde, yılmaz savaşçı Didar Şensoy Yoldaş mezarı başında anıldı.

Halk Kültür Merkezleri tarafından gerçekleştirilen anma, 1 Eylül 2006 Cuma günü saat 11:30'de, "Didar Şensoy Devrimci Kurtuluş Mücadelemizde Yaşıyor/Halk Kültür Merkezleri" pankartının açılmasıyla başladı. Anmada, Devrim ve Sosyalizm yolunda düşen şehitler için, Didar Şensoy Yoldaş şahsında bir dakikalık saygı duruşu gerçekleştirildi. Anma süresince "Devrim Şehitleri ölümsüzdür", "Didar Abla Yaşıyor Yaşanacak", "Yaşasın Devrimci Kurtuluş Mücadelemiz", "Didar Abla Yaşıyor Yaşanacak" sloganları atıldı. Halk Kültür Merkezleri sözcüsü tarafından yapılan basın açıklamasında; Didar Şensoy Yoldaş'ın öğretmenlik yapan sakin bir ev hanımı olduğuna, kardeşinin tutuklanmasıyla birlikte mücadelenin içine girdiğine ve tutsak aileleri mücadelesinin doğal kadın önderlerinden biri olduğuna değinildi. Didar Şensoy'un ölümünün ardından Devrimci Sosyalist Hareket'in

bayrağı yere düşürmediğine, genç yoldaşların ve kadınların Didar Şensoy'dan aldıkları bayrağı oligarşinin burçlarına dikinceye kadar savaşı sürdüreceğine yer verildi.

ABONE FORMU

Adı-Soyadı:

Adres:

6 Aylık: 12 YTL.

12 Aylık: 24 YTL.

Not: Abone olmak isteyen okurlarımız bu formu doldurduktan sonra, abonelik bedelini Gönül Sonbahar adına İş Bankası 1122 0297172 no'lu hesaba yatırıp banka dekontu ile birlikte adresimize gönderebilirler.

fotoğraflar anımsamalar

"Beş yaşında eğitime başlıyorlar. On bir yaşında ise artık kendi silahlarını taşıyabiliyorlar..." Böyle diyor Leyla Halid. 1970'li yıllar... Sağdaki fotoğrafta, kampta çocuklara askeri eğitim veriyor. Diz çökmüşler, bir silahın parçalarını inceliyorlar. Fotoğraf sanki son elli yılın Filistin'inin tarihsel bir özetini veriyor. İşgal altında bir ülke, azgınca saldıran vahşi bir düşman ve çocuk yaşayken vatanlarını savunmak zorunda kalan insanlar...

Şimdilerde, maasa bağlanmış Şiyonizm işbirlikçilerinin yanında, kompleksli Avrupa sol aydınlarının da "anti-semitizm" uyarılarını işittikçe hep bu fotoğraflar geliyor aklımıza. Neden insanlar daha çocuk yaşayken ülkelerini savunmak için silaha sarılmak zorunda kalırlar? Bir

çocuksanız eğer, evinizin dozerlerle, tanklarla yıkılıp dümdüz edilmesini nasıl anlarsınız? Yıkıntıların arasından bisikletinizin parçalarını bulup çıkardığınızda ne hissedersiniz? Bebeğini kollarının arasında ambulansa yetiştirmek için koşuşturup duran bir baba bu canavarlığı yapanlar hakkında ne düşünebilir?

Lübnan saldırısı sırasında yapılan bir röportajda İsraili bir asker, "biz daha iyi yaşamak isteyen insanlarız, karşımızdakiler ise yalnızca ölmek istiyorlar" diyordu. Bizim gericilerin pek hoşuna gitmişti bu sözler. En çok da Ertuğrul Özkök'ün... "İşte" diyordu, "bir yanda demokratik bir ülke var, diğer yanda ise fanatizm!"

"Bu topraklar binlerce yıldır İsrail'indir ve binlerce yıl daha İsrail'in olacaktır" diyen Kasap Şaron "fanatik" değildi ona göre, topraklarını savunmak için ölümü göze alan Filistinliler, Lübnanlılar ise "fanatikler" oluyordu. Tel Zaatar'da, Sabra ve Şatila'da, Cenin'de katledilenler "fanatik"lerdi; füzelerle çocukların umutlarını toprağa gömenler ise "demokratik bir ülkenin" askerleriydi!

"Yaşasın Ölüm!" diye haykıran Asturias madencilerini de hiç anlamadı onlar. Bir katliam kasırgası gibi Madrid üzerine yürüyen Franko'nun önündeki madenci barikatlarında şöyle yazıyordu o zamanlar: "Geçerlerse eğer, bu ölüm demektir / Geçemediklerinde ise ölümün ne önemi var?" Burası Filistin! Burada çocuklar erken büyüyorlar ve bunun sorumlusu da Filistinliler değil! Kimse on bir yaşındaki çocuklar silah taşısın istemiyor; hiçbir Filistinli de ruh hastası değil! Hiçbir anne, çocuklarının yarısını yitirip öbür yarısını da savaşa göndermeyi istemez!

Artık söz bitti! Artık yalanlar üzerine kurulu "barış" edebiyatı bitti! Çocukların yalnızca ama yalnızca oyun oynayacakları bir Filistin yaratılacaksa eğer, bu, ancak şu andaki azgın Şiyonist devletin yıkıntıları üzerinde kurulabilecektir.

Daha önce değil!

